

Kuuden suurimman kaupungin työllistämispalvelut 2009

Aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen
työryhmä
Pekka Borg & Eero Ylinentalo

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Pekka Borg ja Eero Ylinentalo
Kansi: Kati Rosenberg
ISSN 1457-5078
Edita Oy Ab 2010
Helsinki

Tekijä(t) Kuusikko-työryhmän aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen asiantuntijaryhmä, kirjoittaneet Pekka Borg ja Eero Ylinentalo		
Nimike Kuuden suurimman kaupungin työllistämispalvelut 2009		
Julkaisija (virasto tai laitos) Helsingin sosiaalivirasto, Espoon sosiaali- ja terveys-toimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun sosiaali-keskus, Tampereen hyvinvointipalvelut, Oulun sosiaali- ja terveystoimi	Julkaisu-aika 12/2010	Sivumäärä, liitteet 56 sivua + liitteet
Sarjanimike Kuusikko-työryhmän julkaisusarja		Osanumero 8/ 2010
ISSN-numero 1457-5078	Kieli Suomi	
Tiivistelmä <p>Työllisyystilanne on kehittynyt suotuisasti lähes koko viime vuosikymmenen. Taloudellisen taantuman seurauksena työttömyys kääntyi kuitenkin syksyllä 2008 nopeaan kasvuun. Työttömien määrä kasvoi Kuusikkokunnissa 37 prosentilla vuonna 2009 ja nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä lisääntyi vuodessa jopa 53 prosentilla. Luvut ylittävät selvästi Suomen keskimääräisen työttömyyden kasvun. Raportissa on tilastokatsaus työttömyyden muutoksiin Kuusikkokunnissa vuosina 2003 – 2009.</p> <p>Tässä raportissa kuvataan työllistämispalvelujen käytäntöjä Kuusikon kunnissa vuonna 2009. Kukin kunta on itse tehnyt raporttiin työllistämispalvelujensa kuvauksen. Erityisenä kiinnostuksen kohteena raportissa ovat nuorten työttömien työllistämispalvelut. Jokainen Kuusikon kunta on järjestänyt työllistämispalvelunsa omalla tavallaan. Raportin vertailutietojen saamista on vaikeuttanut se, että monessa kunnassa sosiaalitoimen osuus työllistämisasioiden hoidossa on vähäinen. Raportissa on esitelty Kuusikkokuntien työllisyyspoliittisia tavoitteita ja työllistämispalvelujen organisaatiota.</p> <p>Raportissa on erityisesti kuvattu aikuissosiaalityön toimintamalleja ja osuutta työllistymisen edistämässä. Kaikki Kuusikon kunnat ovat perustaneet yhdessä työvoimatoimistojen ja Kelan kanssa työvoiman palvelukeskukset, joiden toimintaa raportissa on myös kuvattu. Oma lukunsa on kuntouttavasta työtoiminnasta, joka on kuntien kannalta keskeinen ja kasvava työllistämispalvelu. Kuusikkokunnat osallistuvat myös monilla muilla tavoilla työllistymisen ja kuntoutumisen edistämiseen. Liitteenä on laaja listaus keskeisistä työllistämishankkeista, joissa Kuusikkokunnat ovat mukana.</p>		
Asiasanat Työttömyys, työllistämispalvelut, aikuissosiaalityö, kuntouttava työtoiminta, työvoiman palvelukeskus, kuntavertailu		
Tiedustelut Työryhmän jäsenet, liite 6	Jakelu www.kuusikkokunnat.fi	

Sisältö

1 Johdanto	1
2 Työttömyys	4
2.1 Nuorisotyöttömyys	5
2.2 Pitkäaikaistyöttömyys	7
3 Kuntien tavoitteet ja työllistämispalvelujen organisaatio	10
4 Aikuissosiaalityön toimintamallit ja yhteistyöverkostot	21
5 Työvoiman palvelukeskukset	28
6 Kuntouttava työtoiminta	37
7 Muut työllistymistä ja kuntoutumista edistävät palvelut	44
8 Työllistämispalvelujen kustannukset	53
9 Johtopäätökset	54

Liitteet

1. Kuusikkokuntien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuussa 2003 - 2009
2. Työmarkkinatukea vähintään 500 päivää saaneet ja aktiivitoimissa olevat kunnittain 2003 - 09
3. Työvoiman palvelukeskuksen päättäneet asiakkuudet työttömyyden päättymisen syyn mukaan vuosina 2008 ja 2009
4. Työmarkkinatuen OR7-lakkautuslausunnot vuosina 2007 - 2009
5. Kuntouttavaan työtoimintaan vuoden aikana osallistuneet asiakkaat 2003 - 2009
6. Aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen asiantuntijaryhmän yhteystiedot 2010

Kuviot

1. Työttömyysaste Kuusikkokunnissa joulukuussa 2003 - 2009
2. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä Kuusikkokunnissa joulukuussa 2003 - 2009
3. Nuorisotyöttömien osuus kaikista työttömistä joulukuussa 2003 - 2009
4. Pitkäaikaistyöttömien määrä Kuusikkokunnissa joulukuussa 2003 - 2009
5. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä joulukuussa 2003 - 2009
6. 500 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneet
7. Aktiivitoimissa olleiden osuus, % kunnan vähintään 500 päivää työmarkkinatukea saaneista vuosina 2003 - 2009
8. Työttömyysturvan estävät lausunnot iän mukaan vuonna 2009, % kaikista estävistä lausunnoista
9. Helsingin kaupungin työllisyyttä hoitavia tai edistäviä yksiköitä
10. Espoon työllisyyspalvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut

11. Vantaan sosiaalityö ja työllistämispalvelut
12. Turun sosiaalityö ja työllistämistoiminta
13. Tampereen sosiaalityö ja työllistämistoiminta
14. Työllistämistoiminnan organisaatio Oulun aikuissosiaalityössä
15. Työllisyshoidon Oulun malli
16. Kuntouttavan työtoiminnan alle 25-vuotiaiden ja yli 24-vuotiaiden asiakkaiden määrät vuosina 2008 – 2009
17. Kuntien työllisyyden hoidon bruttokustannukset, euroa joulukuussa työttömänä ollutta kohti 2007 – 2009

Taulukot

1. Työttömyysaste, % työvoimasta 31.12.
2. Työttömyysturvan estävän lausunnon saajia vuosina 2008 - 09, Kaikki ja alle 25-vuotiaat saajat
3. Työvoiman palvelukeskuksessa aloittaneet asiakkuudet vuonna 2009
4. Kunnissa 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden ja työvoiman palvelukeskusten työmarkkinatukea saaneiden aktivointiaste vuonna 2009 (keskimäärin kuukaudessa)
5. Työvoiman palvelukeskuksen päätyneet asiakkuudet vuonna 2009 (%)
6. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat iän mukaan vuonna 2009 ja muutos vuodesta 2008, %
7. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat ja bruttokustannukset vuonna 2009, omat ja ostopalvelut
8. Kuntouttavan työtoiminnan toimintapäivät ja toimintapäivän hinta (€) vuonna 2009
9. Kuntien työllisyyden hoidon bruttokustannukset (€) 2007-2009
10. Työvoiman palvelukeskusten sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillinen henkilöstö ja kunnan osuus palvelukeskuksen kustannuksista

1 Johdanto

Kuusikkokuntien aikuissosiaalityön asiantuntijaryhmän julkaisee kaksi vertailuraporttia vuodelta 2009. Ensimmäinen raportti (4/2010) käsittelee kuuden suurimman kaupungin toimeentulotukea. Aikuisten kanssa tehtävän sosiaalityön juuret ovat kytkeytyneet viimesijaisen toimeentulon turvaamiseen. Toimeentulotuki on myös kustannuksiltaan suuri lakisääteinen etuus, joten toimeentulotuen asiakkuuksien ja kustannusten vertailu on perusteltua. Toisaalta työttömät ovat suurin aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen asiakasryhmä ja siksi tämän raportin vertailun teemaksi on valittu Kuusikkokaupunkien työllistämispalvelut. Raportin rajaaminen työllistämiseen ei anna aikuissosiaalityön monimuotoisuudesta kattavaa kuvaa, mutta asiantuntijaryhmä on joutunut tekemään valintoja sen suhteen, mitä otetaan tänä vuonna Kuusikossa työn alle. Tulevina vuosina kuusikkovertailuun voidaan ottaa muita aikuissosiaalityön kohderyhmiä.

Aikuissosiaalityön käsite on melko uusi ja sen sisältö on ollut viimeisen kymmenen vuoden aikana muutoksessa. Yleinen mielikuva aikuissosiaalityöntekijän työstä on liittynyt toimeentulotuen myöntämiseen. 1990-luvulta lähtien toimeentulotuen hakua ja käsittelyä on kuitenkin eriytetty sosiaalityöstä, erilliseksi kirjallisten hakemusten etuuskäsittelyksi. Aikuissosiaalityön side toimeentulotukeen on löyhentynyt, vaikka suurin osa aikuissosiaalityöntekijän asiakkaista on myös toimeentulotuen saajia. Kun sosiaalityöntekijä ei tee enää niin paljoa päätöksiä asiakkaan perusetuuksista, on työskentelyn lähtökohtana aiempaa enemmän asiakkaan tarvitsema tuki tai kuntoutustarpeet. Työskentelysuhte on kehittynyt dialogisempaan suuntaan ja siinä on enemmän yhdessä tekemistä. Yhtenä kehittämissuuntana on ollut suunnitelmallisen ja tavoitteellisen työtteen kehittäminen.

Kunnan rooli työllistämässä

Valtiolla on ensisijainen vastuu työllisyyspolitiikasta ja julkisesta työvoimapolitiikasta. 1990-luvun laman aikana työvoimaviranomaisilla ei ollut edellytyksiä ehkäistä pitkäaikaistyöttömyyttä tukitoimilla. Sen jälkeen valtiolla suuntana on ollut aktiivinen työvoimapolitiikka, vaikka työttömien aktivointiaste on Suomessa edelleen verrattain alhainen. Työvoimahallinnolla on käytössä laaja palveluvalikoima kuten työnvälityspalvelut, ammatinvalinnan ohjaus, työvoimapolitiittinen koulutus ja työnantajapalvelut.

Myös kunnat toimivat työllisyysasioissa paljon laajemmin kuin lain määrittämä työllistämisvelvollisuus edellyttäisi. Kunnat ovat itsessään suuria työnantajia ja ne edistävät elinkeinopoliittisin toimin työllisyyttä alueellaan. Ne työllistävät runsaasti työttömiä palkkatuetuun työhön, järjestävät kuntouttavaa työtoimintaa ja avustavat järjestöjä työllistämässä. Nuorten työllistymistä edistetään mm. työpajatoiminnalla ja oppisopimuskoulutuksella. Työelämävalmiuksien lisäämiseksi järjestetään koulutusta ja valmennusta. Lisäksi kunnat osallistuvat ja luovat edellytyksiä erilaisille hankkeille, joilla haetaan uusia tapoja työllistää tiettyjä kohderyhmiä. Näillä hankkeilla on yleensä muitakin rahoittajia. Suurimmissa kaupungeissa työllistämistoimet on yleensä hajautettu eri hallintokunnan vastuulle ja yleisesti jokin muu hallintokunta kuin sosiaalitoimi on päävastuussa työllistämisasiassa. Luvussa 3 on esitelty Kuusikkokaupunkien työllistämistoiminnan tavoitteita ja organisoimista.

2000-luvun alusta lähtien aikuissosiaalityö on ollut tiiviisti kytköksissä aktiiviseen sosiaalipolitiikkaan, joka lainsäädännössä kirjattiin erityisesti kuntouttavan työtoiminnan lakiin. Lain tavoitteena on pitkään työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saaneen työttömän työllistymis- ja koulutusedellytysten parantaminen. Keskeisenä välineenä on sosiaali- ja työvoimaviranomaisen yhdessä asiakkaan kanssa tekemä aktivointisuunnitelma. Sosiaalitoimistojen ja sosiaaliasemien aikuissosiaalityöllä itsellään on rajallisesti välineitä työttömän työllistymisen edistämiseksi. Sosiaalityö perustuu toimintaan laajan verkoston kanssa ja on usein luonteeltaan palveluohjauksellista. On vaikea yksiselitteisesti rajata, mitä aikuissosiaalityö työttömän kanssa on. Luvussa 4 on kuvattu aikuissosiaalityön paikkaa työllistämiseksi ja yhteistyöverkostoja Kuusikon kaupungeissa.

Keskeisiä aikuissosiaalityön ja työllistämisen verkostoja ovat työvoiman palvelukeskukset, joista on kerrottu luvussa 5. Kunnan järjestämistä pitkäaikaistyöttömien työllistämispalveluista on erityisesti esille nostettu kuntouttava työtoiminta luvussa 6 ja luvussa 7 on esitelty muita kunnan työllistymistä edistäviä palveluita. Hankkeista on myös listaus liitteenä.

Aktivointiin liittyvät sanktiot

Aktivointipolitiikan perustavia ajatuksia on, että vähimmäisturvan saamiseen liitetään työllistymisen suhteen velvoitteita. Vuoden 2006 työmarkkinatuen aktivointiuudistus lisäsi yli 500 päivää passiivista työmarkkinatukea saaneille työttömille aktivointikauden, jolloin heitä ohjataan tehosteisesti työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin. Aktivoinnin yhtenä taustaoletuksena on, että toimenpiteelle joutumisen tai työmarkkinatuen menettämisen uhka saa työttömän hakeutumaan avoimille työmarkkinoille töihin ennen 500 tukipäivän päättymistä. Työmarkkinatuen aktivoinnin vaikutusten seurantatutkimukset ovat osoittaneet, että ”työmarkkinatukea saaneiden joukossa ei näyttäisi olleen helposti työllistyvää joukkoa, joka aktivoinnin pelossa olisi rynnännyt työmarkkinoille ennen 500 päivän keston täyttymistä.” (Hämäläinen ym. 2009, 34).

Sanktiot eivät näytä toimivan pitkään työttömänä olleiden työllistymistä edistävänä tekijänä, sillä heillä on muita työllistymisen esteitä. Tanskalaisten tutkimusten mukaan (Rosholm ja Svarer 2007) uhkavaikutukset toimivat työttömäksi jäämisestä yhteen vuoteen asti, mutta menettävät sen jälkeen työttömyyden pitkittyessä nopeasti vaikutustaan. (Hämäläinen ym. 2009, 14-15). Antti Parpon tutkimuksen mukaan merkittävimpiä työllistymisen esteitä ovat korkea ikä, alhainen koulutus, alhainen toimintakyky ja yksin asuminen. Kannustinloukuista saadut tulokset osoittivat, että toimeentuloturvan taso ei määritä työllistymistä. Tosin lyhytaikaisen keikkatyön vastaanottamiselle toimeentuloturvaetuuksien aiheuttamat kannustinloukut ja etuuksien maksatusten katkeamiset synnyttävät työllistymisen esteitä. (Parpo 2007,3)

Asian toinen puoli on, että työttömyysturvan sanktiot merkitsevät kustannusten siirtymistä valtiolta kunnalliseen toimeentulotukeen. Toimeentulotukea ei viimesijaisena etuutena voida lakkauttaa työstä kieltäytyttäessäkään, mutta perusosan määrää voidaan sanktiona alentaa määräaikaisesti yksilökohtaista kohtuuharkintaa käyttäen. Luvussa 2 on käsitelty myös verrattu työttömyysturvan maksun estävien lausuntojen määriä Kuusikkokaupungeissa.

Nuorisotyöttömyys

Tämän raportin painopisteenä ovat nuoret työttömät. Kaikissa luvuissa on erityisesti esitelty, mitä nuorten työttömien kanssa tehdään. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömyysaste on yleensä muita ikäluokkia korkeampi, mutta taloudellinen taantuma on lisännyt eroja. Tilastokeskuksen työvoima-

tutkimuksen mukaan vuonna 2009 alle 25-vuotiaiden miesten työttömyysaste oli 24,1 % ja naisten 19,0 %, kun koko väestössä työttömyysaste oli 8,2 %.¹ Työttömyys lisääntyi eniten miesvaltaisilla teollisuuden, rakennustyön ja tukkukaupan aloilla ja siten nuorillakin työttömyys kohdentui erityisesti miehiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö TEM asetti keväällä 2009 työryhmän selvittämään nuorten miesten työelämään kiinnittymiseen liittyviä ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia julkisen työvoimapalvelun avulla. Vuonna 2005 otettiin käyttöön nuorten yhteiskuntatakuu, jonka mukaan kaikille alle 25-vuotiaille nuorille tulee tarjota koulutus-, työharjoittelu-, tukityötoimenpiteitä tai muuta vastaavaa. Se tarkoittaa, että TE-toimiston tulee tehdä nuoren työttömän työnhakijan kanssa pikaisesti työnhakusuunnitelma. Palvelut edellyttävät nuoren omaa aktiivisuutta. Suunnitelmissa sovitut toimenpiteet kuitenkin toteutuivat selvityksen mukaan heikosti, sillä kolmen kuukauden kuluessa niistä toteutui vain 20 % ja kuuden kuukauden kuluessa puolet. Yhtenä keskeisenä ongelmana ovat olleet TE-toimistojen riittämättömät resurssit. Myös nuoriin erikoistuneiden virkailijoiden määrän väheneminen on vaikeuttanut henkilökohtaisen neuvonnan antamista sekä työharjoittelu- ja työpaikkojen hankkimista. (TEM 34/2009, 26–28) Toisaalta nuorten työttömien palvelua voitaisiin parantaa selkeyttämällä TE-toimistojen ja kuntien välistä yhteistyötä ja työnjakoa.

¹ Työvoimatutkimus 2009. Tilastokeskus 16.2.2010.

http://www.tilastokeskus.fi/til/tyti/2009/tyti_2009_2010-02-16_tau_023_fi.html

2 Työttömyys

Työmarkkinoiden rakennemuutos²

Työllisten koulutustaso on Suomessa viime vuosikymmeninä kasvanut nopeasti. Kun vuonna 1987 lähes 40 prosentilla työllisistä oli korkeintaan perusasteen koulutus ilman ammatillista koulutusta, oli heitä 20 vuotta myöhemmin enää 17 %. Nyt korkeakoulututkinnon suorittaneita on enemmän kuin perusasteen koulutuksen saaneita. Nuorissa ikäluokissa koulutusaste on noussut jatkuvasti ja suurten ikäluokkien perusasteen suorittaneista suuri osa on jo siirtynyt eläkkeelle. Työttömistäkin vain perusasteen suorittaneiden osuus on alentunut, mutta oli vuonna 2008 edelleen 32 %.

Suomesta on kadonnut 20 vuodessa noin 500 000 perusasteen koulutetuille tarkoitettua työpaikkaa ja alimmalta korkea-asteeltakin (esim. teknikko, merkonomi) on 2000-luvulla vähentynyt yli 50 000 työpaikkaa. Perusasteelle sopivien töiden sijaan työpaikkoja on syntynyt keskiasteen koulutuksen saaneille. Eniten on kasvanut korkeakoulututkintoa edellyttävien työpaikkojen määrä. Ammattialoittain on vuoden 1987 jälkeen maataloudessa työllistyneiden määrä puolittunut ja teollisuustyöpaikatkin ovat vähentyneet viidenneksellä eli yli 100 000:lla. Sekä liike-elämän palvelujen että yhteiskunnallisten palvelujen työpaikat ovat vastaavasti lisääntyneet noin 100 000:lla. Työpaikkarakenne on siirtynyt tuotannosta palveluihin, mikä selittää miesten korkeampaa työttömyysriskiä naisiin verrattuna.

Työttömäksi jäämisen vakavin puoli on riski syrjäytyä työelämästä jopa pysyvästi, ellei työllistyminen onnistu nopeasti. Pekka Myrskylä on seurannut 513 000 vuoden 1993 lopulla työttömänä olleen työmarkkina-asemaa jokaisen vuoden lopussa vuoteen 2008 asti. Minään vuonna heistä ei ollut enää enemmistöä työllisenä. Huippu saavutettiin 7 vuoden jälkeen vuonna 2000, jolloin heistä 47,7 % oli työllistettynä. Tosin sen jälkeen työllisten osuus on pysynyt melko vakaana ja vuoden 2008 lopussa heistä oli työssä 46,2 %. Toisaalta työttömien osuus laski 24,6 %:sta vuoden 2000 lopulla 12,1 %:iin vuonna 2008. Vastaavasti eläkeläisten osuus kasvoi 14,7 %:sta vuoden 2000 lopulla 25,1 prosenttiin vuonna 2008.

Tutkimuksessa seurattiin myös vuoden 2000 lopussa työttömänä olleita, joista kuuden vuoden jälkeen oli töissä 37,5 %. Mukana oli paljon edellisen laman aikana pitkäaikaistyöttömäksi jääneitä, joten seuranta tehtiin myös erikseen vuoden 2000 aikana työn päättymisen takia alkaneista työttömyyksistä. Kuuden vuoden jälkeen heistä oli puolet töissä (51 %) ja 17 % työttömänä. Ikä vaikutti huomattavasti työllistymiseen. Alle 25-vuotiaista työttömistä työllistyi kaksi kolmasosaa. 45-54-vuotiaista miehistä työllistyi enää 22 % ja yli 54-vuotiaista vain 7 %. Alle 25-vuotiaiden osalta ei ollut sukupuolten välillä eroja, mutta tätä vanhemmilla ikäryhmillä naiset työllistyivät paremmin kuin miehet. 45-54-vuotiaista naisista työllistyi 37 %.

Työttömien määrä ja työttömyysaste

Työttömien työnhakijoiden määrä lisääntyi joulukuusta 2008 joulukuuhun 2009 Suomessa 29 prosentilla. Se tarkoittaa 66 792 työtöntä työnhakijaa enemmän kuin vuotta aiemmin. Kuusikon kunnissa kasvua oli 37 %, eli 22 452 työtöntä enemmän kuin edellisessä joulukuussa. Espoossa työttömien määrä kasvoi 42 % ja Vantaalla 44 % vuodessa. Kasvuprosentti oli pienin Oulussa (+23 %) ja Tampereella (+34 %), joissa työttömyysaste on jo ennestään muuta kuusikkoa korkeampi. (Liite 1)

² Tässä kappaleessa lähteenä Myrskylä, Pekka (2010) Taantuma ja työttömyys

Taulukko 1. Työttömyysaste, % työvoimasta 31.12.

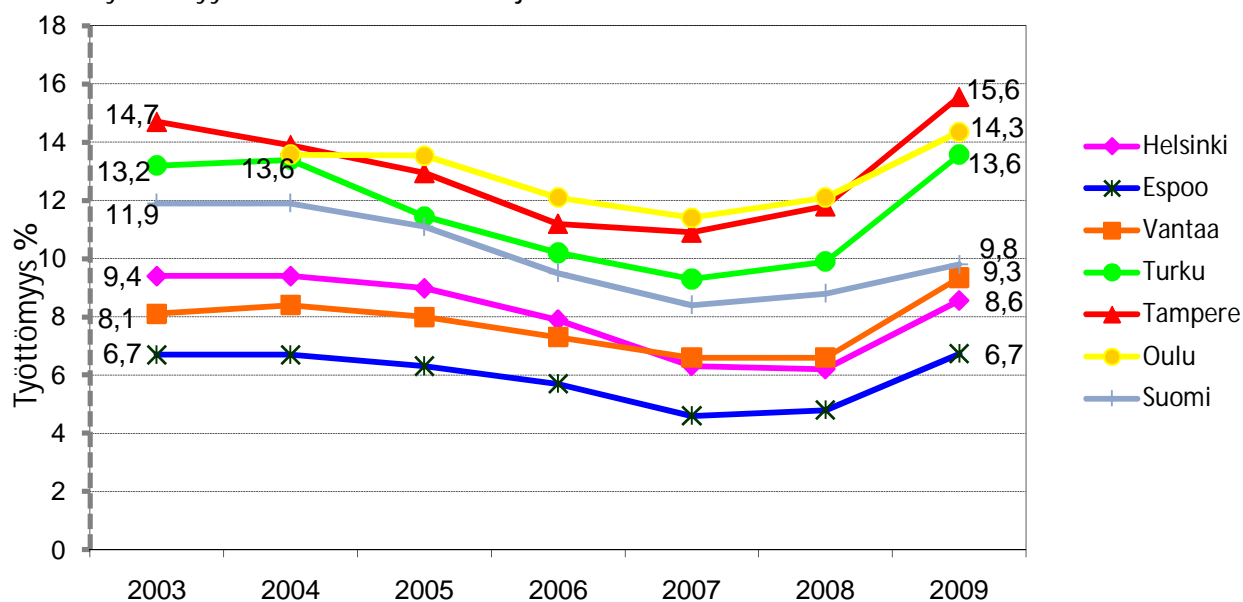
	2006	2007	2008	2009	Muutos %-yksikköä 2008 -09
Helsinki	7,9	6,3	6,2	8,6	2,4
Espoo	5,7	4,6	4,8	6,7	1,9
Vantaa	7,3	6,6	6,6	9,3	2,7
Turku	10,2	9,3	9,9	13,6	3,7
Tampere	11,2	10,9	11,8	15,6	3,8
Oulu	12,1	11,4	12,1	14,3	2,2
Kuusikko	8,5	7,4	7,7	10,3	2,6
Suomi	9,5	8,4	8,8	9,8	1,0

Työttömyysaste on pääkaupunkiseudulla perinteisesti alittanut valtakunnallisen tason ja muissa Kuusikkokaupungeissa ylittänyt sen. Vuonna 2009 työttömyys lisääntyi kaikissa Kuusikon kunnissa huomattavasti enemmän kuin Suomessa keskimäärin. Tampereella ja Turussa työttömyysaste kasvoi lähes 4 prosenttiyksikköä, vaikka niissä oli korkea työttömyysaste jo aiemminkin. Turussa yhtenä selittäväenä tekijänä oli työvoiman määrän kasvun jääminen vähäiseksi. Samoin työttömyys lisääntyi erityisesti Turussa merkittäväillä teollisuudenaloilla. Myös Tampereen tilanteeseen vaikutti vientiteollisuusvaltaisen teollisuuden heikko työllisyyskehitys.

Lähde: ELY-keskusten työllisyyskatsaukset

Oulussa oli vielä 2008 Kuusikon korkein työttömyysaste, mutta vuonna 2009 työttömyyden kasvu (+2,2 %-yks.) alitti Kuusikon keskimääräisen nousun. Oulu oli ainoa Kuusikkokaupunki jossa työvoiman määrä lisääntyi vuonna 2009 enemmän kuin työttömien määrä. Espoon työttömyysaste on huomattavasti pienempi kuin muissa Kuusikkokaupungeissa. Espoossa yksityisen sektorin osuus työpaikoista on Suomen korkein ja painottunut informaatioteknologiaan ja palveluihin. Hyvään työllisyyteen on siellä vaikuttanut myös työvoiman muuta maata korkeampi koulutustaso.

Kuvio 1. Työttömyysaste Kuusikkokunnissa joulukuussa 2003 - 2009

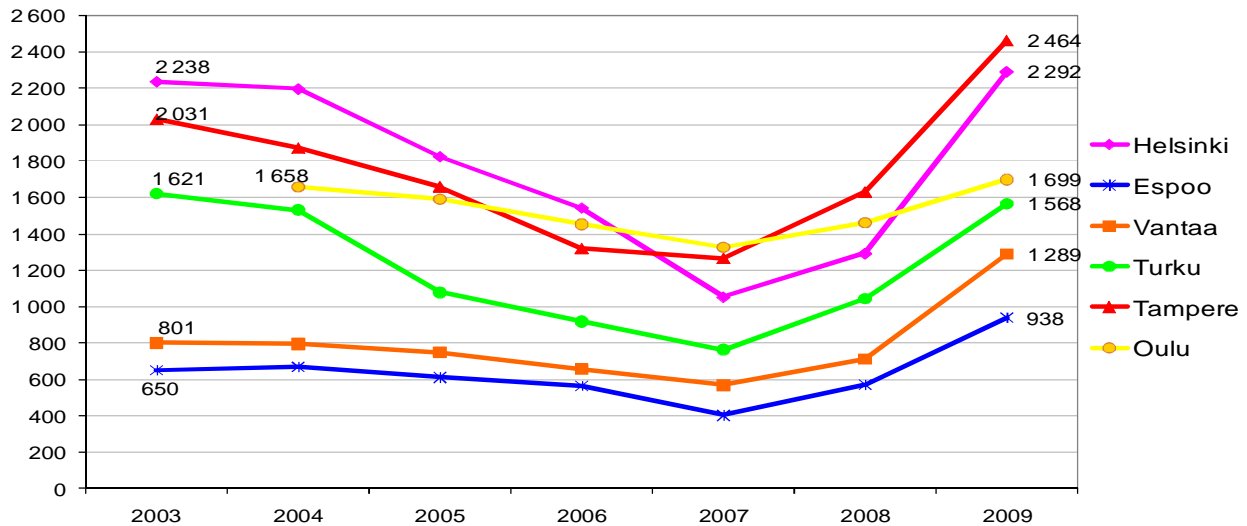
Lähde: ELY-keskusten työllisyyskatsaukset

2.1 Nuorisotyöttömyys

Taloudellisen taantumien ensimmäisiä merkkejä on nuorisotyöttömyyden kasvu. Alle 25-vuotiaiden nuorisotyöttömien määrä väheni Kuusikossa vuodesta 2004 lähtien, mutta kääntyi vuonna 2008

kaikissa Kuusikon kunnissa nousuun. Nuorisotyöttömien määrä on kahdessa vuodessa kaksinker-
taistunut Kuusikossa. Vuoden 2009 joulukuussa Kuusikon kunnissa oli 10 250 nuorisotyötöntä, mi-
kä on 53 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Vantaalla kasvua oli jopa 81 % ja siellä nuorisotyöttö-
myys on erityisenä huolen aiheena. Helsingissä nuorten työttömien määrä aleni vuodesta 2004
vuoteen 2007 enemmän kuin missään muussa Kuusikkokunnassa, mutta vuonna 2009 alle 25-
vuotiaiden työttömien määrä kasvoi 77 prosentilla. Määrällisesti Tampereella oli kuitenkin enem-
män nuoria työttömiä kuin Helsingissä. Oulussa nuorten työttömyysaste on Kuusikon korkein,
vaikka työttömien määrä lisääntyi näkyvästi muita vähemmän (+ 16 %). (Kuvio 2)

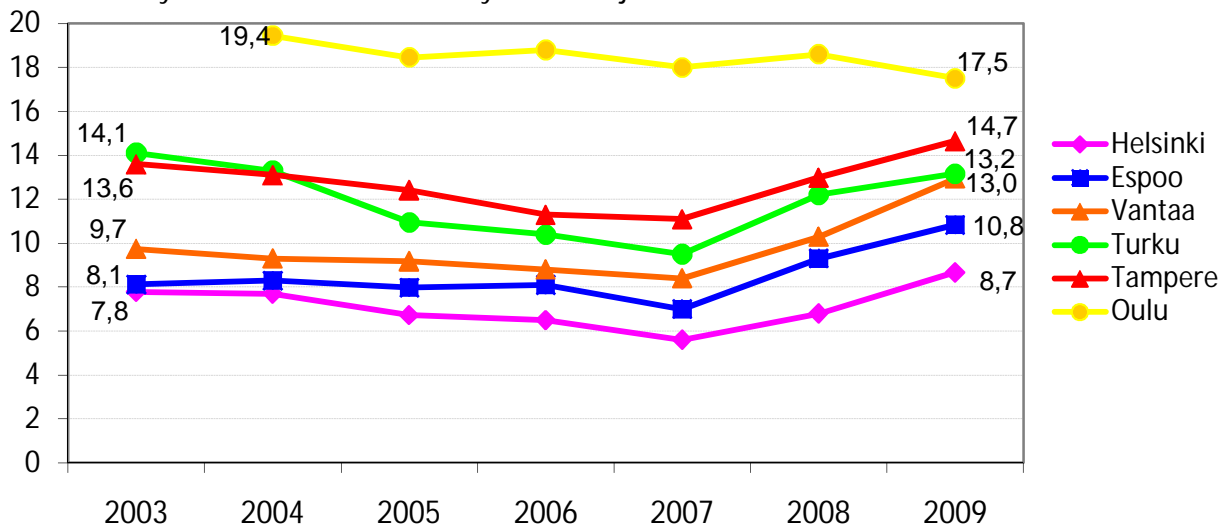
Kuvio 2. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä Kuusikkokunnissa joulukuussa 2003 - 2009

Lähde: ELY-keskusten työllisyyskatsaukset

Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista oli 12,3 % (11,0 % vuonna
2008). Helsingissä nuorisotyöttömiä oli 8,7 % työttömistä, mutta Oulussa 17,5 % ja Tampereella
14,7 %. Vain Oulussa alle 25-vuotiaiden osuus työttömistä laski vuonna 2009. (Kuvio 3)

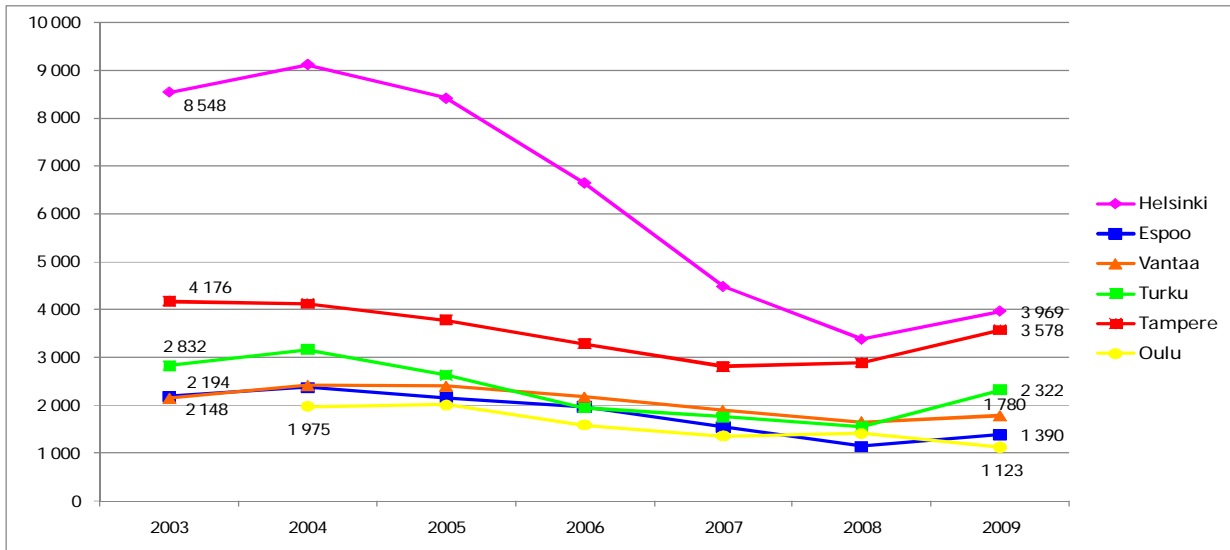
Kuvio 3. Nuorisotyöttömien osuus kaikista työttömistä joulukuussa 2003 - 2009

Lähde: ELY-keskusten työllisyyskatsaukset

2.2 Pitkäaikaistyöttömyys

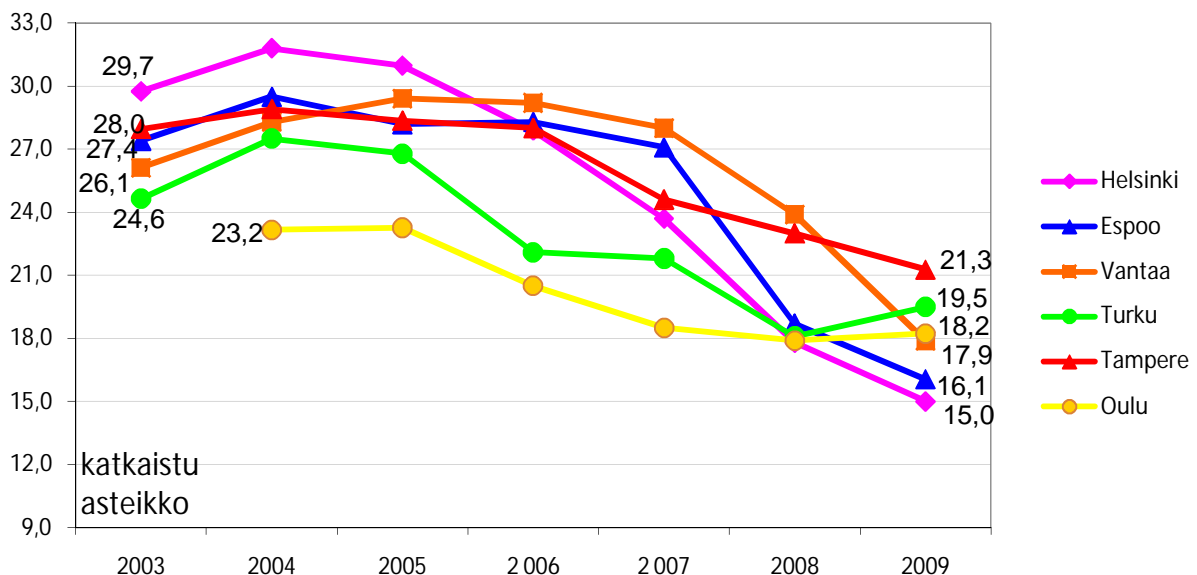
Kuvio 4. Pitkäaikaistyöttömien määrä Kuusikkokunnissa joulukuussa 2003 - 2009

Lähde: ELY-keskusten työllisyyskatsaukset

Vuoden työttömänä olleiden osuus kaikista työttömistä on laskenut kuusikkokunnissa vuodesta 2005 lähtien. Myös vuonna 2009 pitkäaikaistyöttömien osuus kasvoi vain Turussa ja Oulussa. Vielä vuonna 2005 Helsingissä vuoden työttömänä olleiden osuus oli Kuusikon korkein, mutta oli 2009 matalin. Vuonna 2009 osuus laski eniten Vantaalla, jopa 6 prosenttiyksiköllä.

Kuvio 5. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä joulukuussa 2003 - 2009

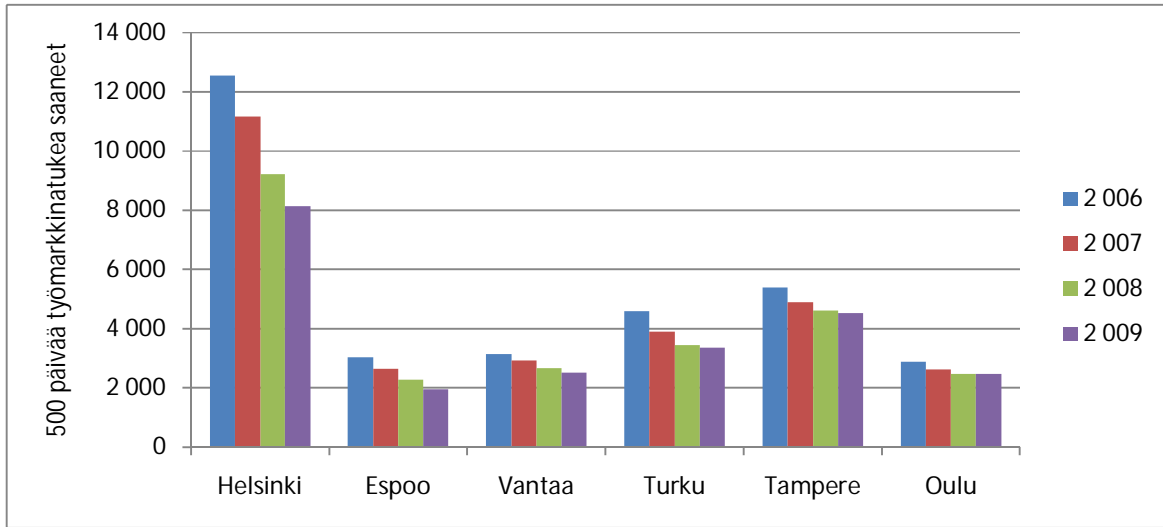
Lähde: ELY-keskusten työllisyyskatsaukset

Työmarkkinatukea 500 päivää saaneet

Vähintään 500 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneiden määrä väheni vuonna 2009 edellistä vuodesta Oulua lukuun ottamatta (+0,2 %) kaikissa kuusikkokunnissa, keskimäärin 6,9 prosentilla. Suurin vähennys tapahtui Espoossa (-14,1 %) ja Helsingissä (-11,8 %).

Vuodesta 2006 työmarkkinatukea 500 päivää saaneiden määrä laski Helsingissä ja Espoossa 35 %. (Kuvio 6).

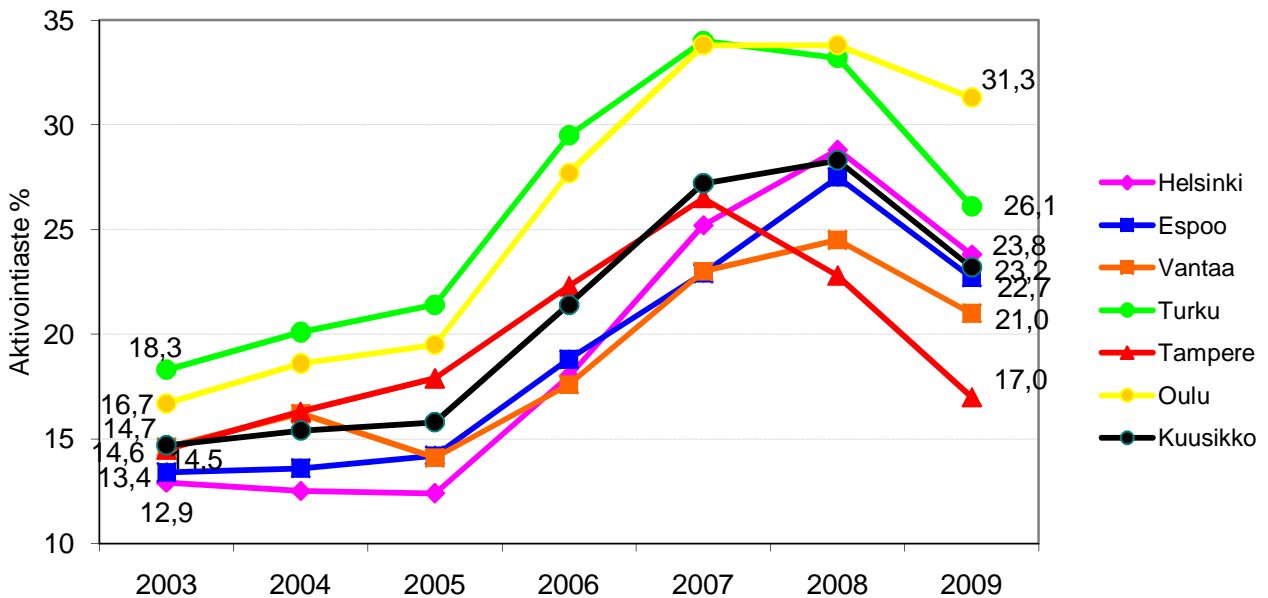
Kuvio 6. 500 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneet

Lähde: Kela. Tilasto Suomen työttömyysturvasta. Kuntatilastot taulukko 4

Aktiivitoimissa olleiden osuus vähintään 500 päivää työmarkkinatukea saaneista aleni vuonna 2009 kaikissa Kuusikkokaupungeissa, keskimäärin 5,1 prosentilla. Aktiivitoimissa olleiden osuus laski eniten Turussa (-7,1 %) ja vähiten Oulussa (-2,5 %). (Kuvio 7)

Kuvio 7. Aktiivitoimissa olleiden osuus, % kunnan vähintään 500 päivää työmarkkinatukea saaneista 2003 - 2009

Lähde: työmarkkinatuki uudistuksen seurantasivusto

Työvoimapolitiittiset työttömyysturvan saamisen estävät lausunnot

Merkittävä toimeentulotuen tarvetta lisäävä tekijä on työmarkkinatukioikeuden menettäminen. Työ- ja elinkeinoministeriössä on seurattu työttömyysturvan saamisen estävien tai työssäoloehdon

sisältävien työvoimapolitiittisten lausuntojen määrien muutoksia. Näitä lausunterusteita on useita kymmeniä. Ministeriöstä saadun koonnin mukaan, joka kattaa n. 25 merkittävintä työttömyys-turvan saannin estävää lausuntotyyppiä, olivat työvoimaviranomaiset antaneet vuonna 2009 Kuusikkokunnissa 35 076 lausuntoa (31 939 v.2008) yhteensä 25 567 henkilölle (23 930). Lausunnon saajien määrä lisääntyi 6,8 % vuodesta 2008. (Taulukko 2, liitetaulukko 4)

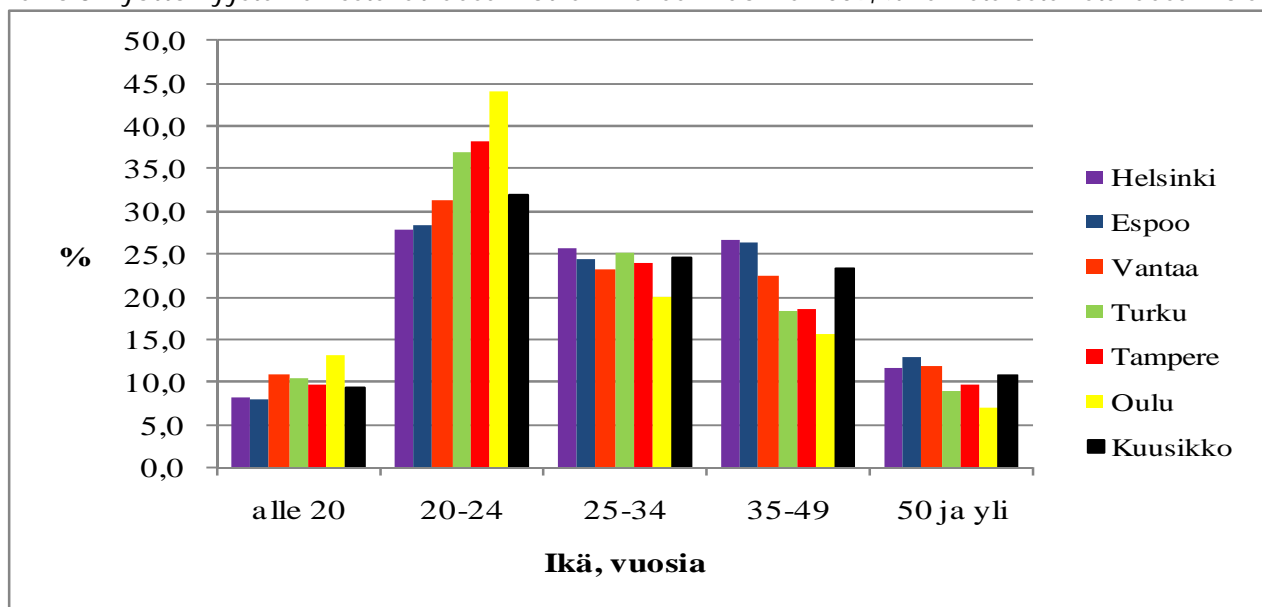
Taulukko 2. Työttömyysturvan estävän lausunnon saajia vuosina 2008–09
Kaikki ja alle 25-vuotiaat saajat*

	Kaikki 2008	Kaikki 2009	Muutos %	Nuoret 2008	Nuoret 2009	Muutos %
Helsinki	9 822	10 964	11,6	3508	5070	44,5
Espoo	2 787	2 958	6,1	849	1276	50,3
Vantaa	2 938	3 109	5,8	1054	1532	45,4
Turku	2 780	3 020	8,6	1261	1716	36,1
Tampere	3 485	3 557	2,1	1565	1881	20,2
Oulu	2 118	1 959	-7,5	1310	1237	-5,6
Kuusikko	23 930	25 567	6,8	9547	12712	33,2

* Alle 25-vuotiaiden tilastossa sama henkilö voi esiintyä toistamiseen, kaikkien tilastossa henkilö vain kertaalleen. Vertailussa mukana 26 estävää lausuntokoodia. Lähde TEM

Yleisin lausuntokoodi (28 % kaikista) on koodi ON1 tilanteisiin, jossa henkilö eronnut ilman pätevää syytä yli 5 päivää kestäväksi tarkoitettusta työstä tai on itse aiheuttanut tällaisen työsuhteen päätymisen. Voimakkaimmin on lisääntynyt perusteen OR2 käyttö (24 % kaikista). Se kohdistuu alle 25-vuotiaisiin, jotka eivät ole hakeutuneet ammatilliseen koulutukseen tai ovat siitä kieltäytyneet. Kolmanneksi yleisin on lausunto OA6 (17 %) henkilöille, jotka ovat olleet ilman hyväksyttävää syytä edellisen 6 kuukauden aikana työmarkkinoilla vähemmän kuin 6 viikkoa ja näidenkin lausuntojen määrä on lisääntynyt. Sen sijaan OR7-lausuntojen määrä (8,1 %) on vähentynyt vuodessa kolmanneksella. OR7 kohdistuu lähes täysin yli 25-vuotiaisiin työttömiin, lähinnä yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneisiin, jotka ovat kieltäytyneet työstä ja työvoimapolitiittisesta koulutuksesta.

Kuvio 8. Työttömyysturvan estävät lausunnot iän mukaan vuonna 2009, % kaikista estävistä lausunnoista

Lähde TEM

Estävien lausuntojen määrä lisääntyi vuonna 2009 kaikissa muissa Kuusikkokunnissa paitsi Oulussa määrä väheni 7,5 prosentilla. Myös Tampereella kasvu jäi vähäiseksi (2,1 %). Selvästi muita enemmän kasvua oli Helsingissä (11,6 %) ja Turussakin keskimääräistä enemmän (8,6 %). (Taulukko 2)

Työttömyysturvan estävät lausunnot kohdistuvat aiempaa enemmän alle 25-vuotiaisiin, joiden saamien lausuntojen määrä kasvoi kolmanneksella vuonna 2009. Kaikissa yli 25-vuotiaiden ikäryhmissä lausuntojen määrä väheni vuodesta 2008. Suurin ikäryhmä on 20 – 24-vuotiaat (Kuvio 8). Vain Oulussa alle 25-vuotiaiden saamien lausuntojen määrä väheni (-5,6 %) vuonna 2009, mutta siellä nuorten osuus lausunnoista on silti muita Kuusikkokuntia korkeampi. Pääkaupunkiseudun kunnissa nuorten saamien lausuntojen määrä lisääntyi 45 – 50 prosentilla, mutta osuus on edelleen muita Kuusikkokuntia alempi. Vastaavasti pääkaupunkiseudulla yli 35-vuotiaita estävän lausunnon saajia on suhteellisesti enemmän kuin muussa Kuusikossa.

3 Kuntien tavoitteet ja työllistämispalvelujen organisaatio

Helsinki

Helsingin kaupungin työllisyydenhoidon tavoitteet ja toiminnan organisointi on määritelty kaupunginhallituksen 7.1.2009 hyväksymässä *Helsingin kaupungin työllisyydenhoidon kehittäminen -ohjelmassa*. Tavoitteena on työttömyyden alentaminen ja työllisyysasteen nostaminen Helsingissä. Tavoitteeseen pyritään ohjaamalla kaupungin työllisyystoimien piiriin tulevia työttömiä helsinkiläisiä kuntoutumisessa, työhön ja opiskeluun kiinnittymisessä ja pysyvien ratkaisujen löytymisessä työttömyyden katkaisemiseksi. Yrityksiä ja yhdistyksiä tuetaan työttömien työllistämässä. Kaupungin työllisyydenhoidon painopisteet ovat työttömyyden pitkittymisen ehkäisy, nuoret, nuoret aikuiset, maahanmuuttajat ja vaikeasti työllistyvät. Kullekin kohdeasiakasryhmälle on määritelty kärkihankkeet. Nuorten työllisyydenhoidossa kiinnitetään huomiota nuorten syrjäytymisriskien varhaiseen tunnistamiseen (Tulevaisuustiski-hanke peruskoulun päättäneille, ilman opiskelupaikkaa jääneille nuorille). Kaupunki ja työ- ja elinkeinotoimisto ovat vuosittain sopineet keskinäisestä yhteistyöstä.

Helsingin työllistämispalveluja hoidetaan työllisyydenhoidon määrärahoilla henkilöstökeskuksessa, opetusvirastossa, talous- ja suunnittelukeskuksessa sekä sosiaalivirastossa. Vuoden 2009 alusta alkaen työllisyydenhoidon verkostoon tulivat mukaan myös nuorisoasiainkeskus ja terveyskeskus.

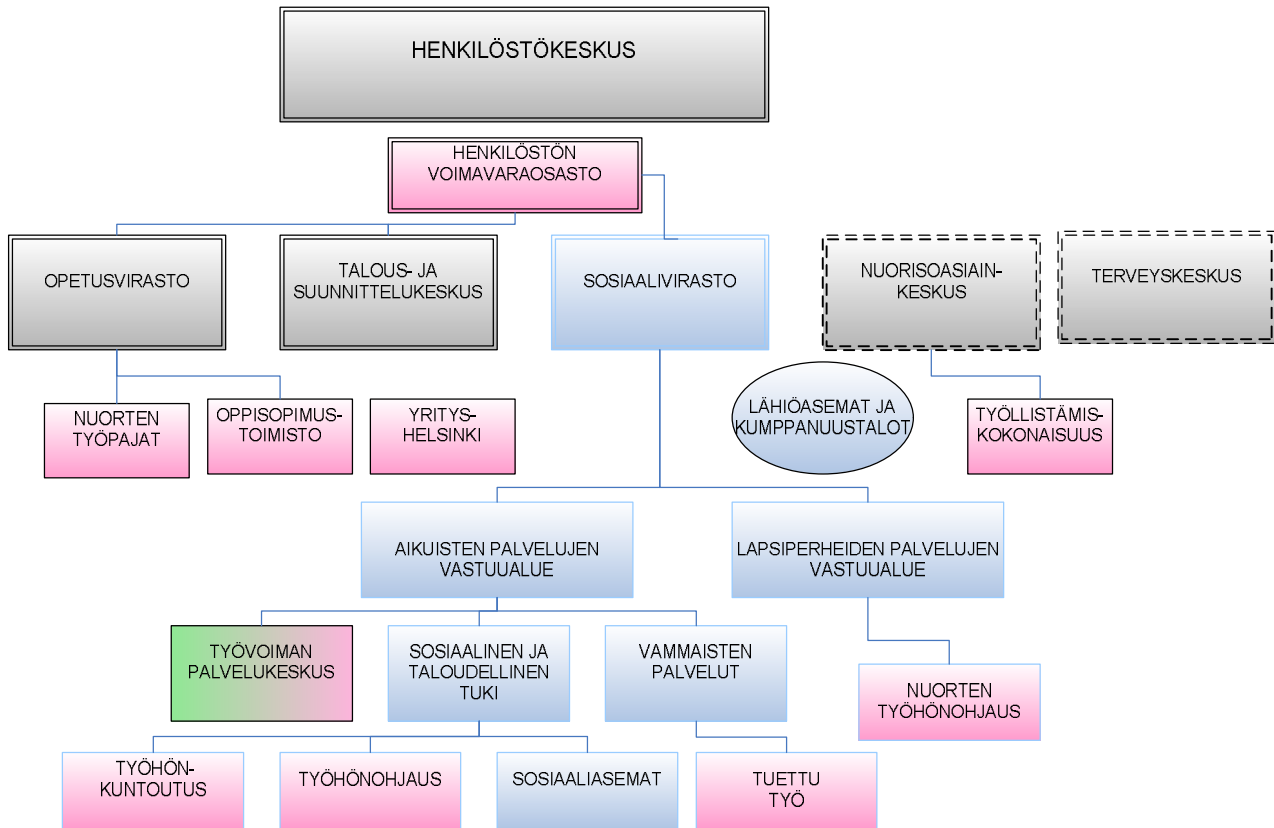
Henkilöstökeskuksen henkilöstövoimavaraosasto koordinoi kaupungin työllisyydenhoitoa ja tuottaa työllistymistä tukevia palveluja helsinkiläisille työttömille.

Sosiaaliviraston aikuisten palvelujen vastuualue tuottaa työllistymistä tukevia palveluja vaikeimmin työllistyville helsinkiläisille työttömille ja lapsiperheiden palvelujen vastuualue lastensuojeluasiakkaille.

Opetusviraston nuoriso- ja aikuiskoulutuslinja ja perusopetuslinja tuottavat opiskeluun ja työhön ohjaavia palveluja nuorille.

Kuvio 9. Helsingin kaupungin työllisyyttä hoitavia tai edistäviä yksiköitä

Kuvion värit: Valtion hallinto vihreä, sosiaali- ja työministeriön yksiköt sinisellä, kaupungin muut hallintokunnat harmaalla.

Nuorisosiainkeskuksen keskitettyjen palvelujen osasto tuottaa opiskeluun ja työhön ohjaavia palveluja nuorille.

Terveyskeskuksen terveysasemat -osasto tuottaa terveystalouksia työllistymisedellytysten parantamiseksi helsinkiläisille työttömille.

Talous- ja suunnittelukeskuksen elinkeinopalvelut tuottaa neuvonta- ja koulutuspalveluja yrityksen perustamista aikoville helsinkiläisille.

Työllistämistoimikunnan tehtävänä on kaupungin työllisyyskehityksen ja työllisyystoiminnan seuranta, lausunnon antaminen kaupungin työllisyysmäärärahojen talousarvioista sekä muiden kaupunginhallituksen erikseen antamien tehtävien suorittaminen.

Lisätiedot:

http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/e162a1004a17790dbd75fd3d8d1d4668/tyollisydenhoidon_esite.pdf?MOD=AJPERES

Nuorten työllisyyden hoito

Helsinkiläiset nuoret jäivät muuta Suomea enemmän pelkän yleissivistävän koulutuksen eli perus- ja lukiokoulutuksen varaan. Ilman ammatillista tutkintoa oli vuoden 2007 lopussa 77 % helsinkiläi-

sistä 20–24-vuotiaista, koko maassa 61 %. 25–29-vuotiaiden ikäluokassa osuus oli laskenut helsinkiläisillä 45 prosenttiin ja koko maan nuorilla 33 prosenttiin.³

Nuorten työllisyysenhoidossa kiinnitetään huomiota nuorten syrjäytymisriskien varhaiseen tunnistamiseen ja koulutukseen ohjaamiseen. Toisen asteen tai korkeakouluasteen keskeyttäminen aiheuttaa syrjäytymisvaaraa ja tuen tarvetta. Tärkeitä ajankohtia tuen ja ohjauksen antamiseen nuoren elämässä ovat myös niin sanotut opiskelun nivelvaiheet. Nivelvaihteita ovat mm. peruskoulusta toiselle asteelle siirtyminen, ilman opiskelupaikkaa jääminen ylioppilastutkinnon jälkeen ja tutkinnon jälkeinen työttömyys.

Toimenpiteinä ammattikouluttamattomille nuorille tarjotaan erityisesti koulutukseen ohjaavia ja elämänhallintaa lisääviä toimenpiteitä sekä ammattikoulutetuille nuorille työelämävalmiuksia lisääviä toimenpiteitä. Alla on lueteltu työllisyyden hoidon palveluja, jotka Helsingin kaupunki on kohdentanut nimenomaan nuorille. Suluissa on mainittu vastuuvirasto.

- Työharjoittelu (henkilöstökeskus)
- Alle 25-vuotiaiden ammattikoulutettujen nuorten työelämävalmennus (henkilöstökeskus)
- Työvoiman palvelukeskus Duurin nuorten tiimin palvelut (sosiaalivirasto)
- Nuorten työpajatoiminta (opetusvirasto),
- Työllistämiskokonaisuus (nuorisoasiainkeskus),
- Nuorten toimeentulotukiasiakkaiden kesätyöprojekti (sosiaalivirasto),
- Lastensuojelunuorten työhönohjaus (sosiaalivirasto),
- Nuorten maahanmuuttajien valmentava koulutus (henkilöstökeskus, nuorisoasiainkeskus),
- Tulevaisuustiski (henkilöstökeskus),
- Tsemppari – Nuorten Aikalisä Helsingin ammatillisissa oppilaitoksissa -hanke (opetusvirasto),

Lisäksi henkilöstökeskus on vuodesta 2005 alkaen edistänyt helsinkiläisten nuorten kesätyöllistämistä 1 miljoonalla eurolla /vuosi.

Espoo

Espoon kaupunki ja Espoon TE-toimisto tekevät vuosittain Espoon työllisyysenhoidon yhteistyösopimuksen. Kaupungin puolelta sopimuskumppanina on aikuisten sosiaalipalveluiden työllisyyspalvelut. Sopimuksen tavoitteena on työllisyyden suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen edistäminen Espoossa.

Työllisyysenhoidon yhteistyösopimuksen painopisteet perustuvat kaupungin osalta Espoo -strategiaan ja Espoon työvoima- ja elinkeinotoimiston toimintaa ohjaaviin TE -ministeriön ja Uudenmaan TE -keskuksen strategioihin. Maahanmuuttajien työllistämistä edistävät toimenpiteet pohjautuvat kaupungin ja työvoima- ja elinkeinotoimiston aiheesta käytyjen metropolipolitiikan aiesopimusneuvotteluihin.

Sopimuksessa asetettiin vuodelle 2009 keskeisimmiksi tavoitteiksi:

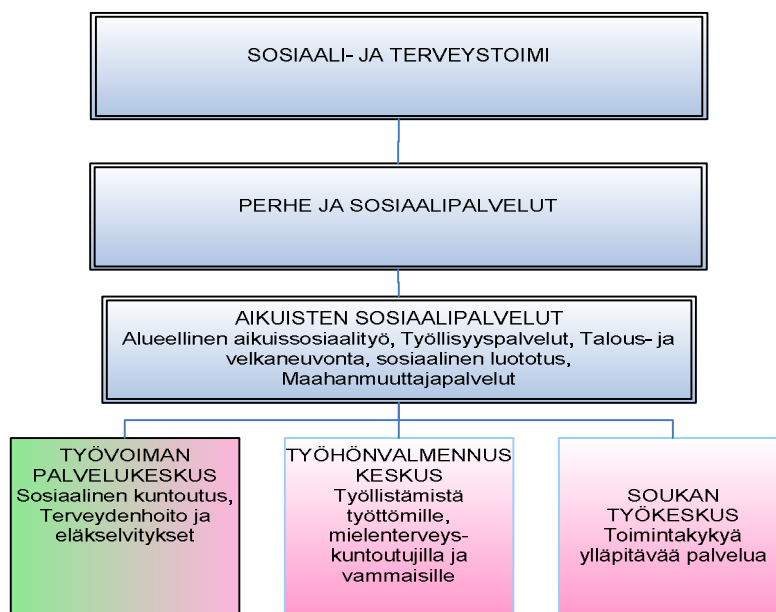
- 1) Osaavan työvoiman saatavuuden ja kohtaannon edistäminen

³ Nuoret alueittain 2009. Helsingin kaupungin Nuorisokeskus ja Tietokeskus. Helsingin kaupungin Tietokeskuksen tilastoja 31/2009.

- samanaikainen ammattiosaajien ja korkeasti koulutettujen työvoimapula sekä rakenteellinen työttömyys
 - kansainvälisen rekrytoinnin lisääminen, työttömyyden alkuvaiheen palveluiden tehostaminen, koulutus ja yrittäjyyden edistäminen
- 2) Vaikeassa työmarkkinatilanteessa olevien työllistymisen tukeminen
- nuoret, maahanmuuttajat ja pitkäaikaistyöttömät
- 3) Väli työmarkkinoiden kehittäminen
- kaupungin palveluiden tuotantotapojen ja palveluinnovaatioiden kehittäminen ja sosiaalisten näkökulmien edistäminen työllistämässä
 - työpajatoiminnan kehittäminen ja asiakasmäärän lisääminen

Kuvio 10. Espoon työllisyyspalvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut

Kuvion värit: Valtion hallinto vihreä, sosiaali- ja terveysministeriön paitsi erityiset työllistymisen/kuntoutumisen yksiköt punaisella, kaupungin muut hallintokunnat harmaa.

Vantaa

Vuoden 2009 aikana solmittiin Vantaan kaupungin ja Vantaan TE-toimiston kesken yhteistyösopimus työllisyyden hoidosta, jota tarkastellaan vuosittain. Yhteistyösopimukseen on kirjattu tavoitteiksi työllisyysasteen säilyttäminen yli 75 %:ssa hallitusohjelman mukaisesti ja että Vantaan työttömyysaste ei nouse nopeammin kuin muissa pääkaupunkiseudun kunnissa. Tavoitteissa on lisäksi osaavan työvoiman varmistaminen, koulutustason nosto sekä rakennetyöttömyyden purkaminen.

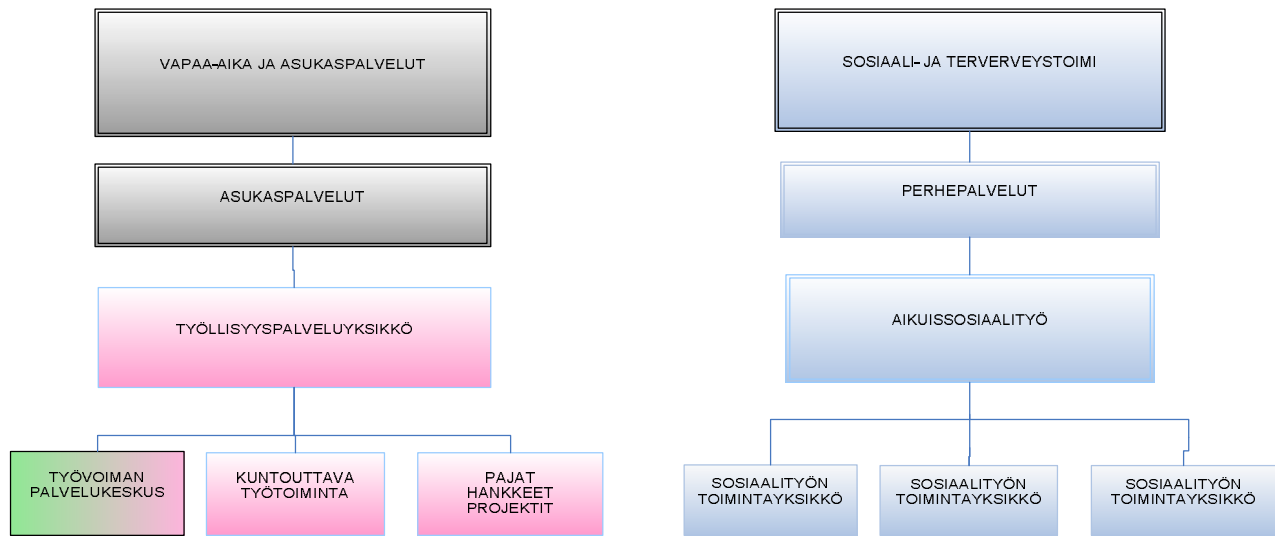
Vantaa sopimuksessa on todettu, että Vapaa-ajan ja asukaspalvelujen toimiala panostaa sopimuskaudella erityisesti työllisyyden edistämiseen. Työllisyyden edistämässä pääpainopistealueena on nuorisotyöttömyyden torjuminen yhteistyössä eri kumppanuustahojen kanssa. Samoin toimiala kohdentaa toimenpiteitään vaikeasti työllistyville työttömille.

Työllisyyspalveluyksikkö perustettiin 1.3.2009 lukien, ja se koostuu työvoiman palvelukeskuksesta, kuntouttavasta työtoiminnasta, tukipalveluista sekä työllisyyteen tähtäävistä hankkeista ja projek-

teista, joihin on haettu ulkopuolista rahoitusta. Myös kaupunginhallituksella on työllistämiseen erillinen määräraha, jolla rahoitetaan mm. kaupungille tukityöllistettäviä. Työllisyyspalveluyksikön organisaatio muutettiin asiantuntijaorganisaatioksi 1.9.2009 lukien ja samalla vahvistettiin ja jän- tevöitettiin asiakasohjautuvuutta. Työllisyyspalveluyksikön tehtävänä on työllistää ja edistää työllisyyttä. Työllisyyspalveluyksikköä koski vuonna 2009 sitova tavoite, jonka mukaan toteutetaan työllistymiseen tähtäviä toimenpiteitä ja uusia innovaatioita.

Kuvio 11. Vantaan sosiaalityö ja työllistämispalvelut

Kuvion värit: Valtion hallinto vihreä, sosiaalityö sininen paitsi erityiset työllistymisen/kuntoutumisen yksiköt punaisella, kaupungin muut hallintokunnat harmaa.

Työllisyysasioiden neuvottelukunta, jonka puheenjohtajana toimii kaupunginjohtaja, ja työllisyys-työryhmä aloittivat myös toimintansa vuoden 2009 aikana. Vantaan kaupungin ja sosiaali- ja terveystoimen toimialan strategian mukaisesti aikuissosiaalityön tehtävä on omalta osaltaan edistää työllisyyden hoitoa ja vaikuttaa pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen.

Nuorten työllistämisen tavoitteet

Vantaa sopimuksessa tavoitteena on taata kaikille alle 25-vuotiaille vantaalaisille nuorille työ-, koulutus- tai harjoittelupaikka. Vantaan sopimuksen mukaisesti nuorisopalveluiden työpajatoiminta toteuttaa osaltaan Vantaan nuorten koulutus- ja yhteiskuntatakuuta, jossa on sitouduttu tarjoamaan nuorille koulutus-, työharjoittelu-, pajapaikka tai muu toimenpide. Koulutustakuuta toteutetaan Kipinä-työryhmässä yhteistyössä sivistystoimen, nuorisopalveluiden ja sosiaali- ja terveystoimen nivelvaihteyttä. Kipinä-työryhmä auttaa nuorta ja hänen perhettään löytämään nuoren elämäntilanteeseen parhaiten sopiva koulutuspaikan tai tukimuodon. Vuosina 2008 ja 2009 kaikki peruskoulun päättäneet nuoret sijoittuivat koulutukseen, työharjoitteluun, työpajoille, ammattistarteille ja kymppiluokille tai kiinnittyivät johonkin muuhun mielekkääseen tulevaisuutta edistävään toimintaan.

Turku

Turussa on viimeisin työllisyysstrategiakausi päätynyt vuoden 2004 lopussa. Sen jälkeen varsinaisen työllisyysstrategian sijaan on työstetty kaupunkitasoisen tasapainotetun tulokortin mukaisesti eri hallinnonalojen vastuut ja tehtäväkokonaisuudet työllisyyden hoidossa. Aktiivisen työllisyys- ja

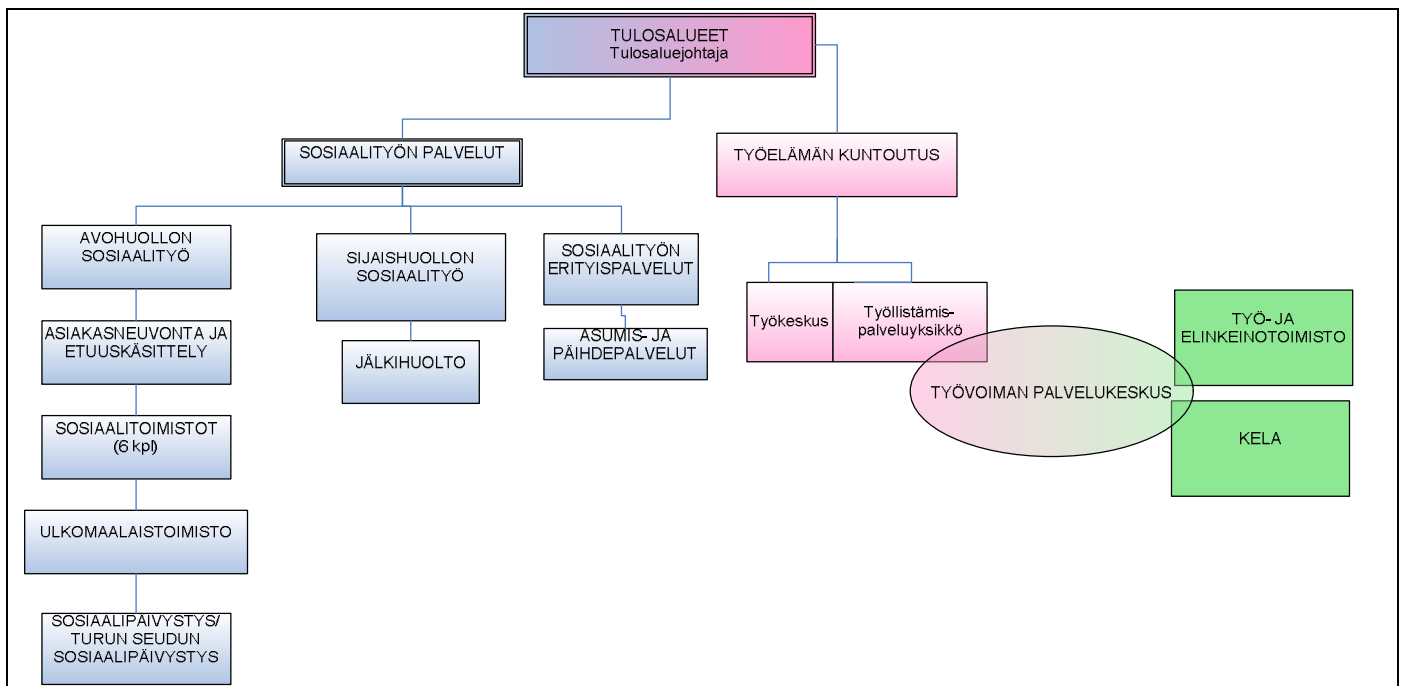
sosiaalipolitiikan osalta työllisyysstrategiaa on toteutettu vuoden 2009 yhdistyneen sosiaali- ja terveystoimen kuntoutumispalvelut -tulosalueen työelämäkuntoutuksessa, jonka yksikköjä ovat kaupungin työllistämistoiminnasta vastaava työllistymispalveluyksikkö ja sen rinnalla työkeskus.

Kaupungin työelämäkuntoutuksen tärkeimpiä tehtäviä ovat kaupungin työllistämismäärärahan käytön suunnittaminen keskitetysti ja koordinoitujen eri toimijoille sekä työllistävien toimenpiteiden organisoiminen kaupungissa yhdessä mm. kolmannen sektorin ja projektien kanssa. Työllistämispalvelut toimii myös asiantuntijaroolissa ja uusien palvelumuotojen kehittäjänä ja esiintuojina.

Turun kaupungissa oli työllisyydenhoidon painopistealue vuonna 2009 pitkäaikaistyöttömissä asiakkaissa, jotka olivat saaneet työmarkkinatukea vähintään 500 päivää. Toisena painopisteenä olivat alle 25-vuotiaat ammattikouluttamattomat ja syrjäytymisuhan alaisena olevat nuoret, joille ensisijaisesti pyrittiin hakemaan koulutus- ja työharjoittelumahdollisuuksia. Tavoitteena oli estää nuorten syrjäytymistä ja lisätä työelämävalmiuksia.

Kuvio 12. Turun sosiaalityö ja työllistämistoiminta

Kuvion värit: Valtion hallinto vihreä, sosiaalityö sininen paitsi erityiset työllistymisen/kuntoutumisen yksiköt punaisella, kaupungin muut hallintokunnat harmaa.

Turussa toimi vuonna 2009 työvoiman palvelukeskus samoin periaattein kuin edellisessä vuonna. Vuonna 2009 solmittiin kaupungin, TE-toimiston ja Kelan Turun vakuutuspiirin kesken yhteistyösopimus koskien työvoiman palvelukeskus – toimintaa. Sopimuksessa on määritelty henkilöstö-, tila-, toimenpide- ja asiakasresurssi.

Työelämäkuntoutuksella ja sen työllistymispalveluyksiköllä on hallintokuntien kanssa paljon erilaisia yhteistyötä, mm. nuorisotoimen alaisen Fendari-työpajatoiminnan kanssa. Vuonna 2009 lisättiin myös yhteistyötä liikuntatoimen kanssa. Toiminnan perusperiaatteena onkin ollut alusta alkaen tiivis kontakti ja yhteistyö peruspalvelujen kanssa sekä laaja verkostotyöskentely eri toimijoiden kuten järjestöjen kanssa sekä projektityöskentely.

Vuoden 2009 alusta on työelämäkuntoutus vastannut kaupungin työllisyysmäärärahan siitä osuudesta, jolla katetaan asiakaspalveluihin tarvittavat toimenpiteet. Tämä toiminto siirrettiin yksiköön kaupungin keskushallinnosta. Työelämäkuntoutus hoiti kaupungin osalta keskitetysti kaiken työllistymiseen liittyvän kaupungin eri hallintokuntien kanssa. Palkkatukityöllistämällä ei hoidettu sijaistoimintaa, vaan asiakaslähtöisesti haettiin lähinnä pitkäaikaistyöttömille asiakkaille heille sopivia työtehtäviä. Työelämäkuntoutuksessa on sekä suunnittelun että asiakastyön perustehtäviä. Suunnittelun tehtävänä on tukea asiakastyötä ja kehittää uusia palvelukokonaisuuksia ja työtapoja yhdessä muun henkilökunnan ja verkostotyön avulla sekä koordinoita työllisyysmäärärahan käyttöä.

Apulaissuunnittelijan vakanssilta on siirretty määräaikaisesti johdon avuksi suunnittelija, joka toimii tulosityksikön johtajan sijaisena. Toimen ydintehtävä liittyy kiinteästi erilaisten tietojärjestelmien, budjettivalmistelun ja muiden taloushallinnon tehtävien hoitamiseen. Kuntoutussuunnittelija, joka on erityissosiaalityöntekijän vakanssilla, kehittää työ- ja toimintakykykokonaisuuteen liittyviä kontakteja ja menetelmiä sekä verkostoitumista eri terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Yhden urasuunnittelijan tehtävänkuva muutettiin vastaamaan työllisyysmäärärahasuunnittelijan tehtävää samalla, kun työllisyysmäärärahaa siirrettiin keskushallinnosta työelämäkuntoutukseen.

Kaupungin työelämäkuntoutuksen työllistymispalveluyksikön asiakastyön perustehtävästä huolehtivat urasuunnittelijat sekä työhönvalmentajat TYP-toiminnan yhteydessä. Vuoden 2009 alusta lukien kaupungin työllistymispalveluyksikköön liitettiin aiemmin perusterveydenhuollon puolella olleet terveydenhoitajan, kuntoutussuunnittelijan (erityissosiaalityöntekijä) sekä ASY-koordinaattorin eli lakisääteisen kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmien toiminnan koordinoijan (kuntoutusneuvojan) vakanssit. Asiakastyön tukiprosessina toimiva tukisolu koostuu sosiaalityöntekijän, terveydenhoitajan sekä kuntoutussihteerin asiantuntijatyöpanoksesta lisätynä muiden organisaatioiden asiantuntemuksella.

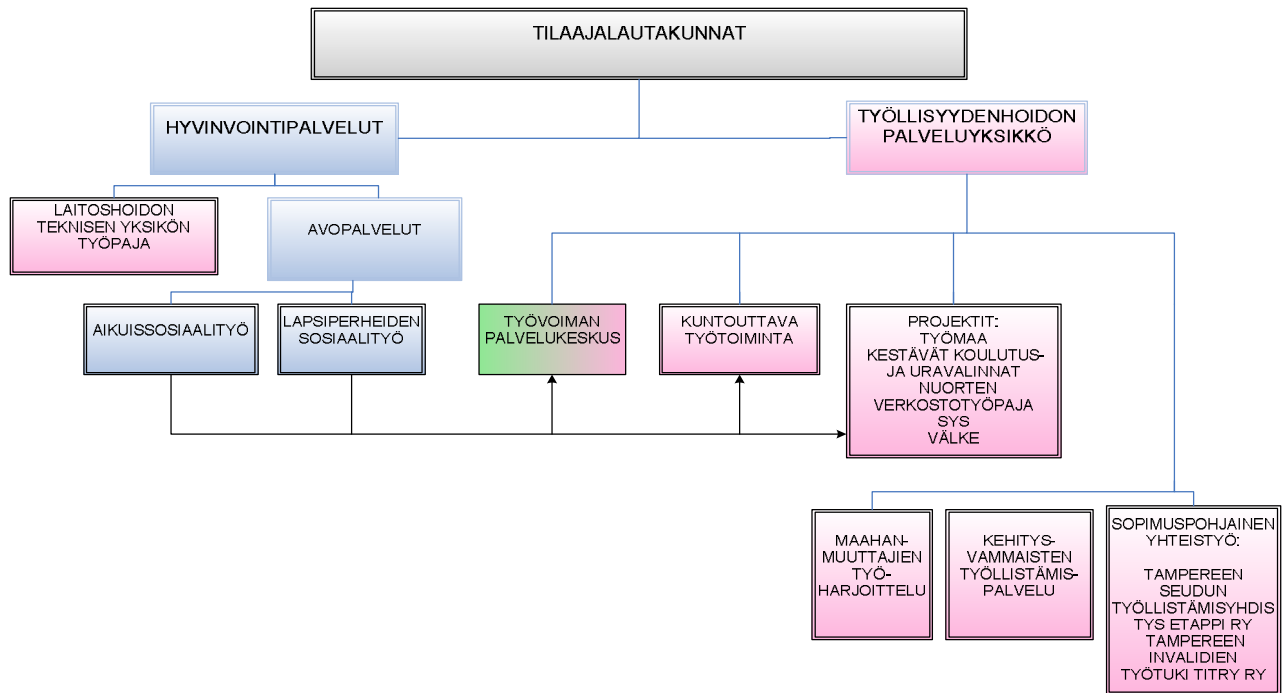
Kaupungin Työelämäkuntoutusyksikössä on 56 vakanssia (sisältäen myös Työkeskuksen henkilökunnan). Tulosityksikön vakansseista on käytössä 48. Lisääntyneiden suunnittelutöiden takia on jouduttu ottamaan kaksi urasuunnittelijan vakanssia muuhun työhön, mm. väliesimiestehtäviin sekä kaupungin työllisyysmäärärahan hallinnointiin. Asiakkaaksi tullaan pääsääntöisesti läheteillä, joita tulee eniten sosiaalityön tulosalueelta ja TE-toimistosta. Nuoret voivat tulla asiakkaaksi monin tavoin matalan kynnyksen periaatteella ilman lähetettäkin, lähetekäytäntö koskee etupäässä yli 25-vuotiaita asiakkaita.

Tampere

Tampereen kaupungin työllisyyspalvelut on pääosin keskitetty vuoden 2009 alusta Työllisyydenhoidon palveluyksikköön (TYPA). Yksikössä toimii hallinto, kuntouttava työtoiminta, Tampereen kaupunkiseudun työvoiman palvelukeskus (TYP) niiltä osin, kuin se tuottaa palveluja tamperelaisille asiakkaille ja maahanmuuttajien työharjoittelu. Lisäksi TYPA koordinoi kehitysvammaisten työllistämispalvelua, työllisyyspoliittista projektitoimintaa sekä kehittää sopimuspohjaista asiakasyhteistyötä Tampereen Invalidien Työtuki ry:n ja Työllistämiskeskus Etappi ry:n kanssa. Tampereella toteutettiin vuonna 2009 myös 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden seulontaprojektin pilotti yhteistyössä TE-toimiston, TYPin ja aikuissosiaalityön kanssa. Vuonna 2010 on tarkoitus hyödyntää seulonnan tuloksia ja kartoittaa kaikkien 500 päivää työmarkkinatukea passiivitukena saaneiden tamperelaisien tilanne ja ohjata heidät yksilöllisesti tarkoituksenmukaisiin palveluihin.

Kuvio 13. Tampereen sosiaalityön ja työllistämistoiminnan verkosto

Kuvion värit: Valtion hallinto vihreä, sosiaalityö sininen paitsi erityiset työllistämisen/kuntoutumisen yksiköt punaisella, kaupungin muut hallintokunnat harmaa.

TYPAn tuottamien palveluiden lisäksi vuonna 2009 Sosiaalityön avopalveluissa myönnettiin ns. vaihtoehtoista työllistämistukea työllistävälle yhdistyksille, Hallintopalvelukeskus HALO hallinnoi kaupungin velvoite- ja palkkatukityöllistämistä sekä kaupungin työharjoitteluita kaupungilla ja Laitoshoidon tekninen yksikkö harjoitti jonkin verran työllistämistoimintaa. Vuonna 2009 valmisteltiin vaihtoehtoisen työllistämistuen siirtymistä TYPAn hallinnoimaksi ja näin tapahtuikin vuoden 2010 alussa.

Tampereella toimitaan tilaaja-tuottajamallin puitteissa ja työllisyyspalveluita tilaa kaksi lautakuntaa: Osaamis- ja elinkeinolautakunta ja Terveyttä ja toimintakykyä edistävien palvelujen lautakunta. Palveluiden järjestämistä ohjaavat kaupunkistrategia ja tilaajien palvelustrategiat. Lisäksi palveluiden järjestämistä ohjaa Tampereen kaupunkiseudun työpoliittinen toimintaohjelma 2005–2012.

Yhteisesti määritellyjä tavoitteita ovat seuraavat:

- Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen
- Monimuotoisen yrittäjyyden edistäminen
- Nuoret koulutettuina työelämään
- Rakennetyöttömyyden alentaminen
- Seudullisen työllisyyspolitiikan kehittäminen

TYPAn tehtävänä on vastata asiakasohjauksesta ja palvelutuotannosta niille työnhakija-asiakkaille, jotka tarvitsevat erityispalveluita sijoittuakseen avoimille työmarkkinoille sekä edistää työvoimavaran purkamista ja työvoiman saatavuuden turvaamista aloille, joissa työvoiman saatavuudessa on ongelmia. Työllisyysenhoidon palveluyksikön tehtävänä on lisäksi työllisyysenhoidon liittyvien tukipalvelujen järjestäminen yhteistyössä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

TYPÄ suuntaa palvelunsa niille työnhakijoille, joilla on edellytyksiä ja motivaatiota työllistyä avoimille työmarkkinoille ja joilla ei ole merkittäviä terveydellisiä tai sosiaalisia työllistymisen estäviä ongelmia. TYPÄ tekee tiivistä asiakasyhteistyötä Tampereen TE-toimiston, sosiaalityön avopalveluiden, kolmannen sektorin toimijoiden, koulutusorganisaatioiden ja yritysten kanssa.

Nuorten työllisyyspalvelut

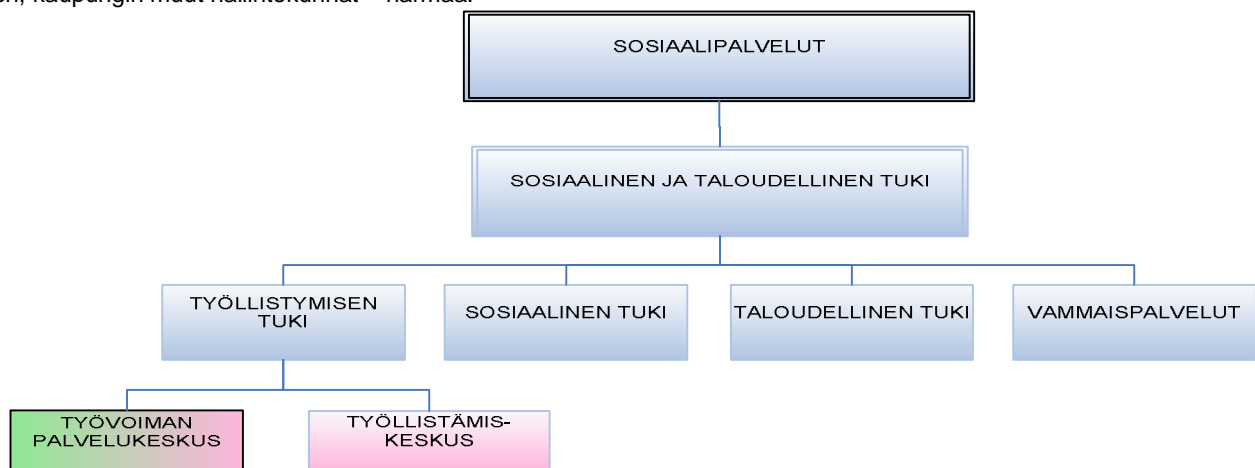
Tampereen kaupunki tekee nuorten työllisyyspalveluiden osalta tiivistä yhteistyötä Tampereen TE-toimiston kanssa. Keskeisenä tavoitteena on saada nuoret koulutettuina työelämään. Tampereen kaupunkiseudun TYPissä ei tarjota erikseen palveluita nuorille. Vuonna 2009 TYPAssa toimi kaksi nuorille suunnattua projektia: *Kestävät koulutus- ja uravalinnat*: koulutus- ja uraohjausta 17–29-vuotiaille nuorille, jotka ovat ilman työtä tai opiskelupaikkaa, ja haluavat tukea oman alansa löytämisessä. Tavoitteena on tutkintoon johtavan koulutuksen aloittaminen tai loppuun saattaminen koulutusalaista tai koulutusmuodosta riippumatta. Osana projektia aloitetaan oppisopimusryhmiä kasvualoilta. *Nuorten verkostotyöpaja*: seinätön paja kaupungin eri tuotantoyksiköissä 16–24-vuotiaille nuorille, joilla ei vielä ole työkokemusta. Nuorille tarjotaan yksilö- ja ryhmäohjausta pajakajon aikana. Lisäksi nuorille hankittiin Silta-Valmennusyhdistys ry:ltä KOHO-palvelu. KOHO on yksilöohjausta nuorille, jotka tarvitsevat omien asioidensa ja elämäntilanteensa eteenpäin viemiseen tukea ja intensiivistä työskentelyä. Pää tavoitteena on tukea nuorta pääsemään kiinni opiskeluun ja työelämään. Välitavoitteena voi olla nuoren toimintakykyä ja elämäntilannetta edistäviin palveluihin ohjaaminen.

Oulu

Oulun kaupungin organisaatiossa keskeisiä toimijoita työllisyysasioissa ovat sosiaali- ja terveystoimi, nuorisotoimi, opetustoimi sekä keskushallinto. Myös muilla hallintokunnilla, kuten kulttuuritoimella, on aktiivista toimintaa työllisyyden hoidossa ja aktivoinnissa.

Kuvio 14. Työllistämistoiminnan organisaatio Oulun aikuissosiaalityössä

Kuvion värit: Valtionhallinto = vihreä, sosiaalitoimi = sininen paitsi erityiset työllistymisen/kuntoutumisen yksiköt = punainen, kaupungin muut hallintokunnat = harmaa.

Alueella on vuonna 2004 laadittu Oulun seutukunnan työllisyysstrategia, jonka tavoitteena on Oulun seudun työllisyyden parantaminen voimistamalla yhteistyötä, varmistamalla osaavan työvoiman saatavuus, alentamalla rakennetyöttömyyttä, poistamalla nuorisotyöttömyys ja edistämällä yrittäjyyttä sekä maahanmuuttajien työllisyyttä.

Oulun kaupunginhallitus päätti vuonna 2008 perustaa asiantuntijatyöryhmän selvittämään erityisesti Oulun korkeaa rakennetyöttömyyttä. Kaupunginjohtaja asetti laajapohjaisen ja alan asiantuntijoista koostuneen Oulun tulevaisuuden työllisyystyöryhmän, jonka tehtävänä oli tuottaa toimenpideohjelma, jota toteuttamalla työttömien määrä Oulussa pienenee ja työllisyysaste saadaan nousemaan. Kaupunginjohtajan vetämässä työryhmässä oli mukana alueen keskeisiä toimijoita työ- ja elinkeinohallinnosta, elinkeinosektorilta, koulutusorganisaatioista ja Oulun kaupungista. Oulun tulevaisuuden työllisyystyöryhmän työ keskittyi erityisesti ikärakenteesta johtuvaan nuorisotyöttömyyteen, korkeasti koulutettujen työttömyyteen sekä edellisen laman jäljiltä seuranneeseen rakennetyöttömyyteen. *Työllisyydenhoidon Oulun malli* valmistui syksyllä 2009: <http://www.ouka.fi/pdf/tyollisyysohjelma2009.pdf>

Tulevaisuuden työllisyystyöryhmän laatiman *Työllisyydenhoidon Oulun mallin* keskiössä ovat 1) työmarkkinoille tulevien eli nuorten työllistyminen; 2) uusien työpaikkojen luominen ja yrittäjyyden edistäminen; sekä 3) rakennetyöttömyyden vähentäminen. Näiden kolmen erityisteeman alle on koottu nopean ja pitkän tähtäimen toimenpiteitä, jotka muodostavat yhdessä "Työllisyydenhoidon Oulun mallin" 12 keskeistä toimenpidettä eli ns. kärkihanketta:

1. Nuorten koulutustakuun toteuttaminen
2. Nuorten työpajatoiminnan tehostaminen
3. Nuoren kasvaminen vastuuseen omasta tulevaisuudestaan
4. Taitajien talon perustaminen
5. Työntekijän palkkauskustannusten alentaminen
6. Palvelusetelijärjestelmän laajentaminen
7. Ennakointitoiminnan vahvistaminen
8. Yrittäjäpalvelujen kehittäminen
9. Kolmas sektori ja kumppanuuden kehittäminen
10. Sosiaalisten hankintakriteerien soveltaminen
11. Maahanmuuttajien kotoutuminen
12. Välityömarkkinoiden koordinointi

Työllisyydenhoidon Oulun malli -toimenpideohjelman laajapohjainen valmistelu tuotti kokonaiskuvan niistä toimijoista, jotka kaupungin lisäksi toimivat aktiivisesti eri sektoreilla työllisyyden hoitamiseksi ja työpaikkojen lisäämiseksi. Kaikkein merkittävimpiä toimijoita valtion aluehallinnossa ovat tässä suhteessa TE-toimisto ja TE-keskus. Myös alueelliset työmarkkinaosapuolet, ammatti-, yrittäjä- ja työnantajajärjestöt, kauppakamari ja riskirahoittajat toimivat laajalla rintamalla elinvoimaisuuden lisäämiseksi.

Järjestötoimijoilla on vahva rooli sosiaalisessa työllistämässä. Oulun osaamispohjan perustana ja vetovoimana on monipuolinen oppimisympäristö. *Työllisyydenhoidon Oulun mallin* valmistelu toi myös esiin asiaan liittyvien nykyisten käytäntöjen ja vastuiden hajanaisuuden. Resurssien ja toimintojen nykyistä yhdenmukaisemmalla valmistelulla ja kohdentamisella lisätään työllisyyden hoidon toimenpiteiden vaikuttavuutta.

Oulun kaupunki voi aktiivisesti toimia *Työllisyyden hoidon Oulun malli* – toimenpideohjelmassa esiin nostettujen 12 kärkitoimenpiteen toteuttamiseksi. Osan toimenpiteistä kaupunki pystyy toteuttamaan normaalin hallintomenettelyn kautta, osassa tarvitaan perusteellista yhteistyötä ja valmistelua paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa ja joihinkin toimenpiteisiin tarvitaan valta-

kunnallista päätöksentekoa. Tämä edellyttää vaikuttamista valtion sektorihallintoon ja poliittiseen päätöksentekojärjestelmään.

Kuvio 15. Työllisyshoidon Oulun malli

Toimenpiteiden valmistelu ja käynnistäminen edellyttää erityisosaamista ja saumatonta yhteistyötä kaupungin eri toimijoiden kesken. Kaupunginhallitus lähetti elokuussa 2009 toimenpideohjelman lausunnolle sosiaali- ja terveys-, opetus-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntalautakunnille, tekniselle lautakunnalle ja työllisyystoimikunnalle ja pyysi näitä esittämään ehdotuksia, joilla toimenpideohjelman tavoitteita voidaan konkreettisin toimenpitein edistää. Lisäksi kaupunginhallitus pyysi kuntalaisilta ehdotuksia työllisyshoidon toimenpideohjelman toteuttamisesta Internet-sivujen kautta. Kansalaisilta saatiin kaikkiaan 67 kommenttia ja ehdotusta työttömyystilanteen kohentamiseksi. Kansalaispalautteessa kertautuivat samat teemat, jotka olivat toimenpideohjelman valmistelussa nousseet esiin.

Kaupunginhallitus hyväksyi marraskuussa 2009 *Työllisyshoidon Oulun mallin*, josta tehdään kehittämisohjelma. Se perustuu kaupunkistrategiassa keskeisesti esiin nousseeseen työttömyyden hoidon tarpeeseen. *Työllisyshoidon Oulun malli* kohdentaa kaupungin työllisyshoidon hoitoon osoittamat resurssit ja yhdistää työllisyshoidon oululaisen osaamisen nykyistä tiiviimmin yhteen. Kaikki kaupungin hallintokunnat osallistuvat työllisyshoidon hoitoon ja vastaavat omilla osaamisalueillaan työllisyshoidon parantavista toimenpiteistä.

Työllisyshoidon koordinoinnista vastaa keskushallinto. Kaupunginhallitus toimii toimenpiteistä päättävänä luottamushenkilöelimenä. Työllisyshoidon toimii kaupunginhallituksen luottamushenkilöasiantuntijana työllisyshoidon asioissa. Kaupungin työllisyshoidon määräraha on keskeisin erityisesti kaikkein haasteellisimmin työllistyviin kohdentuva työllistämisen edistäjä. Työllisyshoidon valmistelea kaupungin työllisyshoidon määrärahan käyttösunnitelman päätettäväksi sosiaali- ja terveys-

lautakunnalle, koska työllisyysmäärärahan käytöstä päätettäessä on tärkeää säilyttää sosiaali- ja terveystaloudellinen asiantuntemus. Kaupungin talousarviossa kootaan työllisyyden hoidon kokonaisresurssit informatiivisesti yhteen vuosittain. Työllisyys Hankkeiden toteuttaminen ja siihen tarvittavat resurssit ovat hallintokunnilla. Hankekoordinoinnilla resurssit suunnataan painopisteisiin, yhdistetään asiantuntemus ja vahvistetaan ohjelman vaikuttavuutta. Työllisyysohjelman käynnistys tapahtuu vuoden 2010 aikana.

4 Aikuissosiaalityön toimintamallit ja yhteistyöverkostot

Helsinki

Yleistä työllistymisen ja työhön kuntoutumisen edistämisen asiakastyöstä sosiaaliasemilla

Sosiaalisen ja taloudellisen tuen toimiston tuloskortin 2009 yhtenä tavoitteena oli asiakkaiden työhön kuntoutuminen ja kiinnittyminen. Helsingin neljän sosiaaliaseman yhteensä yhdeksässä toimipisteessä työskentelee asiakkaiden työllistymisen edistämistyössä sosiaalityöntekijöitä ja sosiaaliohjaajia. Lisäksi etuuskäsittelijät poimivat asiakkaita sosiaalityöntekijöiden tai sosiaaliohjaajien erityishuomion kohteeksi. Työhönohjausyksikössä työskentelevät työvalmentajat palvelevat sosiaaliasemilta yksikköön ohjattuja asiakkaita. Sosiaaliasemilla asiakkaiden työllisyysasioiden hoitaminen on yksi osa muuta asiakkaiden kanssa tehtävää sosiaalityötä, sosiaaliohjausta ja toimeentulotuen etuuskäsittelyä. Työn tavoitteina on toimeentulotukiriippuvuuden väheneminen sekä asiakkaiden elämänhallinnan ja -laadun paraneminen.

Erityisenä työotteena sosiaaliasemien työssä oli ns. työllistävä sosiaalityö, jossa sosiaaliaseman sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja sekä työvalmentaja edistävät aktiivisesti asiakkaan työllistymistä. Vuonna 2009 työllistävässä sosiaalityössä aloitti 1107 asiakasta ja lopetti 375 asiakasta. Lopettaneista 85 (23 %) oli työllistynyt avoimille työmarkkinoille.

Sosiaaliasemien ja TE-toimistojen yhteistyömalli

Sosiaaliasemien ja työvoimatoimiston välinen yhteistyömalli asiakasyhteistyöstä ja työnjaoista astui voimaan 1.9.2007. Malli on osa Helsingin kaupungin sekä työvoimatoimiston välistä laajempaa yhteistyösopimusta. Yhteisenä tavoitteena on edistää helsinkiläisten työllistymistä ja omatoimista selviytymistä sekä puuttua työttömyyteen jo varhaisessa vaiheessa.

Yhteistyömallin kohdeasiakkaat ovat:

1. Työttömät uudet sosiaaliasemien toimeentulotukiasiakkaat, jotka tarvitsevat erityistä tukea työllistyäkseen
2. Nuoret alle 25-vuotiaat työttömät, joiden yhteiskuntatakuun toteutumisessa on ongelmia
3. Aikuiset yli 25-vuotiaat työttömät, joilla on työllistymisvaikeuksia.

Kunkin kohdeasiakasryhmän osalta on määritelty työnjaon ja asiakasohjauksen tavoitteet, konkreettiset toimintatavat ja vastuutahot. Yhteistyön välineenä käytetään tarvittaessa asiakkaan allekirjoittamaa yhteistyölomaketta. Yhteistyömallia seuraa yhteistyöryhmä, jossa on edustajia alueellisista TE-toimistoista ja sosiaaliasemilta. Ryhmää vetää sosiaalisen ja taloudellisen tuen päällikkö.

Mallista saatujen kokemusten mukaan yhteistyö TE-toimistojen ja sosiaaliasemien välillä on ollut erityisen tiivistä alle 25-vuotiaiden työttömien kohdalla.

Sosiaalityöstä nuorten parissa

Nuorten kiinnittymättömyys työhön, koulutukseen ja eri palveluihin näkyy sosiaaliasemilla, joiden toimeentulotukiasiakkuudessa oli 5 400 tulotonta tai pelkkää asumistukea saavaa alle 25-vuotiasta nuorta. Nuoria asiakkaita oli vuonna 2009 yhteensä noin 8 500 ja vuonna 2008 runsaat 6 500.

Helsingin sosiaaliasemien toimipisteistä Haagassa, Kalliossa, Malmilla, Myllypurossa ja Maunulassa on erilliset tiimit tai työntekijät alle 25-vuotiaille tai alle 29-vuotiaille nuorille. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti hakevalla nuorella voi olla taustalla esimerkiksi lastensuojelun asiakkuutta, lapsuudenkodin köyhyyttä, mielenterveys- ja päihdeongelmia, kesken jääneet opinnot tai peruskoulu, asunnottomuutta tai velkaantumista. Elämäntyö on usein lyhytjänteinen. Sosiaalityössä pyritään vastaamaan näihin haasteisiin sekä olemaan perillä nuorten maailman ilmiöistä. Nuorten parissa työskentelevät sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat ovat verkostoituneet mm. alueittensa TE-toimistojen, lastensuojelun, psykiatrisen avohoidon kanssa sekä Duurin nuorten tiimin, nuorten päihdetyön (nuorisosasemien) ja nuorisotasuntojen vuokranantajien kanssa.

Vuonna 2009 suunniteltiin sosiaaliasemien ja Työvoiman palvelukeskus Duurin sosiaalityöntekijöille ja -ohjaajille ns. Aivan nuoret –verkostoa, jonka toiminta käynnistyi vuonna 2010. Verkoston tavoitteena on vahvistaa nuorten kanssa tehtävää sosiaalityötä, jakaa hyviä käytäntöjä ja tehdä näkyväksi nuorisososiaalityötä.

Sosiaaliasemien ryhmätoiminta

Helsingin sosiaaliasemien asiakkaille on tarjolla monimuotoista ryhmätoimintaa, jonka tavoitteena on parantaa asiakkaiden työllistymisedellytyksiä, tukea elämän- ja arjenhallintaa sekä parantaa työ- ja toimintakykyä. Ryhmätoimintaa järjestävät joko sosiaaliasemat omana toimintana tai yhteistyökumppanien kanssa mm. asukas- ja kumppanuustaloilla ja lähiöasemilla. Ryhmätoiminta kohdentuu erityisesti pitkäaikaistyöttömiin sekä päihde- ja mielenterveysongelmista kärsiviin asiakkaisiin. Sosiaaliasemien ryhmätoimintaan osallistui arviolta 500 asiakasta vuonna 2009 ja ryhmiä oli yhteensä noin 25 sosiaaliasemien SAATE-hankkeen ryhmätoiminta mukaan lukien. Ryhmätoiminnan sisällöt vaihtelivat kohderyhmän mukaan. Nuorille järjestettiin esimerkiksi ruuanlaitto-kursseja ja tuunausryhmiä sekä tarjottiin velkaneuvontaa.

Käsikirja Helsingin työllistämisen- ja kuntoutuspalveluista

Sosiaali- ja sosiaalialan työtä työttömien asiakkaiden parissa tekevien työntekijöiden käytännön työkaluksi laadittiin vuoden 2009 aikana käsikirja *Työllistä ja työhön Helsingissä. Käsikirja työttömien ja osatyökykyisten asiakkaiden parissa työskenteleville sosiaalisen ja taloudellisen tuen toimiston työntekijöille*. Taustana käsikirjan laatimiselle oli se, että työttömien palvelut Helsingissä ovat varsin hajallaan ja eri yhteyksissä oli tuotu esille kokoavan tietopaketin tarve.

- http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/c3d10a004a176e2c9554fd3d8d1d4668/tyollistamiskasikirja_sosta_111209.pdf?MOD=AJPERES

Espoo

Espoossa vuonna 2009 aikuissosiaalityön palveluita tarjottiin lähipalveluina neljällä suuralueella. Toimeentulotukiasiat käsiteltiin myös ko. alueilla. Espoossa panostettiin erityisesti palveluneuvonnan kehittämiseen. Lähtökohtana oli, että uusille asiakkaille tehtäisiin palveluneuvonnassa heti

laaja-alainen alkuarviointi yhdessä asiakkaan ja sosiaalialan ammattilaisen kanssa. Tässä yhteydessä kartoitetaan samalla asiakkaan mahdollinen työllisyyspalveluiden tai kuntoutuksen tarve. Palveluneuvonnan työntekijät antavat ohjausta ja neuvontaa työllistämispalveluista sekä työhallinnon palveluista. Erityisesti nuorten kohdalla ohjaus sosiaalityöntekijälle tehdään varhaisessa vaiheessa ja hän arvioi yhdessä työvoiman palvelukeskuksen nuorten työvoimaohjaajien kanssa asiakkaan työllistymistilannetta.

Työvoiman palvelukeskuksen työvoimaohjaajat ovat tavanneet yhdessä alueen sosiaalityöntekijöiden kanssa asiakkaita alueiden sosiaalipalvelutoimistoissa. Alueen sosiaalityöntekijät ovat varanneet asiakkaalle yhteisvastaanottoaikoja yhdessä työvoimaohjaajan kanssa. Toimintamallin tavoitteena on parantaa asiakasohjausta työllisyyspalveluihin, lisätä asiakaslähtöisyyttä sekä vähentää päällekkäistä työtä. Työmallista on hyviä kokemuksia: asiakas on voitu tavata moniammatillisesti toimistossa, jossa hän asioi muutenkin. Asiakkaiden jatkotyöskentely on helpottunut ja asiakkaat ovat olleet sitoutuneempia yhteistyöhön. Koska työvoimaohjaajilla on samalla yhteys työvoimahallinnon asiakastietojärjestelmään ovat asiakkaat kokeneet saavansa heti konkreettista apua ja ratkaisuja tilanteeseensa. Haasteena jatkossa on se, että sosiaalityöntekijät ehtivät kiinnittämään riittävästi huomiota asiakkaisiin, jotka hyötyisivät ko. palvelusta.

Alueiden sosiaalipalvelutoimistoissa on ollut tarjolla myös terveydenhoitajan palveluita. Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuoltohankkeen myötä kaksi terveydenhoitajaa on tavannut alueilla yksin tai tarvittaessa moniammatillisesti työttömiä asiakkaita. Ohjaus heille on tapahtunut alueiden sosiaalityöntekijöiden kautta. Mallista on erittäin positiiviset kokemukset, niin terveydenhoitajien, sosiaalityöntekijöiden, asiakkaiden kuin verkostojen näkökulmasta. Hanke jatkuu vuoden 2010 ja se toiminta pyritään vakiinnuttamaan sen jälkeen.

Sosiaalityö nuorten kanssa

Espoon neljässä alueellisessa sosiaalipalvelutoimistossa on kaikissa erikseen nuorten alle 25 -vuotiaiden työntekijätiimit. Ikäraja nuorten osalta on joustava, osa tiimeistä ottaa asiakkaikseen myös alle 30-vuotiaita. Tiimeissä on edustettuina sosiaalityöntekijöitä ja sosiaaliohjaajia. Nuorten perustoimeentulotuki hoidetaan etuuskäsittelyssä. Nuorten tiimeissä on asiakasmäärää pyritty pitämään alhaisempina kuin muilla työntekijöillä, jotta nuorten tilanteisiin on pystytty keskittymään suunnitelmallisemmin.

Alueiden palveluneuvonnan tavoitteena on kohdata kaikki nuoret henkilökohtaisesti, pois lukien opiskelijat, joilla on selkeästi vain toimeentulotuen tarve. Nuorten kohdalla ohjaus sosiaalityöntekijälle pyritään tekemään varhaisessa vaiheessa ja sosiaalityöntekijä arvioi yhdessä työvoiman palvelukeskuksen nuorten työvoimaohjaajien kanssa asiakkaan työllistymistilannetta.

Alueiden nuorten tiimit ovat tavanneet säännöllisesti työvoiman palvelukeskuksen nuorten tiimiläiset. Yhteistyö on ollut tiivistä ja kehittämismyönteistä. Nuorten kanssa työtä tekevät sosiaalityöntekijät ja -ohjaajat ovat verkostoituneet tiiviisti muun muassa päihde- ja mielenterveyspalveluiden, jälkihuollon ja Nupolin, Espoon nuorisopoliklinikan kanssa.

Vantaa

Vantaalla on seitsemän sosiaaliasemaa, joilla palvellaan aikuissosiaalityön asiakkaita. Sosiaalitoimi järjestää säännöllisesti sekä alueellisia että keskitettyjä yhteistyötapaamisia niin Työ- ja elinkeinotoimiston, TYPin kuin kuntouttavan työtoiminnan kanssa. Niissä pohditaan mm. asiakkaiden ohjau-

tumista palveluiden piiriin, yhteistyön muotoja ja kehittämiskohteita ja pyritään mahdollisimman sujuvien asiakaspolkujen luomiseen palvelusta toiseen.

Aikuissosiaalityö tukee vantaalaisten hyvinvointia ja turvaa viimesijaisen toimeentulon. Aikuissosiaalityössä asiakasta pyritään tukemaan kaikin mahdollisin tavoin niin, että esteet asiakkaan työllistymiselle poistuisivat ja asiakas tulisi toimeen omillaan. Uusi asiakas otetaan vastaan vastaanottotiimissä, missä tehdään tilannekartoitus, jonka perusteella asiakas ohjautuu josko sosiaalityöntekijän vastaanotolle tai kirjalliseen toimeentulotuen käsittelyyn. Työllistymistä tuetaan yksilöllisen palvelusuunnitelman mukaisesti.

Työttömältä asiakkaalta edellytetään ilmoittautumista TE-toimistoon ja ensisijaisten etuuskäsittelijä hakemista (työttömyyspäiväraha: ansio-, peruspäiväraha, työmarkkinatuki) vireille. Sosiaalityöntekijä ohjaa ja kannustaa asiakasta tarpeen mukaan joko palkkatukityöhön, työelämävalmennukseen, työharjoitteluun, kuntouttavaan työtoimintaan, kuntoutustutkimuksiin tai ammatinvalinnan ohjaukseen. Yhteistyötä tehdään kuntouttavan työtoiminnan, TE-toimiston ja TYPin kanssa.

Aktivointisuunnitelmat Vantaalla tehdään yli 25-vuotiaiden asiakkaiden osalta pääsääntöisesti työvoiman palvelukeskuksessa. Jos palvelukeskuksen asiakkuutta ei ole, niin sosiaaliaseman sosiaalityöntekijä ja nimetty kuntoutusneuvoja työvoimatoimistosta tekevät aktivointisuunnitelman yhdessä asiakkaan kanssa työvoimatoimistossa.

Vuonna 2009 alkoivat uutena toimintana kuntouttavan työtoiminnan alkukartoitusryhmät, joihin aikuissosiaalityöstä pyrittiin ohjaamaan asiakkaita. Tavoitteena oli laajentaa toimintaa vuonna 2010.

Uutena työllistämiseen tähtäävänä hankkeena Vantaalla on alkuvuodesta 2009 alkanut Vantaan Valo -niminen hanke, joka on myös osa valtion työpankkikokeilua. Vantaan Valo on Vantaan kaupungin, aikuiskouluttaja Edupolin ja sosiaalinen yritys Lubor Oy:n yhteishanke, jossa on keskitetty samaan tilaan ja kokonaisuuteen kaupungin työllistymistoimet (työpajat) ja kuntoutus, koulutus, sosiaalinen yritystoiminta, sosiaali- ja terveystyöpalvelut ja työhallinnon palvelut. Aikuissosiaalityön haasteena on saada ohjattua mahdollisimman paljon omia asiakkaita Vantaan Valon piiriin.

Vantaan Valon lisäksi kaupunki perusti syksyllä 2007 Cafe Popolon, joka pyrkii vastaamaan mielen-terveyskuntoutujien ja pitkäaikaistyöttömien toiminnallisiin tarpeisiin välityömarkkinoiden osalta. Yhteistyökumppanina Cafe Popolossa on Alvi ry ja se sijaitsee Länsi-Vantaalla.

Nuorten tiimit

Viidellä sosiaaliasemalla on erikseen alueen alle 25-vuotiaiden asiakkaiden tiimi. Nuorten tiimit syntyivät vuoden 2007 organisaatiomuutoksen myötä, kun aikuissosiaalityössä tehtiin periaatepäätös panostamisesta erityisesti nuorten asiakkaiden palveluun. Tavoitteena on ennen kaikkea ehkäistä asiakkuuksien pitkittymistä ja auttaa nuoria elämänhallintaansa tukevien palvelujen löytämisessä.

Nuorten tiimeissä työskentelee yhteensä 10 sosiaalityöntekijä-etuuskäsittelijä -työparia. Näiden työparien asiakasmäärä on hieman pienempi kuin vastaavilla yli 25-vuotiaiden asiakkaiden työpareilla, jotta asiakkaiden kanssa tehtävään pitkäjänteiseen, tavoitteelliseen työskentelyyn jäisi

enemmän aikaa. Nuorten tiimeissä kaikki uudet asiakkaat ohjautuvat suoraan sosiaalityöntekijälle, eivätkä tule vastaanottotiimin sosiaaliohjaajan kautta.

Nuorten 18–24-vuotiaiden asiakkaiden osalta on sovittu, että nuorten työvoimaneuvotat tekevät aktivointisuunnitelmat yhdessä aluesosiaaliaseman sosiaalityöntekijän kanssa ja suunnitelman tekeminen voi tapahtua joko työvoimatoimistossa tai sosiaaliasemalla. Sosiaalityöntekijät tekevät tarvittaessa lähetteen työvoiman palvelukeskukseen pitkäaikaistyöttömien osalta.

Nuorten 18–24 -vuotiaiden työllistymistä pyritään edistämään myös tekemällä yhteistyötä nuorten työpajojen kanssa, jotka toimivat nuorisotoimen alaisuudessa vapaa-ajan ja asukaspalvelujen toimialalla. Nuorten parissa työskentelevät sosiaalityöntekijät ohjaavat sopiviksi katsomiaan nuoria hakeutumaan nuorten työpajoille. Nuorten osalta on myös ollut hyviä kokemuksia kesätyöllistämisestä vuosilta 2007, 2008 ja 2009. Kaupungilla on erikseen määritelty määräraha kesätyöllistämiseen, jolloin mahdollista toimeentulotukea kesäksi hakevia opiskelijoita ja nuoria on ohjattu hakemaan kesätöitä kaupungin eri yksiköistä. Toimeentulotuen myöntämisen sijaan kaupunki on työllistänyt nuoren 1-3 kk ajaksi, jolloin nuori on myös saanut tarvitsemaansa oman alan työkoekemusta.

Turku

Turun sosiaali- ja terveystoimen sosiaalityön palvelujen tulosalueen toiminta-ajatuksena on tarjota tukea aikuisten, lasten ja heidän perheidensä ihmissuhteiden ja suotuisien elinolosuhteiden vahvistamiseen. Tavoitteena on asiakkaiden omien voimavarojen ja itsenäisen selviytymisen tukeminen heidän eri elämänvaiheissaan.

Turussa aikuissosiaalityön piirissä ovat 18 vuotta täyttäneet lapsettomat kotitaloudet. Lapsiperheiden sosiaalityöntekijät vastaavat sekä lastensuojelutyöstä että lapsiperheiden aikuissosiaalityöstä. Aikuis- ja lapsiperhesosiaalityöstä vastaa Turussa kuusi alueellista sosiaalitoimistoa, ulkomaalaistoimisto, asunnottomien palvelusta vastaava asumis- ja päihdepalvelutoimisto ja jälkihuoltotoimisto. Tilanteen vaatiessa asiakkaat voivat ohjautua sosiaalityöntekijän palveluihin myös sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijöiden tai etuuskäsittelijöiden kautta.

Aikuissosiaalityön työtöteessä pyritään suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti kartoittamaan asiakkaan kokonaistilannetta. Sosiaalityön tulosalueen sosiaalityöntekijät tekevät asiakassuunnitelman kaikille asiakkailleen, joiden asiakkuus jatkuu yli kolme kuukautta. Asiakassuunnitelman avulla selvitetään asiakkaan tilannetta tuen tarpeen määrittämiseksi ja pyritään tavoitteellisesti ohjaamaan asiakkaat tarvittaviin toimenpiteisiin sekä seurataan toimenpiteiden toteutumista.

Asiakkaan työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin vastaaminen kuuluu osana aikuissosiaalityön ja lapsiperhesosiaalityön tehtäviin. Työllistymispalveluihin ohjataan asiakkaat, joilla on erityisiä työllistymisen vaikeuksia, esim. pitkä työttömyys tai työsuhteen rikkonaisuus, koulutuksen puuttuminen tai vanhentuminen, tai terveydentilan rajoitteita. Alle 25-vuotiaat asiakkaat ohjataan joko suoraan Työllistymispalveluyksikön Koho-toimintaan tai heidän kanssaan tehdään aktivointisuunnitelma yhteistyössä TE-toimiston kanssa. Aikuisasiakkaat eli yli 25-vuotiaat ohjataan läheteellä työvoiman palvelukeskukseen, jonka kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä asiakaskohtaisesti tarpeen mukaan.

Nuorten aktivointi

Nuorten eli alle 25-vuotiaiden asiakkaiden aktivointisuunnitelmat laaditaan sosiaalitoimistossa aikuissosiaalityöntekijän ja työvoimaohjaajan yhteistyönä. Neljä nuorten työvoimaohjaajaa TE-toimiston palvelukeskustoimialalta käy sosiaalitoimistokohtaisesti sovittuina päivinä sosiaalitoimiston tiloissa tekemässä aktivointisuunnitelmia.

Sosiaalityöntekijä lähettää kutsut asiakkaille ja päättää uusista asiakkaista, jotka otetaan aktivointiin piiriin. Aktivointisuunnitelmien tarkistuksista päätetään pääosin yhteistyössä työparien kanssa. Aktivointisuunnitelmien tarkistuksiin, joihin on sisältynyt kuntouttava työtoiminta, osallistuu em. työntekijöiden lisäksi kaupungin KOHO-toiminnan urasuunnittelija tai työhönvalmentaja työkeskuksesta tai ohjaaja nuorten työpaja Fendarista.

Tampere

Aikuissosiaalityön toimintamallit ja organisoituminen

Tampereella sosiaalityö on vuonna 2009 organisoitunut kuuteen aluetoimistoon, joissa on aikuis-sosiaalityö, lapsiperheiden sosiaalityö ja etuuskäsittely. Aikuissosiaalityön asiakkaita ovat yksin asuvat aikuiset ja lapsettomat pariskunnat. Lapsiperhetyön asiakkaita ovat lapsiperheet kokonaisvaltaisesti sisältäen lastensuojelun tehtävien lisäksi aikuisten tuen. Etuuskäsittelyssä hoidetaan toimeentulotuki pääsääntöisesti kirjallisen hakemuksen perusteella. Organisaatiota on suunniteltu muutettavaksi vuonna 2010 siten, että perustetaan kolme erillistä yksikköä: Aikuissosiaalityö, Toimeentulotuki ja Lapsiperheiden sosiaalityö.

Kuntouttavan työtoiminnan yksikkö, joka vuoden 2008 loppuun asti oli osa sosiaalityön organisaatiota, on vuoden 2009 alusta kuulunut perustettuun työllisyys-hoidon palveluyksikköön.

Lokakuussa 2009 loppuneen seutukunnallisen aikuissosiaalityön kehittämishankkeen Akselin jälkeen aikuissosiaalityön työvälineeksi on muotoutunut asiakkaan ja sosiaalityöntekijän yhdessä tekemä ja molempien allekirjoittama ja sitouttava palvelusuunnitelma. Suunnitelman mukaisesti sosiaalityöntekijä ohjaa asiakasta kuntouttaviin, koulutuksellisiin ja työllistämistä tukeviin palveluihin. Asiakkaan kokonaisprosessia hallitsee sosiaalityöntekijä. Aikuissosiaalityössä on käytettävissä sosiaaliohjaajan tiiviimpi tuki tapaamisiin ja palveluihin tutustumiseen. Taloudellinen tuki tulee tarvittaessa etuuskäsittelijältä tai sosiaalityöntekijältä.

Aikuissosiaalityön välineitä ovat suunnitelmallisen sosiaalityön lisäksi erilaiset asiakastyön menetelmät, asiakkaan motivointi ja aktivoiminen muutokseen, palveluohjaus sekä laaja ja monipuolinen yhteistyöverkosto.

Aikuissosiaalityön prosessi ja yhteistyöverkosto

Aikuisten sosiaalityössä sosiaalityöntekijän tehtävänä on kartoittaa asiakkaan kanssa tämän hetkinen tilanne, aikaisemmat palvelut ja osaaminen ja vahvuudet sekä palvelun tarpeet. Sosiaalityöntekijä toimii verkossa, jossa hän ohjaa asiakkaan tämän tarvitsemaan tukeen tai palveluun. Palvelun tarve voi alkaa erilaisista terveydenhuollon ja muun kuntouttavan toiminnan elämäntilanteen tukemisen tarpeesta. Prosessi etenee yhteistyössä koulutukselliseen ja kuntouttavaan työllistymiseen tukevaan toimintaan. Työttömän asiakkaan kanssa työskentelyn tavoitteena on työllistyminen. Mikäli työllistyminen esimerkiksi terveydellisistä syistä on mahdotonta, tuetaan asiakasta itseenäiseen aktiiviseen oman elämän hallintaan.

Aikuissosiaalityön yhteistyöverkostoon kuuluu toimijoita terveydenhuollosta ja mielenterveystyöstä sekä tarvittaessa muun kuntoutuksen piiristä. Päihdekuntoutumiseen motivointi on usein osa aikuissosiaalityön tehtävää ja päihdekuntoutus toteutetaan yhdessä erikoistuneen päihdekuntoutuksen kanssa joko ostopalveluna tai kunnan omana palveluna. Asuminen ja toimeentuloturva ovat ensisijaisia asioita, joiden on oltava järjestyksessä ennen suuntautumista työllisyyteen kuntouttaviin ja koulutuksellisiin toimenpiteisiin. Ne toteutuvat tuetun asumisen, julkisen asuntotutannon, Kelan ja viimesijaisesti toimeentulotuen avulla.

Tampereella aikuissosiaalityöntekijä tekee yhteistyössä Työ- ja elinkeinotoimiston kanssa aktivointisuunnitelmat. Yhteistyötä tehdään Tampereen työllisyyden hoidon palveluyksikköön kuuluvien Työvoiman palvelukeskuksen, kuntouttavan työtoiminnan ja usean työllistämistä tukevan projektin kanssa. Lisäksi Tampereen kaupunki ostaa palveluja järjestöiltä. Paljon yhteistyötä tehdään Silta-valmennuksen kanssa, joka tarjoaa sekä kuntouttavia että koulutuksellisia palveluja.

Nuorten työllistämisen toimintamallit ja verkostot

Aikuissosiaalityön asiakkuuteen ohjautuvat alle 25-vuotiaat ammattikouluttamattomat ja työttömät nuoret. He ovat tärkeä painopisteryhmä aikuissosiaalityöntekijän työssä. Uudet asiakkaat ottaa vastaan Sosiaaliasema Sarvis. Uusia asiakkaita ovat ne, joiden asiointista on yli 2 vuotta tai eivät ole aikaisemmin asioineet Tampereella sosiaalityössä tai toimeentulotuesta. Sarviksella sosiaalityöntekijä tekee alle-25-vuotiaille palvelusuunnitelman ja ohjaa ammattikouluttamattomat nuoret ja myös muut tuen tarpeessa olevat ajanvarauksella Aikuissosiaalityön sosiaaliasemalle. Nuorille alle 25-vuotiaille tehdään lakiin perustuen aktivointisuunnitelma. Työskentelyn painopiste on koulutuksellisissa ja työllistymiseen liittyvissä toimenpiteissä ja tuessa.

Nuoren toimintakykyä ja valmiuksia voidaan tarvittaessa kartoittaa mm. Silta-valmennuksen Kohopalvelun tai Kipinäryhmän ryhmätoimintojen kautta. Koulutukseen ja työelämään Tampereella nuorta henkilöä voidaan tukea Työllisyydenhoitoyksikössä toimivien nuorille aikuisille suunnattujen projektien kuten Nuorten Verkostotyöpaja ja Kestävät koulutus- ja uravalinnat -projekti. Tarvittaessa Silta-valmennus tarjoaa nuorille myös tuetun asumisen palvelua.

Sosiaaliasemien sosiaalityöntekijät tekivät 111 aktivointisuunnitelmaa alle 25-vuotiaille ja 84 yli 25-vuotiaille vuonna 2009. Kaikkiaan Tampereella tehtiin 310 aktivointisuunnitelmaa, joista 115 tehtiin alle 25-vuotiaille asiakkaille.

Oulu

Oulussa sosiaalisen ja taloudellisen tuen vastuualueella toimivat taloudellinen tuki, sosiaalinen tuki, työllistämisen tuki ja vammaispalvelut. Taloudelliseen tukeen kuuluvat kirjallinen toimeentulotuki ja velkaneuvonta. Sosiaalisen tukeen kuuluvat aikuis- ja perhesosiaalityö ja maahanmuuttajapalvelut. Työllistymisen tukeen kuuluvat työvoiman palvelukeskus ja työllistämiskeskus. Aikuis- ja perhesosiaalityö toimii aluejaon perusteella ja se hoitaa myös päivittäisen neuvonta- ja päivystyspalvelun. Myös lastensuojelun asiakkaiden toimeentulotukiasiat hoidetaan sosiaalisen ja taloudellisen tuen vastuualueella.

Aikuis- ja perhesosiaalityön aluesosiaalityöntekijän vastaanotolle tulevien asiakkaiden prosessi alkaa palvelun tarpeen arvioinnilla. Arvioinnissa kartoitetaan asiakkaan elämäntilanne, ongelmat ja

avuntarve sekä olemassa olevat palvelut ja mahdolliset verkostoyhteistyön tahot. Arviointiprosessin perusteella asiakas ohjataan oikeaan palveluun tai asiakas jatkaa suunnitelmallisen sosiaalityön piirissä. Työvoiman palvelukeskuksen ja aikuissosiaalityön välistä asiakasohjausta tehostettiin siten, että TYPin sosiaalityöntekijä kävi säännöllisesti aikuis- ja perhesosiaalityön tiimissä. TYPin palveluiden piiriin ohjattiin 272 asiakasta. Palvelun tarpeen arviointi toimii pohjana sosiaalityön suunnitelmalle, jossa määritellään työn tavoitteet, toteutus ja seuranta. Suunnitelmallinen sosiaalityö rakentuu asiakaskohtaisten tarpeiden mukaisesti. Palvelutarpeen arviointeja tehtiin yhteensä 865 ja sosiaalityön suunnitelmia 145 kappaletta. Aktivointisuunnitelmien tekeminen on keskitetty työvoiman palvelukeskukseen. Aktivointisuunnitelmia tehtiin yhteensä 876, joista alle 25-vuotiaiden osuus oli 330 ja yli 25-vuotiaiden osuus oli 546 kappaletta.

Neuvontapalvelussa annetaan asiakkaalle sosiaalityön, toimeentulotukiprosessin ja sosiaalisen luototuksen neuvontaa sekä nopeaa palveluohjausta. Neuvontapalvelussa arvioidaan mahdollinen sosiaalityön tarve ja ohjataan asiakas tarvittaessa päivystävälle sosiaalityöntekijälle tai varataan aika aluesosiaalityöntekijälle. Päivystävä sosiaalityöntekijä hoitaa akuutit taloudelliset, terveydelliset ja sosiaaliset kriisitilanteet, jotka vaativat sosiaalityön ratkaisuja.

5 Työvoiman palvelukeskukset

Kuusikkokunnissa työvoiman palvelukeskuksissa aloittaneiden asiakkaiden määrä kasvoi 37 prosentilla vuonna 2009. Aloittaneiden asiakkaiden määrä lisääntyi kaikissa muissa Kuusikkokunnissa paitsi Espoossa, jossa oli 10 aloittavaa asiakasta vähemmän kuin edellisellä vuonna. Oulussa aloittaneiden asiakkaiden määrä yli kaksinkertaistui.

Taulukko 3. Työvoiman palvelukeskuksessa aloittaneet asiakkuudet vuonna 2009

	TE-toimisto	%	Sosiaali-toimi	%	Muu	%	Yhteensä	%
Helsinki	922	73,6	320	25,5	11	0,9	1253	100,0
Espoo	209	52,9	165	41,8	21	5,3	395	100,0
Vantaa	121	57,9	57	27,3	31	14,8	209	100,0
Turku	355	63,5	185	33,1	19	3,4	559	100,0
Tampere	216	65,3	58	17,5	57	17,2	331	100,0
Oulu	275	44,9	272	44,4	66	10,8	613	100,0
Kuusikko	2098	62,4	1057	31,5	205	6,1	3360	100,0

Lähde: Typpi-tilasto

Kuusikossa lähes kaksi kolmasosaa työvoiman palvelukeskuksessa aloittavista asiakkaista ohjattiin TE-toimistosta ja vajaa kolmasosa sosiaalitoimesta. TE-toimiston osuus on hieman laskenut vuodesta 2008 ja sosiaalitoimen vastaavasti lisääntynyt. Helsingissä vuonna 2009 edelleen lähes kolme neljäsosaa palvelukeskuksen asiakkaista ohjattiin TE-toimistosta. Sosiaalitoimesta ohjattujen asiakkaiden osuus oli suurin Oulussa (44 %) ja Espoossa (42 %). Muualta ohjattujen osuus oli korkein Tampereella (17 %) ja Vantaalla (15 %). Tampereella näistä oli muista poiketen huomattava osa omatoimisesti palveluun hakeutuneita. (Taulukko 3)

Taulukossa 4 on verrattu kunnan kaikkien vähintään 500 päivää työttömyyden takia työmarkkinatukea saaneiden aktivointiastetta palvelukeskusten työmarkkinatukeen oikeutettujen aktivointias-

teeseen. Kuntien 500 päivää tukea saaneiden aktiivointiaste aleni vuodesta 2008 kaikissa Kuusikko-kaupungeissa, keskimäärin 5 prosenttiyksiköllä. Pitkään työmarkkinatukea saaneiden aktiivointia on jonkin verran aiempaa enemmän keskitetty palvelukeskuksille, sillä niissä aktiivointiaste nousi keskimäärin 0,4 prosenttiyksiköllä. Tosin Espoossa, Turussa ja Tampereella aktiivointiaste laski palvelukeskuksissa 1 – 2 prosenttiyksiköllä. (Liitetaulukko 2)

Taulukko 4. Kunnissa 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden ja työvoiman palvelukeskusten työmarkkinatukea saaneiden aktiivointiaste vuonna 2009 (keskimäärin kuukaudessa)

	Työmarkkinatukea vähintään 500 päivää saaneet kunnittain			Työmarkkinatukeen oikeutetut TYPin asiakkaat		
	Henkilöä	Aktiivitoimissa	Aktiivointiaste %	Henkilöä	Aktiivitoimissa	Aktiivointiaste %
Helsinki	6 583	1 567	23,8	1639	427	26,1
Espoo	1 615	366	22,7	645	196	30,3
Vantaa	2 118	444	21,0	510	149	29,3
Turku	2 875	749	26,1	902	269	30,1
Tampere	3 901	665	17,0	568	218	38,5
Oulu	2 189	685	31,3	346	130	37,7
Kuusikko	19 281	4 476	23,2	4609	1388	30,1

Lähde: Kela. Tilasto Suomen työttömyysturvasta. Kuntatilastot taulukko 4 ja TEM kk50A

Palvelukeskuksen asiakkuudet päättyivät aiempaa harvemmin työllistymiseen. Kun vuonna 2008 Kuusikossa 17,5 prosentilla asiakkuus päättyi työllistämiseen, niin vuonna 2009 osuus oli laskenut 11,2 prosenttiin. Pääkaupunkiseudulla työllistyneiden osuus pieneni voimakkaasti, 8 – 13 prosenttiyksiköllä, kun muutos oli pienintä Turussa (-1 %-yks.) ja Tampereella (-2 %-yks.). Oulussa työllistyneiden 4 prosenttiyksikön lasku on suhteellisesti yhtä suurta kuin pääkaupunkiseudulla, sillä Oulussa vuoden 2008 vertailutaso oli niin alhainen. Vaikeutuneessa työllistymistilanteessa palkkatuella työllistyneiden osuus kasvoi kaikissa Kuusikkokaupungeissa 0,8 prosentista 1,4 prosenttiin vuonna 2009. (Liitetaulukko 3)

Taulukko 5. Työvoiman palvelukeskuksen päätyneet asiakkuudet vuonna 2009, %

	Työllistynyt	Palkkatuki	Koulutus	Kuntoutus/sairaus	Eläke	TE-toimistoon	Oma pyyntö	Tilanne ei muuttunut	Muusy	Yhteensä	N
Helsinki	12,9	0,8	4,5	4,4	9,6	8,6	7,3	27,8	24,1	100,0	1182
Espoo	12,3	0,8	2,9	4,5	14,0	9,5	5,3	26,7	23,9	100,0	243
Vantaa	12,3	2,0	2,8	3,2	14,7	7,9	9,9	20,6	26,6	100,0	252
Turku	8,6	1,8	2,6	7,9	8,1	16,4	8,1	26,8	19,7	100,0	544
Tampere	15,7	2,7	4,7	8,5	2,0	14,7	9,0	26,9	15,9	100,0	402
Oulu	6,1	0,9	13,5	14,2	5,2	12,4	3,0	16,1	28,8	100,0	542
Kuusikko	11,2	1,4	5,5	7,1	8,3	11,4	7,0	24,9	23,3	100,0	3165

Lähde: Typpi-tilasto

Työvoiman palvelukeskusten asiakkuus päättyi aiempaa useammin Kuusikossa koulutukseen siirtymiseen (+1,8 %-yks.). Oulussa koulutuksen aloittaneita on selvästi enemmän kuin muissa Kuusik-

kokunnissa ja Oulu (20,5 %) oli ainoa kunta, jossa yhteenlaskettuna työllistyneiden ja koulutukseen lähteneiden osuus päättäneistä kasvoi. Oulussa palvelukeskuksen asiakas oli päättymistilanteessa muita kuusikkokuntia useammin myös kuntoutuksessa tai sairaana. Vantaalla ja Espoossa taas oli muita enemmän eläkkeelle siirtyneitä. Kuusikkokunnissa noin kolmasosalla asiakkuus päättyi joko työttömän omaan pyyntöön tai siihen, että tilanne ei ollut muuttunut. Oulussa osuus oli kuitenkin vain 19 %. Yhtenä tekijänä on, että Oulussa palvelukeskukseen ohjataan vain työedellytyksiltään melko hyväkuntoisia työttömiä.

Kuusikossa runsas kymmenesosa palvelukeskuksen asiakkaista palautettiin TE-toimiston asiakkuuteen ja Turussa osuus oli 16,4 %. Tilastossa ei ole eritelty sosiaalitoimeen palautettujen asiakkaiden määrää, vaikka se on yleisempää kuin TE-toimistoon palauttaminen. Helsingissä palvelukeskuksen asiakkuus päättyi 369 asiakkaalla eli lähes kolmasosalla palautukseen sosiaaliasemille.

Helsinki

Duuri eli Helsingin työvoiman palvelukeskus on verkosto, jossa toimii Helsingin työvoimatoimiston ja Helsingin kaupungin sosiaaliviraston ja terveystieteiden keskuksen sekä Kelan henkilöstöä. Duurissa on neljä alueellista moniammatillista tiimiä: Etelä-, Länsi-, Itä- ja Pohjois-tiimi sekä alle 30-vuotiaille Nuorten tiimi.

Duurin tavoitteena on aktivoita ja kuntouttaa asiakas työkykyiseksi tai löytää hänelle jokin muu pidempiaikainen yksilöllinen ratkaisu. Duuriin voi ohjata helsinkiläisiä työttömiä työnhakijoita, jotka tarvitsevat useita palveluja työllistyäkseen tai joiden tilanne edellyttää työelämävalmiuksien ja työmarkkinoiden näkökulmasta moniammatillista selvittämistä ja ratkaisemista.

Asiakkuus Duurissa alkaa alkuinfolla tai parityötapaamisella. Palveluprosessi jakaantuu selvittelyyn ja aktivointiin. Selvittelyyn kuuluu mm. asiakkaan työllistymisen edellytysten ja työkyvyn moniammatillinen kartoitus, jonka pohjalta laaditaan työskentelyä ohjaava työnhaku- tai aktivointisuunnitelma. Aktivointisuunnitelmat laaditaan pääsääntöisesti Duurissa.

Duurin nuorten tiimi palvelee 18–29 -vuotiaita nuoria. Tiimissä työskentelee runsaat 10 työntekijää ja mm. psykologi. Duurin toiminta on pitkälti palveluohjausta. Tiimissä on noin 500 asiakasta vuodessa.

Asiakkaita ohjataan Duuriin pääsääntöisesti Helsingin TE-toimistoista tai sosiaaliasemilta. Vuonna 2009 asiakkaita oli Duurissa kaikkiaan 4 537. Aktiivisena asiakkaana oli keskimäärin 3 704 asiakasta kuukaudessa. Alkaneita asiakkuuksia kirjattiin vuonna 2009 noin 1 250, mikä oli noin 31 % enemmän kuin vuonna 2008. Uusista asiakkaista ohjattiin Duuriin 74 % TE-toimistoista ja 26 % sosiaaliasemilta. Työ- ja elinkeinohallinnon toimenpiteissä oli keskimäärin 520 asiakasta kuukaudessa. Päättäneitä asiakkuuksia kirjattiin vuoden 2009 aikana yhteensä 1 188, joista pitkäkestoiseen ratkaisuun – työhön, koulutukseen, palkkatukityöhön, eläkkeeseen tai kuntoutukseen – päätyi 383 asiakasta (noin 32 %). Takaisin TE-toimistoihin työnhakijoiksi ohjattiin 103 asiakasta ja sosiaaliasemille 369 asiakasta.

Vuonna 2009 Duurissa työskenteli 103 työntekijää, joista sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillisen henkilöstön osuus oli 44 työntekijää.

Espoo

Työvoiman palvelukeskuksessa työhallinnon työntekijät toimivat nuorten, maahanmuuttajien ja aikuisten tiimeissä. On sovittu, että kaupungin sosiaalityöntekijät, -ohjaajien ja terveydenhuollon työntekijöiden siirtymisestä 1.1.2010 lukien palvelemaan kaikkia asiakkaita ja he toimisivat kukin tiimin yhdyshenkilöinä. Yhdyshenkilöt huolehtisivat erityisosaamisen säilymisestä ja lisäämisestä, osallistumisella koulutuksiin sekä työryhmiin.

Työvoiman palvelukeskuksessa tehdään pääsääntöisesti kaikki aktivointisuunnitelmat ja ohjaukset kuntouttavaan työtoimintaan. Osa erityisesti nuorten aktivointisuunnitelmista tehdään alueen sosiaalityön ja nuorten jälkihuollon ja työvoiman palvelukeskuksen työvoimaohjaajan kanssa. Työvoiman palvelukeskuksen maahanmuuttaja- ja aikuisten palvelujen työvoimaohjaajat tapaavat asiakkaita alueen sosiaalityössä palvelutarpeen kartoituksessa ja sitä kautta asiakkaita ohjataan palvelukeskukseen asiakkaiksi. Työvoimaohjaajilla on käytössään kannettavat tietokoneet, joissa on ura-tietojärjestelmä helpottamassa jalkautuvaa verkostoyhteistyötä.

Palvelukeskuksen nuorten tiimin työntekijät ovat verkostoituneet aluesosiaalityön ja nuorten jälkihuollon työntekijöiden kanssa ja heillä on säännölliset tapaamiset nuorten asioissa.

Asiakkaat ohjautuvat palveluun läheteellä työ- ja elinkeinotoimistosta ja sosiaalityöstä. Lisäksi asiakkaita ohjautuu alueyhteistyön kautta. Aikuisten asiakkuus alkaa ryhmäinfolla ja nuorten ja maahanmuuttajien yksilötapaamisilla.

Työvoiman palvelukeskuksessa on töissä noin 20 henkilöä työ- ja elinkeinotoimistosta sekä 19 kaupungilta. Työvoiman palvelukeskuksella on edustus työllisyystyöryhmässä, johon osallistuu työ- ja elinkeinotoimisto ja kaupungin toimialoilta sekä rekrytointiyksiköstä edustus. Työllisyystyöryhmän tehtävänä on seurata työllisyyden hoitoa ja työllisyyden kehitystä ja tehdä esityksiä työllisyyden kehittämiseksi. Lisäksi työllisyydenhoidon rahoituksen ja toiminnan kohdentamista valmistelee Työ- ja elinkeinotoimiston ja kaupungin Väylä-ryhmä, jota johtaa sosiaali- ja terveystoimen perusturvaohjaaja. Työ- ja elinkeinotoimisto ja kaupunki ovat laatineet työllisyydenhoidon ohjelman 2010–2012 ja vuosittain yhteistyösopimuksen, jossa painopistealueena on nuorten ja maahanmuuttajien työllistäminen.

Työvoiman palvelukeskus koordinoi Espoon välityömarkkinoita. Työvoiman palvelukeskus kuuluu kaupungin perhe- ja sosiaalipalvelujen organisaatioon ja vastaa sosiaalisesta kuntoutuksesta ja kaupungin tukityöllistämisestä omaan organisaatioon ja järjestöjen Espoo-lisästä.

Työhallinnon välityömarkkinoiden kehittämisen painopiste on työvoimapalvelujen ja niitä täydentävien palvelujen lisäämisessä ja kehittämisessä. Kaupungin välityömarkkinoiden kehittämisen painopisteenä on aktivoivan ja kuntouttavan sosiaalityön lisääminen tehostamalla alku- ja tilanearviointeja ja palveluneuvontaa sekä lisäämällä kuntouttavaa työtoimintaa. Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on parantaa asiakkaan työelämänvalmiuksia. Kaupungin työllisyyspalvelut on osallistunut nuorten työharjoittelun lisäämiseen kaupungin toimipaikoilla yhteistyössä TE-toimiston ja kaupungin rekrytointiyksikön sekä sosiaali- ja terveystoimen yksiköiden kanssa. Tavoitteena on laajentaa nuorten työharjoittelua kaikille toimialueille.

Vantaa

Vantaan kaupungin työllisyydenhoito keskitettiin 1.3.2009 lukien, ja se koostuu työvoiman palvelukeskuksesta, kuntouttavasta työtoiminnasta, tukipalveluista sekä työllisyyteen tähtäävistä hankkeista ja projekteista, joihin on haettu ulkopuolista rahoitusta.

Työvoiman palvelukeskuksen toiminta on vakiintunutta toimintaa, erityispalvelua, jossa eri hallinnon toimijat (kunta, TE-toimisto ja Kela) ovat yhdistäneet ammatillisen osaamisensa pitkään työtöminä olleiden asiakkaiden työllistymisen edistämiseksi. Moniammatillisessa tiimissä työskentelevät työvoimaohjaajat, sosiaalityöntekijät ja sairaanhoitaja sekä tarvittaessa kuntoutuspsykologi, koulutusohjaaja, sosiaaliohjaaja ja toimistos sihteeri. Kelan vakuutussihteeri konsultoi myös tarvittaessa. Tarkoituksena on edistää asiakkaan työllistymistä ja aktivoitua parantamalla asiakkaan elämäntilannetta ja lisäämällä hänen voimavarojaan yksilöllisellä, moniammatillisella ja kokonaisvaltaisella työskentelyllä. TYP palvelee asiakkaita kahdessa toimipisteessä, Tikkurilassa ja Myyrmäessä.

Turku

Turun työvoiman palvelukeskuksen palvelu on kaupungin, TE -toimiston ja Kelan erityisasiantuntemusta yhdistävää asiakaslähtöistä palvelua. Toiminnan tarkoituksena on edistää moniammatillista tukea tarvitsevien asiakkaiden työllistymis- ja kouluttautumismahdollisuuksia sekä arvioida ja edistää sosiaalista toimintakykyä. Se on keskeinen osa työelämäkuntoutuskeskuksen työtä. Palveluprosessin tavoitteena on muutos asiakkaan työmarkkinastatuksessa.

Työvoiman palvelukeskuksessa sopijaosapuolet toimivat kunkin viranomaisen toimintaa ohjaavan lainsäädännön velvoittamalla tavalla. Palvelukeskus toteuttaa lisäksi taustaorganisaatioidensa, kuten esimerkiksi Turun kaupungin työllisyyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä strategioita. Palvelukeskuksen tavoitteena on saavuttaa näkyvä asema emo-organisaatioiden strategioiden yhteistoiminnallisena toteuttajana. (Yhteistoimintasopimus 15.6.2009)

TYP-yhteistoimintasopimus on vahvistettu 15.6.2009. Vanha TYP-ohjausryhmä on lakkautettu apulaiskaupunginjohtajan päätöksellä ja johtoryhmä on nimetty TYP-hallituksena siten, että siinä ovat edustettuina sekä kaupungin, Kelan että työ- ja elinkeinohallinnon edustajat. Palvelukeskustoiminta on siirtynyt hankkeesta osaksi taustaorganisaatioiden vakinaista toimintaa, minkä vuoksi taustaorganisaatioiden rooli toiminnan ohjaamisessa ja johtamisessa määritellään uudelleen.

Taustaorganisaatiot nimeävät hallitukseen sellaiset edustajat, joilla on valtuudet tehdä TYP-toiminnan toteuttamiseen liittyviä päätöksiä, esimerkiksi TYP-johtoryhmän ja johtajien käytännön toimivallasta sopiminen. Hallituksen toimikausi on strategiakauden mittainen ja se kokoontuu vähintään kolme kertaa vuodessa. Puheenjohtajuus jaetaan taustaorganisaatioiden kesken siten, että puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa edustavat eri organisaatioita. Palvelukeskuksen operatiivisesta toiminnasta vastaavat kaupungin osalta työelämäkuntoutuksen johtaja ja TE -toimiston osalta palvelukeskustoiminnan toimialajohtaja. Omilla osa-alueillaan johtajat ovat esittely- ja raportointivelvollisia hallitukselle.

TYP-työn operatiivisesta toiminnasta vastaa TYP-johtoryhmä, jossa vuorovuosina toimii puheenjohtajana työllistymispalveluyksikön johtaja tai työ- ja elinkeinotoimiston palvelukeskustoimialan johtaja. TYP-hallitus nimeää johtoryhmän TYP-johtajien esityksestä. Muina jäseninä ovat Kelan

edustaja sekä työ- ja elinkeinotoimiston väliesimiehet sekä suunnittelu- ja hallintotehtävissä olevaa henkilöstöä. Ryhmässä on myös asiakastyötä tekevien edustus. TYP-johtoryhmä kokoontuu noin kahden – kolmen viikon välein. Sen päätöksistä tiedotetaan henkilöstölle yhteisissä tilaisuuksissa. Lisäksi kokouksen muistiot ovat nähtävillä yhteisissä verkkokansioissa ja työllistymispalveluyksikön kansliassa sijaitsevassa mapissa paperiversiona.

Työvoiman palvelukeskuksessa toimii TE-toimiston tiloissa sekä nuorten tiimi alle 25-vuotiaille että aikuisten tiimi yli 25-vuotiaille. Kaupungin puolella yhteistyötä ko. tiimien kanssa tekevät työllistymispalveluyksikössä työskentelevät nuorten KOHO -tiimi ja aikuisten urasuunnittelijat. Toisin kuin nuorten kohdalla, sosiaalityön tulosalueen sosiaalityöntekijät eivät tee aktivointisuunnitelmia yli 25-vuotiaille asiakkaille, vaan työllistymispalveluyksikön urasuunnittelijat toimivat työvoimaohjaajien pareina.

Yli 25-vuotiaat tulevat läheteillä TYPiin pääasiassa Turun TE-toimiston eri osastoilta sekä kaupungin sosiaalityön tulosalueelta, mutta myös muista julkishallinnon organisaatioista. Asiakkuuden edellytyksenä on, että asiakas antaa läheteeseen liitetyn kirjallinen suostumuksen riittävään tietojen vaihtoon TYPissä toimivien organisaatioiden välillä.

Asiakasohjausta mm. sosiaalityön tulosalueelta on tehty myös konsultoimalla TYP-virkailijaa puhelimitse tai sopimalla yhteistapaamisesta ennen lähetteen laatimista. Työelämäkuntoutuksen työllistymispalveluyksikössä toimii kaksi sosiaalityöntekijää kaupungin työllistymispalveluyksikön alaisuudessa koordinoitujen osaltaan asiakkaiden aikuissosiaalityön palveluita palvelukeskusasiakkaiden aikana.

Nuorten työllistämisen toimintamallit ja verkostot

TYPin nuorten palveluihin ohjaamisessa ei ole lähetekäytäntöä, kuten yli 25-vuotiaiden asiakkaiden kohdalla. Asiakkaat tulevat palveluihin oma-aloitteisesti, eri viranomaisten ohjaamina, vanhempiensa aloitteesta sekä sosiaalityöntekijän opastamina. Työvoiman palvelukeskukseen ohjautuu alle 25-vuotiaita asiakkaita sekä sosiaalityön tulosalueen nuorten työntekijöiden kanssa tehtävien aktivointisuunnitelmien kautta että TE-toimistosta. Kun asiakkaat täyttävät 25 vuotta ja jos heillä edelleen ilmenee tarvetta TYP-palveluihin, ohjautuvat he TYPin aikuisten yhteisasiakkuuteen nuorten palveluiden virkailijoiden ja kaupungin työllistymispalveluyksikkö Kohon urasuunnittelijoiden kautta.

TYP-työ jakaantuu TE-toimiston palvelukeskuksen työvoimaohjaajien sekä kaupungin työllistymispalveluyksikön KOHO:n urasuunnittelijoiden kesken. Osa TYPin nuorista asiakkaista asioi sekä TE-toimiston palvelukeskuksen puolella että Kohossa, osa taas pelkästään toisessa edellä mainituista palvelupaikoista. Mikäli asiakas on kummankin organisaation asiakkaana, tavataan asiakasta niin, että läsnä on sekä kaupungin KOHOn urasuunnittelija että TE-toimiston palvelukeskuksen työvoimaohjaaja.

Kaupungin työllistymispalveluyksikkö Kohon urasuunnittelijoilla on asiakkaina mm. koulupudokkaita, joiden heikko koulumenestys ja/tai opintojen keskeyttäminen ennustaa vaikeuksia myös työelämän puolella. Nämä asiakkaat tarvitsevat usein ammatinvalinnanohjauksen tai kuntoutuspsykologin palveluita ja työkyvyn/ -kapasiteetin selvittämistä. Asiakkaat ovat usein siirtyneet nivelvaiheen palveluista (esim. Ohjaamo, nivelvaihetöntekijät oppilaitoksissa) Kohoon. Aktivointieih-

don karttuessa näiden asiakkaiden siirtyminen työvoiman palvelukeskuksen yhteisasiakkuuteen on mahdollista.

Työllistymispalveluiden aikuistyön asiakasprosessi

Kaupungin työllistymispalveluyksikön aikuistyön asiakasprosessi on yhteydessä työvoiman palvelukeskuksen asiakasprosessiin, koska TYP-toiminnan kaupungin osuus jäsenyyty työllistymispalveluyksikön ja tämän rinnalla toimivan työkeskustoiminnan kautta.

Vuonna 2009 kehitettiin TYP-aikuisiasiakkuusprosessiin jaksot, jotka nimitettiin arviointijaksoksi ja työelämäjaksoksi. Näiden jaksojen tarkoitus oli jakaa asiakastyön vastuuta niiden toimenpiteiden mukaan sille organisaatiolle, joka kulloinkin oli TYPin sisällä päävastuussa asiakkaan palveluprosessista. Esim. kuntouttavan työtoiminnan jakso sijoittuu arviointijaksolle, ja tästä prosessista on vastuussa kaupungin työllistymispalveluyksikön urasuunnittelija.

Työelämävalmennus, työkokeilu, palkkatukijaksot jne. puolestaan pääsääntöisesti jakaantuvat ns. työelämäjaksolle, josta päävastuun kantaa TYPin työvoimahallinnon työvoimaohjaaja.

Monella TYPiin ohjautuvalla asiakkaalla on erityisiä työllistymisen vaikeuksia (mm. pitkä työttömyys, työhistorian rikkonaisuus, kielitaidottomuus, ylivelkaantuneisuus), ja he ovat olleet vailla ammatillista koulutusta tai koulutus on vanhentunut. Heillä on saatettu todeta oppimisvaikeuksia tai he ovat saattaneet suorittaa peruskoulun erityisopetuksessa. Peruskoulu on myös saattanut kokonaan keskeytyä. Osalla asiakkaista on selkeitä kuntoutus- tai eläke-edellytysten selvittelytarpeita.

TYPiin ohjatuilla asiakkailla on saattanut olla sekä fyysisiä, että/tai psyykkisiä terveyden rajoitteita. Esimerkiksi vakavista mielenterveysongelmista ja päihde- sekä sosiaalisista ongelmista kärsiviä asiakkaita on ollut palveluiden piirissä paljon. Mm. näiden asiakkaiden kanssa on jouduttu tekemään hyvin paljon ensisijaista ohjausta erilaisiin peruspalveluihin, kuten päihdepalveluiden ja perusterveydenhuollon piiriin. Nämä asiakkaat eivät ole voineet osallistua työelämään suuntaaviin palveluihin työkyvyttömyytensä ja ongelmiansa vuoksi. Asiakasprosessit ovat osaltaan tämän takia viivästyneet tai eivät ole johtaneet työmarkkinoille ohjaaviin toimenpiteisiin. Moni on jatkanut aikuissosiaalityön asiakkuudessa.

TYPin asiakaskunta on kaiken kaikkiaan ollut varsin kirjavaa ja työllistämiseen sekä työllistymiseen liittyvät ongelmat ovat olleet hyvinkin vaikeita. Asiakasprosessi on ollut tarkoitus pitää määräaikaisena, noin kaksi vuotta kestävä, mutta todellisuudessa asiakkuudet ovat saattaneet kestää jopa useita vuosia. Välillä asiakkaat ovat ohjautuneet pois TYP-asiakkuudesta siirtyäkseen taas uudelleen jonkin ajan kuluttua asiakkuuteen työllistymisyritysten mahdollisesti epäonnistuttua.

Suurella osalla asiakkaista on ilmennyt terveydentilan selvittelytarpeita ennen muun palvelun tai toimenpiteen aloittamista. Kuntouttava työtoiminta on ollut monella asiakkaalla ensimmäinen palvelu, jolla on lähdetty selvittämään asiakkaan työelämävalmiuksia TYP-prosessissa.

Jokainen virkailija on käyttänyt palveluvalikkoa asiakkaidensa kohdalla mahdollisimman monipuolisesti, kuitenkin asiakkaan yksilöllinen tilanne huomioiden. Ratkaisevaa palveluiden valitsemisessa on asiakkaan tilanne ja lähtökohdat, esim. mahdollinen ammatillinen koulutus, työkokemus koulutukseen liittyen ja työkokemus ylipäättään koulutuksesta tai sen puutteesta riippumatta.

Tampere

Tampereen kaupunkiseudun työvoiman palvelukeskus (TYP) on seudullinen TYP. Organisatorisesti se sijoittuu osaksi Tampereen kaupungin työllisyydenhoidon palveluyksikköä TYP:ää niiltä osin, kuin se tuottaa palveluja tamperelaisille asiakkaille.

Tampereen kaupunkiseudun työvoiman palvelukeskus (TYP) tuottaa työhallinnon ja kuntien sosiaalitoimen ohjaamille työnhakija-asiakkaille moniammatillisena yhteistyönä erityispalveluita, joiden tavoitteena on asiakkaiden työmarkkinavalmiuksien kehittyminen vastaamaan avointen työmarkkinoiden odotuksia. Asiakaskohderyhmänä ovat vaikeasti työllistyvät työnhakijat ja työttömät, joiden työttömyys uhkaa pitkittyä. Toiminnan tavoitteena on vähentää rakenteellista työttömyyttä ja turvata osaavan työvoiman saatavuutta. Työvoiman palvelukeskuksessa aktivoidaan asiakkaita kehittämään työelämävalmiuksiaan ja osaamistaan vastaamaan työnantajien tarpeita.

TYP:ssä asiakkaan kanssa työskentelee henkilökohtainen tiimi, jossa on mukana kaksi urasuunnittelijaa ja palveluohjaaja, ja usein myös terveydenhoitaja ja psykologi. Aluksi asiakas laatii itselleen urasuunnitelman yhdessä urasuunnittelijoiden kanssa. Kestävään työllistymiseen tähtäävä urasuunnitelma sisältää selkeitä välitavoitteita. Urasuunnittelussa käydään läpi ammatilliset valmiudet ja tavoitteet, sosiaalinen ja terveydellinen tilanne, työllistymisen esteet ja tarvittavat toimenpiteet.

Urasuunnitelma toimii työsuunnitelmana, kun asiakkaalle hankitaan tarvittavia palveluita. Palveluohjaaja vastaa suunnitelmaan kirjattujen palvelujen järjestämisestä ja seurannasta sekä tukee asiakasta työ- tai harjoittelupaikan hankkimisessa. Terveydenhoitajan palveluita ovat terveydentilan kartoitus sekä erikseen hankittava työ- ja toimintakyvyn arviointi. Vastaanotolla asiakas voi keskustella myös elämäntilanteestaan ja mahdollisista tottumusten muutostarpeista. Terveydenhoitaja toimii tarvittaessa yhteistyössä jatkotutkimus- ja hoitopaikkojen kanssa. Asiakkaalla on lisäksi mahdollisuus henkilökohtaiseen ja luottamukselliseen keskusteluun psykologin kanssa. Vastaanotolla selvitetään työllistymisedellytyksiä, sekä työalojen ja koulutuksen tarjoamia mahdollisuuksia. Tavoitteena on löytää yksilöllinen ja toteuttamiskelpoinen ammatillinen suunnitelma.

Vuonna 2009 TYPin palveluprosessissa aloitti 663 uutta asiakasta. Yhteensä asiakkuuksissa oli kuu- kaudessa keskimäärin 1 018 asiakasta. Uusia yrityskäyntejä tehtiin kaikkiaan 159 kappaletta.

Vuonna 2009 valmistui myös Tampereen kaupunkiseudun työvoiman palvelukeskuksen kehittä- misohjelma 2009–2012. Siinä määritellään seuraavat keskeiset kehittämisteemat:

1. Työvoiman palvelukeskuksen taustaorganisaatiot ohjaavat toiminta-ajatuksen mukaisesti oikeat asiakkaat TYP:iin
2. Työvoiman palvelukeskuksen asiakasprosessi on toiminnallinen ja tavoitteellinen
3. Moniammatilliseen tiimityöhön perustuva toimintamalli vahvistuu
4. Asiakkuuden päätyminen työvoiman palvelukeskuksessa selkeytyy
5. Työvoiman palvelukeskuksen johtamisen kehittäminen
6. TYPin henkilöstö osaa ohjata asiakkaitaan työllistävälle alalle ja tuntee hyvin työelämän vaatimukset
7. Työvoiman palvelukeskuksen asiakkailleen hankkimat palvelut ovat laadukkaita, taloudellisia ja vaikuttavia
8. Työvoiman palvelukeskuksen oman toiminnan työprosessit ovat selkeitä ja läpinäkyviä
9. Asiakkaat hyötyvät TYPin tarjoamista palveluista ja aktiivisesta asiakasprosessista

10. Työvoiman palvelukeskus on merkittävästi mukana parantamassa työllistymistä edistävien palvelujen saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta seudullisesti
11. Työvoiman palvelukeskuksen rooli ja vastuut työllisyyden hoidon kentässä ovat selkeitä
12. Työvoiman palvelukeskus tekee työnantajien kanssa aktiivista, innovatiivista ja tuloksekasta yhteistyötä

Oulu

Oulun kaupunki, Oulun seudun TE-toimisto ja Kelan Oulun vakuutuspiiri ovat sopineet yhteistoiminnasta 31.12.2006 päivätyllä yhteistoimintasopimuksella. Työvoiman palvelukeskuksen taloudellisuutta ja tuloksellisuutta valvoo ohjausryhmä, joka kokoontuu noin 5 kertaa vuodessa. Ohjausryhmässä ovat edustettuna Oulun kaupunki, TE-toimisto, Kela ja Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus. Johtotiimi huolehtii ohjausryhmän asettamien tavoitteiden mukaisesta toiminnasta sekä koordinoi ja ratkaisee palvelukeskuksen käytännön toimintaan liittyviä asioita. Se kokoontuu noin 10 kertaa vuodessa. Johtotiimin muodostavat palvelukeskuspäällikkö, palvelukeskuksen sosiaalitoimen esimies, TE-toimiston, Oulun kaupungin ja Kelan edustaja.

Oulussa kuntouttavaa työtoimintaa koordinoidaan ja aktivointisuunnitelmat laaditaan työvoiman palvelukeskuksessa. Työvoiman palvelukeskuksessa työskentelee yhteensä 22 henkilöä, joista puolet on kaupungin sosiaalipalveluiden työntekijöitä. 1.3.2009 otettiin käyttöön uusi toimintamalli, jossa uudistettiin sekä asiakaskriteerit että henkilöstörakennetta. Muutoksen myötä sosiaalitoimen resurssi muuttui ohjaajapainotteiseksi. Kolme sosiaalityöntekijää siirtyi aluesosiaalityöhön ja heidän tilalleen rekrytoitiin ohjaajia. Henkilöstörakenteen muutoksen vuoksi uudistettiin työnkuvia, jolloin aktivointisuunnitelmien sekä kuntouttavan työtoiminnan päätöksien tekeminen laajeni myös ohjaajien tehtäväksi.

Asiakkaista alle 25-vuotiaita tuli olla vähintään 25 % (tulos 32 %) ja aktiivitoimenpiteissä olevien osuus kaikista asiakkaista tuli olla vähintään 50 % (tulos 45,5 %). Uusien asiakaskriteerien mukaan asiakkaat ohjataan jo asiakkuuden alkuvaiheesta alkaen välittömästi työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin. Tämä edellyttää, että asiakkailla on sellainen työ- ja toimintakunto, että he pystyvät osallistumaan vähintään kuntouttavaan työtoimintaan. Lisäksi nopeutettiin asiakaskiertoa ja selkiytettiin palveluohjausvastuuta siirrettäessä asiakkaita emo-organisaatioon. Asiakkaan on saatava ensimmäinen käyntiaika mahdollisimman pian. Nuorille aika tuli tarjota kahden viikon sisällä lähteen saapumisesta. Vuonna 2009 asiakaskierto oli nopeaa ja uusia asiakkaita TYPiin ohjattiin yhteensä 613, joista sosiaalitoimesta 272 (44,4 %), TE-toimistosta 275 (44,9 %) ja yhteistyötahojen kautta 66 (10,8 %).

6 Kuntouttava työtoiminta

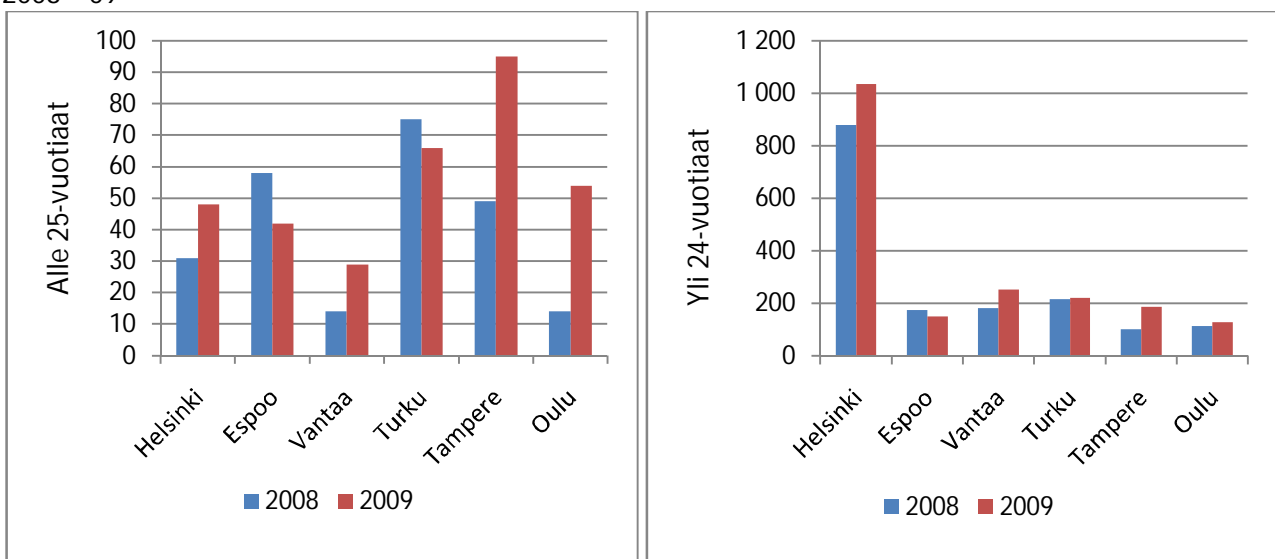
Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuneiden määrä kasvoi Kuusikkokaupungeissa viidenneksellä vuonna 2009. Ainoastaan Espoossa määrä pieneni ja Turussa se pysyi vuoden 2008 tasolla. Tampereella määrä kasvoi jopa 89 %, mutta siellä vuoden 2008 lähtötaso oli poikkeuksellisen alhainen. Myös Vantaalla (+44 %) ja Oulussa (+42 %) kasvu oli huomattavaa. (Taulukko 6)

Taulukko 6. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat iän mukaan vuonna 2009 ja muutos vuodesta 2008, %

Kaupunki	Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat 2009				Asiakkaat yhteensä 2009	Asiakkaat yhteensä 2008	Asiakkaat yhteensä muutos % 2008-09
	Alle 25-vuotiaat lkm	Alle 25-vuotiaat %	Yli 25-vuotiaat lkm	Yli 25-vuotiaat %			
Helsinki	48	4	1035	96	1083	911	19
Espoo	42	22	151	78	193	233	-17
Vantaa	29	10	254	90	283	196	44
Turku	66	24	222	80	288	292	-1
Tampere	95	34	188	66	283	150	89
Oulu	54	30	128	70	182	128	42
Kuusikko	334	15	1978	86	2312	1910	21

Alle 25-vuotiaiden osuus kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvista oli Kuusikossa keskimäärin 15 %, mutta vaihteluväli oli suuri. Tampereella osuus oli 34 % ja Oulussa 30 %, mutta Helsingissä vain 4 % ja Vantaalla 10 %. Tähän vaikutti erot työvoiman palvelukeskusten asiakasprofiloinnissa. Kuviossa 15 pylväskuviot osoittavat, että yli 25-vuotiaiden asiakkaiden määrä kasvoi kaikissa muissa kunnissa paitsi Espoossa. Myös alle 25-vuotiaiden työtoimintaan osallistujien määrä alentui Espoossa ja Turussa. Nuorten määrä lisääntyi eniten Tampereella ja Oulussa. Vähiten nuoria työtoimintaan osallistujia oli Vantaalla.

Kuvio 16. Kuntouttavan työtoiminnan alle 25-vuotiaiden ja yli 24-vuotiaiden asiakkaiden määrät vuosina 2008 – 09

Taulukon 7 kustannusten vertailuun on suhtauduttava suuntaa-antavasti, sillä kaikkia kuntouttavaan työtoimintaan liittyviä kuluja ei välttämättä saada eriteltyä kirjanpidossa. Kustannustietojen kokoamista on myös hankaloittanut se, että kuntouttavaa työtoimintaa on järjestetty monimuotoisesti eri hallintokuntien toimintana, ostopalveluina, tilaaja-tuotajamallilla jne.

Taulukko 7. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat ja bruttokustannukset vuonna 2009, omat ja ostopalvelut*

Kaupunki	Kustannukset (€) 2009			Kustannukset yhteensä (€) 2008	Asiakkaiden määrä 2009			Asiakkaita yhteensä 2008
	Oma	Osto	Yhteensä		Oma	Osto	Yhteensä	
Helsinki	3 380 654	413 617	3 794 271	3 267 116	904	179	1 083	911
Espoo	77 000	680 202	757 202	741 520	94	99	193	233
Vantaa	721 000	0	721 000	564 388	283	0	283	196
Turku**	145 440	250 760	396 200	373 471	86	202	288	292
Tampere	294 200	353 800	648 000	575 000	137	146	283	150
Oulu	291 770	47 502	339 272	242 374	44	138	182	128
Kuusikko	4 910 064	1 745 881	6 655 945	5 763 869	1 548	764	2 312	1 910

*Luku sisältää kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen kustannukset sekä matkakulut ja toimintarahat

**Turun asiakastilasto vuodelta 2008 ei ole täysin luotettava, sillä tilastojärjestelmää muutettu kesken vuotta

Vuonna 2009 kuntouttavan työtoiminnan kustannukset lisääntyivät Kuusikossa 15,5 % vuodesta 2008, vaikka sekä työtoimintaan osallistuneiden että toimintapäivien määrä lisääntyi viidenneksellä. Oulussa kustannukset nousivat 40,0 % ja Vantaalla 27,7 %, mutta niissä myös asiakasmäärät kasvoivat yli 40 %. Tampereella 12,7 prosentin lisäkustannuksella järjestettiin kuntouttavaa työtoimintaa lähes kaksinkertaiselle määrälle (+ 88,7 %) vuoteen 2008 verrattuna. (Taulukko 7)

Kolmasosa Kuusikon kuntouttavasta työtoiminnasta hankittiin ostopalveluna. Ainoastaan Vantaalla ei käytetty ostopalvelua ja Helsingissäkin osuus oli vain 17 %. Muissa kunnissa ostopalveluiden osuus oli vähintään puolet. Turussa se oli 70 %. Oulussa kolme neljäsosaa työtoimintaan osallistujista oli ostopalveluissa, mutta kustannuksista osuus oli vain viidesosa, sillä Oulussa työtoimintaa toteutettiin erityisesti järjestöissä kaupungin 10 euron toimintapäivävavustuksella. Espoossa työtoimintaan osallistuvista puolet oli ostopalveluissa, mutta kustannuksista ostopalveluiden osuus oli 90 %. Eroa selittää se, että ostopalveluissa työtoiminnassa oltiin keskimäärin 7 kuukautta ja omissa palveluissa keskimäärin 3 kuukautta.

Kuusikossa kuntouttavaan työtoiminnan toimintapäiviä oli keskimäärin 61 päivänä vuodessa osallistujaa kohti. Helsingissä toimintapäiviä oli selvästi keskimääräistä enemmän. Turussa ja Tampereella päivien määrä jäi noin puoleen kuusikon keskiarvosta. Taulukossa 8 toimintapäivän hinta on laskettu jakamalla kuntien ilmoittamat kustannukset toimintapäivien määrällä, joten sitä koskevat samat varaukset kuin työtoiminnan kustannusvertailuakin. Keskimäärin toimintapäivän hinta oli 47 euroa päivältä, mikä on 2 euroa vähemmän kuin vuonna 2008. Kustannusten vaihteluväli oli melko suuri. Oulun hinta 36 euroa päivää kohti perustuu siihen, että työtoimintaa toteutettiin kaupungin järjestöille maksamalla pienellä avustuksella. Toisaalta Espoon ostopalveluvaltainen työtoiminta maksoi 60 euroa päivältä. Pelkkä tuottamistapa ei kuitenkaan osoittanut hintatasoa, sillä Vantaan ja Helsingin pääosin omana toimintana toteutettu työtoiminta alitti kustannuksiltaan Kuusikon

keskimääräisen tason. Korkein toimintapäivän hinta oli Tampereella, vaikka sielläkin hinta laski vuodesta 2008.

Taulukko 8. Kuntouttavan työtoiminnan toimintapäivät ja toimintapäivän hinta (€)vuonna 2009*

Kaupunki	Toimintapäivien määrä	Toimintapäivää / henkilö	Toimintapäivän hinta, €
Helsinki	84 360	78	45
Espoo	12 605	65	60
Vantaa	17 413	62	41
Turku	9 501	33	42
Tampere	8 417	30	77
Oulu	9 405	52	36
Kuusikko	141 701	61	47

* Hinta on laskettu jakamalla taulukossa ilmoitetut kustannukset toimintapäivien määrällä

Helsinki

Kuntouttava työtoiminta kytkeytyy asiakkuuteen Helsingin Työvoiman palvelukeskus Duurissa, jossa pääsääntöisesti laaditaan kuntouttavaa työtoimintaa varten tarvittavat aktivointisuunnitelmat. Duuri tekee kuntouttavasta työtoiminnasta sijoituspäätöksen asiakastietojärjestelmään. Sijoituspäätöksen ja asiakashaastattelun perusteella Työhönkuntoutusyksikkö järjestää asiakkaalle soveltuvan toimintapaikan. Koko kuntouttavan työtoiminnan prosessin aikana asiakkaan palveluohjaajana toimii Duurin sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja.

Ajalla 1.6.–31.12.2009 oli lisäksi käytössä Duurin "Express"-pikaraide -kokeilu, jonka avulla sosiaaliasemilta voitiin ohjata kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita Työhönkuntoutuksen paikkoihin. Kokeilua ei jatkettu, koska menettely oli työllistävä ja asiakkaita tuli vain vähän.

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään pääasiallisesti sosiaaliviraston Työhönkuntoutuksen alayksiköissä: Uusix-verstailla, koti- ja laitospalveluissa, ulkotyö- ja kuljetuspalveluissa, kiinteistöpalveluissa, Pakilan työkeskuksessa, Tekstiilityökeskuksessa, toimistopalveluissa sekä Käsityöpajalla. Duuri hankkii lisäksi kuntouttavaa työtoimintaa ostopalveluna Invalidiliiton Seesam työvalmennukselta, Lelupaja ry:ltä sekä Työ & Toiminta ry:ltä.

Kuntouttavan työtoiminnan tehtävät liittyvät pääosin kädentaitoihin sekä purku-, kokoonpano- ja kierrätystoimintaan. Uusix-verstailla on erilaisia pajoja, verstaita ja osastoja sekä nuorille suunnatut It-paja ja Painotex. Lisäksi Uusix-verstaat tarjoavat tietotekniikkakoulutusta sosiaalitoimen asiakkaille. Tukipalveluina ovat käytettävissä työvalmentajan, erityissosiaalityöntekijän ja terveydenhoitajan palvelut. Koti- ja laitospalveluissa järjestetään vanhusten parissa toteutettavaa kuntouttavaa työtoimintaa joko vanhustenkeskuksissa avustavissa tehtävissä tai kotihoidon tukiryhmissä yhteistyössä terveyskeskuksen kotihoidon kanssa. Kiinteistöpalvelut järjestää osaavan työnjohdon tuella kuntouttavaa työtoimintaa eri ammattiryhmille, esim. rakennus-, sähkö-, metalli- ja apu-

miehille, maalareille, autonkuljettajille ja kiinteistöhoitajille. Käsiyöpajalla valmistetaan ja suunnitellaan pääasiassa huonekaluja ja leikkivälineen kaltaisia tuotteita julkisiin tiloihin. Pakilan työkeskuksessa on tarjolla tuotannollista kuntouttavaa työtoimintaa kalusteiden valmistuksen, kierrätyksen ja kunnostamisen parissa. Tekstiilityökeskuksessa on tekstiilialan tuotanto-, myynti- ja varastointitehtäviä. Tekstiilityökeskuksessa on mm. ompelimo-, kutomo- ja verho-osastot, ja sen toimesta hoidetaan sairaalapyökin jälkikäsittelyä sekä kaupungin laitosten verhojen ripustamista. Toimistopalvelut järjestää kuntouttavaa työtoimintaa avustavissa toimisto- ja postitustehtävissä. Työhönkuntoutuksen ulkotyö- ja kuljetuspalvelujen työryhmät tekevät pääasiallisesti puisto- ja metsätöitä Helsingin kaupungin rakentamispalvelun ympäristötuotannolle.

Uusix-verstaat toimii yleensä ensisijoispaikkana, jossa toimintapäivät ovat lyhempiä (4 tuntia viitenä päivänä viikossa) kuin muualla (useimmiten 6 tuntia viitenä päivänä viikossa). Kuntouttavaan työtoimintaan sisältyy yleensä maksuton lounas ja kahvi. Työhönkuntoutuksessa on käytössä kuntouttavan työtoiminnan arviointimalli, jossa työnjohtaja tai työvalmentaja arvioi asiakkaan työelämävalmiuksien kehittymistä ja samalla asiakas antaa arvion toiminnasta ja omasta työkyvystään.

Vuonna 2009 aktivointisuunnitelmia laadittiin Helsingissä yhteensä 1649, joista alle 25-vuotiaiden kanssa tehtiin 57 suunnitelmaa. Asiakkaita, joilla oli kuntouttavan työtoiminnan päätös, oli yhteensä 1227, joista kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1083 henkilöä. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuneista 48 oli alle 25-vuotiaita.

Espoo

Espoossa kuntouttavaa työtoimintaa koordinoidaan työllisyyspalveluissa. Aktivointisuunnitelmat laaditaan työvoiman palvelukeskuksessa sekä osittain alueen sosiaalityön ja työvoiman palvelukeskuksen työvoimaohjaajien kanssa.

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään kaupungin omana työ- ja ryhmätoimintana sekä ostopalveluna kolmannen sektorin palveluntuottajilta. Työtoimintakuukausista 72 % tapahtuu ostopalvelupaikoissa ja 28 % kunnan omassa toiminnassa. Kunnan itse järjestämästä kuntouttavasta työtoiminnasta 22 % toteutetaan ryhmätoimintana, joka on sosiaalisen kuntoutumisen väline ennen muuta työtoimintaa tai työhallinnon palveluita. Kuntouttavaan työtoimintaan valmentavia toiminta- ja arviointijaksoja ei ole toteutettu erikseen. Kuntouttavan työtoiminnan ryhmät toimivat asiakaskohtaisesti arvioinnin välineenä ja asiakkaiden valmentamisena pajoille tai muuhun toimintaan.

Kolmannen sektorin kanssa on luotu kumppanuussopimuksia kuntouttavan työtoiminnan toteuttamiseksi järjestöissä. Kumppanuustyössä vahvuutena on kansalaisjärjestötoiminta, osallisuus ja vertaistuki.

Kaupungin työhönvalmennuskeskuksessa, on tuettua työtoimintaa pajaympäristössä ja sieltä koordinoidaan työtoimintaa kaupungin omaan organisaatioon. Työhönvalmennuskeskuksen pajat tarjoavat erityisesti nuorille työtoimintaa ja kuntoutumista työelämään ja koulutukseen. Työhönvalmennuskeskus tuottaa palveluja omassa organisaatiossa lasten varhaiskasvatukselle ja kuntouttavan työtoiminnan yhteistyö on aloitettu vanhuspalvelujen kanssa. Vuoden 2009 lopulla valmisteltiin

sosiaalinen sopimus varhaiskasvatuksen kanssa. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat osallistuvat sosiaalisen sopimuksen toteuttamiseen.

Vantaa

Vantaalla kuntouttavaa työtoimintaa koordinoidaan Vapaa-ajan ja asukaspalvelujen toimialalla, työllisyyspalveluyksikössä, johon on keskitetty työllisyyden hoito (Työvoiman palvelukeskus, kuntouttava työtoiminta sekä työllisyyteen tähtäävät projektit ja hankkeet).

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään kaupungin toimialoilla, pajatoimintana sekä erilaisissa järjestöissä, seurakunnissa ja muissa kolmannen sektorin paikoissa. Esimerkkejä kuntouttavan työtoiminnan pajatoiminnasta on Topparoiikka, joka tekee kunnostus- ja remonttitoimia kaupungin yksiköille ja Vantaan vuokra-asunnoille sekä Visakoivu, jossa kunnostetaan päivähoiton kalusteita. Vantaan Valoon perustettiin Komeetta-paja, jossa tehdään alihankintatöitä. Lisäksi kuntouttavaa työtoimintaa on Valon keittiötoiminnoissa ja Uusioverstaalla, jossa kierrätetään, tietoturva tyhjenetään ja puretaan ATK-laitteita uusiokäyttöön sekä palautetaan leasing-koneet sopimuksen päättyessä.

Suurin osa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista on ollut kaupungin eri toimialoilla työyksiköissä sekä jonkin verran järjestöissä, seurakunnissa jne., joista on etsitty avustavia tehtäviä. Oikealla työtoimintapaikalla tapahtuvan kuntouttavan työtoiminnan on tehnyt mahdolliseksi viisi sosiaaliohjaajaa, jotka ovat tukeneet paitsi asiakasta, myös työyhteisöä. Tämä on mahdollistanut kuntouttavan työtoiminnan työtehtävien monipuolisuuden.

Työllisyyspalveluyksiköllä oli vuonna 2009 sitova tavoite, jonka mukaan toteutetaan työllistymiseen tähtääviä toimenpiteitä ja uusia innovaatioita, joista yksi oli kuntouttavan työtoiminnan alkukartoitusryhmät.

Vuonna 2009 pilotoitiin kahden palveluntuottajan ja työllisyyspalveluyksikön sosiaaliohjaajan yhteistyönä kaksi alkukartoitusryhmää. Alkukartoitusryhmän (a' 16 henkilöä) tarkoituksena oli kartoittaa kolmen kuukauden jälkeen asiakkaille jatkopolku. Ryhmät kokoontuivat kaksi kertaa viikossa ja sen lisäksi palveluntuottajan sekä sosiaaliohjaajan kanssa muutaman kerran yksilöajoilla. Sosiaalitoimesta sekä TE-toimistosta tuli alkukartoitusryhmän toiminnasta positiivista palautetta, joten toimintaa jatketaan kunnan omana kokeiluna.

Turku

Turussa kuntouttavaa työtoimintaa järjestää omana toimintana työllistymispalveluyksikkö kuntoutumispalvelut tulosalueen (sosiaali- ja terveystoimi) työkeskuksessa, nuorisotoimen työpajoilla sekä kaupungin eri hallintokuntien yksiköissä.

Palvelua myös ostetaan lautakunnassa hyväksytyyn kuntouttavan työtoiminnan palvelustandardin mukaisesti paljon sekä melko paljon tukea tarvitseville kuntouttavan työtoiminnan lain määrittelimille asiakkaille. Palvelua ostetaan seuraaville kohderyhmille: pitkään kotona olleet maahanmuuttajanaiset, olemassa oleviin palveluihin kiinnittymättömät alle 25-vuotiaat maahanmuuttajanuoret, ammattitaidottomat maahanmuuttajatyönhakijat, päihdekorvaushoidon loppuvaiheessa olevat ja työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:n mukaisen työttömyyspäivärahauden jälkeen vähintään 180 päivää työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saaneet yli 25-vuotiaat asiakkaat. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille ostettavaan palveluun sisältyy lounas ja kahvi ja kau-

pungin omana palveluna järjestettävään kuntouttavaan työtoimintaan osallistuville kuuluu lounas-sämpylä lyhyen päivittäisen työajan puitteissa.

Ostopalveluina toteutettua kuntouttavaa työtoimintaa on vuoden 2009 aikana kertynyt 6 269 kuntoutuspäivää 202 henkilölle.

Kuntouttava työtoiminnan palveluntarjoajat 2009:

- Turun seudun työttömät TST ry
- Varissuon työttömät ry
- Turun seudun Mielenterveyspalveluyhdistys ry
- Kaarinan nuoret pajamestarit ry
- Sosiaalipalvelusäätiö Raina
- Albaaniryhdistys Bashkimi ry
- Turun Sininauha ry

Pääsääntöisesti eniten tukea tarvitsevat asiakkaat ohjautuvat työkeskukseen. Työkeskuksen kahdessa toimipisteessä asiakkaan tukena prosessin aikana toimivat työhönvalmentajat (4), jotka tukevat asiakkaiden tavoitteiden toteutumista sekä osallistuvat yhdessä lähettävän tahon kanssa asiakkaan jatkopolun suunnitteluun. Työkeskuksissa työtehtäviin sijoittuminen tehdään asiakkaan lähtökohdista ja tarpeista. Osastoista esimerkkeinä voidaan mainita puutyö-, metalli-, kokoonpano sekä alihankintaosastot. Kuntoutuspäiviä vuoden 2009 aikana on kertynyt 3097 päivää 75 henkilölle.

Hallintokuntiin ja virastoihin kuntouttavaan työtoimintaan suuntautuvat asiakkaat ovat vähemmän tukea tarvitsevia asiakkaita, omassa prosessissaan pidemmälle edenneitä. Jakson aikana työtehtävät ovat vastuullisempia ja työaika pyritään jakson aikana nostamaan suunnitellusti aina 85 % työaikaan asti, jolloin kuntouttava työtoiminta on jo lähellä tukityöllistämistä niin työajan kuin työtehtävienkin osalta. Esimerkkeinä kuntouttavan työtoiminnan toteutuspaikoista mainittakoon vanhusten palvelutalot, viherliikelaitos sekä kulttuuriasiankeskus. Kuntoutuspäivien lukumäärä sisältyy edellä mainittuun lukuun (3 097 päivää ja 75 henkilöä) työ kuntoutuksen työntekijöistä.

Nuorisoasiankeskuksen Nuorten Työpajat - Fendari on palvelua alle 25-vuotiaille turkulaisille nuorille. Pajoilla asiakkaan tukena ovat työvalmentajat, nuorisotyöntekijät sekä urasuunnittelija. Osastot ovat korjaus-, puutyö-, käsityöpajat sekä maalaamo. Kuntoutuspäiviä vuoden 2009 aikana on kertynyt 135 päivää 11 henkilölle. Kaarinan nuoret pajamestarit ry:ssä sekä Fendarissa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille, kuten myös kaikille muille asiakkaille toteutetaan palvelun aikana VAT eli valmennuksen arvioinnin tukijärjestelmä. VAT tuottaa arviointitietoa työssä suoriutumises- ta suhteessa toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden eri osa-alueiden kuvauskohteisiin sekä selvittää ja kuvaa asiakkaan toimintakykyä/ työssä suoriutumista (vahvuudet ja rajoitteet) tunnetussa toimintaympäristössä. Turun kaupungin Työkeskuksessa VAT:ia on myös käytössä kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden kohdalla.

Tampere

Vuonna 2009 Tampereella tehtiin aktivointisuunnitelmia yhteensä 310, joista 37 % alle 25-vuotiaille ja 63 % yli 25-vuotiaille. Aktivointisuunnitelmista 37 % tehtiin TYPissä ja 63 % TE-toimistossa. Suunnitelmista 58 % sisälsi ohjauksen kuntouttavaan työtoimintaan. Nuorten aktivointisuunnitelmat tehtiin pääasiassa TE-toimistossa (TYPissä ei juuri ole alle 25-vuotiaita asiakkai-

ta). Silta Valmennusyhdistyksen KOHO-palvelusta (nuorten 17–24-vuotiaiden ohjaus- ja neuvontapalvelu) ohjautui nuoria muiden palveluiden ohella myös kuntouttavaan työtoimintaan. KOHO-palveluun oli sijoitettu kuntouttavan työtoiminnan sosiaalityöntekijä. Tämä työntekijä mm. osallistui kaikkien KOHOsta kuntouttavaan työtoimintaan ohjautuneiden nuorten aktivointisuunnitelmien tekemiseen. Vuonna 2009 kuntouttavan työtoiminnan palvelussa oli 283 asiakasta. Näistä työtoimintaan osallistui 169 asiakasta. Uusia ohjattuja asiakkaita oli 179.

Tampereen kaupunki hankki vuonna 2009 työtoimintaa 23 eri kolmannen sektorin toimijalta. Lisäksi työtoimintaa järjestettiin myös kaupungin sisäisessä tuotannossa. Seitsemän kolmannen sektorin toimijaa tarjosi työtoimintapaikkoja ilmaiseksi, 16 maksullisena. Ostopalveluihin käytettiin 353 800 euroa vuonna 2009. 87 % työtoimintajaksosta (170 sijoitusta) toteutui kolmannella sektorilla, 13 % (25 sijoitusta) kaupungilla. Työtoimintapäivän hinta oli enimmillään 56 e/pvä. Työtoimintatehtäviä olivat mm. avustavat tehtävät keittiöllä, siivoustyössä, myyntitehtävissä, päiväkodissa tai kädentaitoja vaativissa töissä pajatyöympärisessä toiminnassa.

Vuonna 2009 pilotoitiin kanssa kaksi 3 kk:n mittaista kuntouttavan työtoiminnan aloitusryhmää. 3 kk:n jakso sisälsi puolet ryhmätoimintaa ja puolet työtoimintaa. Aloitusryhmä oli tarkoitettu asiakkaille, jotka olivat aloittamassa työtoiminnan ja tarvitsivat siihen alkuvalmennusta. Ryhmän tavoitteena oli lisätä asiakkaan itsetuntemusta, vuorovaikutustaitoja ja muita elämännhallintataitoja sekä luoda perustaa asiakkaan työelämävalmiuksille.

Oulu

Oulussa kuntouttavaa työtoimintaa koordinoidaan ja aktivointisuunnitelmat laaditaan työvoiman palvelukeskuksessa. Kuntouttava työtoiminta järjestetään kaupungin omissa hallintokunnissa sekä ostopalveluna kolmannen sektorin palveluntuottajilta. Edellisten vuosien tapaan kolmannen sektorin työtoimintapaikoissa olevien henkilöiden määrä oli suurin.

Oulun kaupungin työllisyyden hoitoon varatusta määrärahasta maksettiin kuntouttavaa työtoimintaa järjestävälle kolmannen sektorin toimijalle korvausta 10 €/työtoimintapäivä/henkilö, mikäli työtoiminnassa olevalle henkilölle oli järjestetty ohjaus työtoimipisteestä. Lisäksi ajalla 1.6.–31.12.2009 Oulun kaupunki maksoi kolmannen sektorin toimijalle kuntouttavaan työtoimintaan täydentävänä korvauksena 10 €/työtoimintapäivä/henkilö ns. starttipajajaksolle osoitetun kohderyhmän osalta. Täydentävän korvauksen maksamisen perusteena oli työpajatoiminnan ja pajakoulutyypin opetuksen järjestäminen kuntouttavan työtoiminnan jaksolla. Työtoiminta ja opetus tuli räätälöidä starttipajalle osoitettaville nuorille yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Kohderyhmänä olivat 18–28-vuotiaat erityisen vaikeasti työllistettävät sekä vakavassa syrjäytymisvaarassa olevat nuoret, joilla pääasiallisena toimeentulona on toimeentulotuki sekä pitkäaikaistyöttömät, vammaiset ja vaikeasti työllistettävät nuoret.

Kuntouttavan työtoiminnan osalta on nähty tärkeänä jatkosuunnitelmien tekeminen. Siinä yhdeksi merkittäväksi resurssiksi on koettu Oulun kaupungin työllisyysmäärärahoista myönnetty oma palkkatukiintiö (360 kk/30 htv) työvoiman palvelukeskuksen asiakkaille. Suurin osa palkkatukiintiöstä on käytetty kuntouttavan työtoiminnan jatkotyöllistymisen tukemisessa. Kiintiötä on käytetty myös yksilöllisesti suunniteltuihin oppisopimuskoulutuksiin.

Kuntouttavan työtoiminnan työkäytäntöjä kehitettiin ja tehostettiin yhteistyötä työtoimintapaikkojen kanssa. Uusia kuntouttavan työtoiminnan yhteistyökumppaneita on hankittu kunnan, järjes-

töjen ja valtion yksiköistä. Suurimpiin työtoimintapaikkoihin on nimetty TYPistä yhteyshenkilöt. Hyvä esimerkki yhteistyöstä ja toimintatapojen kehittamisestä on 7.10.2009 alkanut Naisten koulu -hanke. Oulun seudun Settlementti ry. toteuttaa Naisten koulu - Integraatiota ja arjen taitoja maahanmuuttajanasille - hankkeen, jonka ensisijaisena kohderyhmänä ovat oululaiset työttömät ja peruskoulutusta tai ammatillista koulutusta vaille olevat maahanmuuttajanasiset. Asiakkaalle räätälöitävä kokonaisuus sisältää työmarkkinavalmiuksia kehittävää ja elämänhallintaa tukevaa koulutusta sekä kahtena päivänä viikossa kuntouttavan työtoiminnan muodossa tapahtuvaa valmennusta työelämään. Työvoiman palvelukeskuksesta nimettiin hankkeen alkuvaiheesta alkaen kaksi ohjaajaa, jotka ovat tehneet tiivistä yhteistyötä hankkeen kanssa. Naisten koulun aikana selvitettiin asiakkaiden työllistymis- ja opiskelumahdollisuuksia. Heille työstettiin tavoitteellinen suunnitelma Naisten koulun ajalle ja jatkosuunnitelma toimenpiteen jälkeiselle ajalle.

7 Muut työllistymistä ja kuntoutumista edistävät palvelut

Helsinki

Henkilöstökeskus

Henkilöstövoimavaraosasto paitsi koordinoi kaupungin työllisyysasioiden hoitoa myös tuottaa mm. seuraavia työllistymistä tukevia palveluja työttömille tai työttömyysuhan alaisille helsinkiläisille: palkkatuettu työ, työharjoittelu ja työelämävalmennus, työkokeilu sekä erilaiset koulutukset, kuten oppisopimuskoulutus. Lisäksi henkilöstökeskus järjestää kaupungin työllisyyden hoidon palveluissa oleville henkilöille jatkotyöllistymistä edistävää koulutusta.

Sosiaalivirasto

Työhönkuntoutus (aikuisten vastuualue, sosiaalinen ja taloudellinen tuki)

Kymmenestä alayksiköstä koostuva työhönkuntoutusyksikkö tuottaa, ylläpitää ja kehittää ns. väli-työmarkkinoiden työ- ja toimintapaikkoja Helsingissä. Tavoitteena on osatyökykyisten ja pitkään työttömänä olleiden kuntouttaminen. Ajatuksena on, että työ kuntouttaa sinällään; työ ja tuotanto ovat kuntoutuksen välineitä. Tuloksena osa asiakkaista päätyy avoimille työmarkkinoille ja osa työskentelee kuntoutuneena työhönkuntoutuksessa. Työhönkuntoutuksessa järjestetään sekä sosiaalipalveluja että työllisyyden hoitoon liittyvää työllistämistoimintaa. Työhönkuntoutuksen yksiköissä järjestetään kuntouttavan työtoiminnan lisäksi mm. huoltosuhteista työtoimintaa, palkkatuettua työtä, työharjoittelua ja työelämävalmennusta, työkokeilua sekä kuntouttavaa vankityötä ja yhdyskuntapalvelua.

Työhönohjaus (aikuisten palvelujen vastuualue, sosiaalinen ja taloudellinen tuki)

Työhönohjausyksikössä työskentelee työvoimasuunnittelijoita ja työvalmentajia. Työvoimasuunnittelijat valmentavat asiakkaita ns. *työstä työhön* periaatteella. Tämä tarkoittaa yksilöllistä ohjausta ja neuvontaa kaupungilla palkkatuetussa työssä tai työelämävalmennuksessa oleville. Tavoitteena on estää paluu työttömyyteen. Työvalmentajat palvelevat sosiaaliasemien asiakkaita toimien ns. *valmennuksesta työhön* periaatteella, jossa tavoitteena on tehostaa asiakkaiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Työvalmentajat antavat tukea asiakkailleen ja työnantajille myös työllistymistoimenpiteiden aikana.

Nuorten työhönohjaus (lapsiperheiden palvelujen vastuualue, sijaishuolto)

Nuorten työhönohjaus antaa työhönohjauksen palvelut lastensuojelun asiakkaana oleville 17-20 – vuotiaille nuorille, jotka tarvitsevat erityistä tukea työhön tai koulutukseen sijoittumisessa. Työhönohjauksen palveluihin hakeudutaan perhekeskuksen sosiaalityöntekijän tekemän asiakassuunnitelman perusteella.

Lähiöasemat ja asukas- ja kumppanuustalot

Ympäri Helsinkiä on matalan kynnyksen toimintatiloja, joissa työttömät ja muut työelämän ulkopuolella olevat sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujat voivat ylläpitää toimintakykyään ja edistää päihteetöntä elämäntapaa, rytmittää arkeaan sekä kokea vertaistukea ja yhteisöllisyyttä. Matalan kynnyksen tiloja ja toimintaa ylläpidetään joko sosiaaliviraston omana toimintana tai sosiaalilautakunnan myöntämin määrärahoihin. Sosiaalivirasto ylläpitää yhteensä neljää kumppanuustaloa tai toimintakeskusta sekä neljää lähiöasemaa. Kumppanuustaloilla ja lähiöasemilla on arvioitu olevan yhteensä noin 110 000 käyntikertaa vuodessa.

Opetusvirasto

Opetusviraston nuorten neljässä työpajassa ensisijaisesti 15–19-vuotiaat nuoret voivat suorittaa työharjoittelua, työkokeilua tai kuntouttavaa työtoimintaa. Työpajoissa tehdään erilaisia harjoitus- ja tilaustöitä. Nuorilla on käytettävissään yksilövalmentaja, joka opastaa mm. koulutusasioissa.

Oppisopimustoimisto neuvoo oppisopimuksen solmimiseen ja käytännön järjestelyihin liittyvissä asioissa.

Opetusvirasto järjestää suomen kielen kurseja Helsingissä vakituisesti asuville aikuisille maahanmuuttajille. Kurseilla tavoitteena on työelämässä tarvittavan kielitaidon oppiminen.

Nuorisoasiankeskus

Nuorisoasiainkeskuksen työllistämiskokonaisuus tarjoaa yksilöllistä ja suunnitelmallista tukea kaupungin eri virastoihin työharjoitteluun tai palkkatukeen työ- ja elinkeinotoimiston osoittamille 17-25vuotiaille nuorille. Työllistämiskokonaisuuden nuorten ohjaajat tapaavat nuoria heidän työpaikoillaan. Työpaikkatapaamisissa käydään nuorten kanssa läpi työharjoitteluun / palkkatukijaksoon liittyviä asioita ja suunnitellaan yhdessä jatkopolkuja koulutukseen ja työelämään. Työharjoittelun / palkkatukijakson aikana nuori käy työpaikkaohjaajan ja nuorten ohjaajan kanssa keskustelua työhön liittyvistä haasteista ja työharjoittelu-/palkkatukijakson lopuksi nuoria saa palautteen työpaikkaohjaajalta ja nuorten ohjaajalta sekä antaa itse palautetta kokemastaan työharjoittelu- / palkkatukijaksosta.

Talous- ja suunnittelukeskus

Elinkeinopalvelu tarjoaa neuvonta- ja koulutuspalveluja yrityksen perustamista suunnitteleville helsinkiläisille. Palvelumuotoina ovat info-tilaisuudet sekä työvoimapolitiittisena koulutuksena järjestettävät kurssit työttömille ja työttömyysuhan alaisille henkilöille, jotka harkitsevat vakavasti oman yrityksen perustamista. Maahanmuuttajille järjestetään valmentava yrittäjyyskurssi.

Sosiaaliset yritykset

Helsingin kaupunki omistaa PosiVire Oy:n ja on osakkaana Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy:ssä. PosiVire Oy myy avustavia hoiva- ja hyvinvointialan palveluja Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksiköille. Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy:llä on pääkaupunkiseudulla neljä toimipistettä.

Nuorten Työllistämishankkeet ja –projektit

Kesätyöprojekti 1998 alkaen

Hanke on suunnattu toimeentulotukea kesäajalle hakeville alle 25-vuotiaille opiskelijoille, joilla ei ole kesätyöpaikkaa. Hankkeessa tarjotaan palkallinen kesätyö jossakin kaupungin virastossa. Hanke tarjosi vuonna 2009 kesätyön 150 opiskelijalle.

Nuorten työllistämishanke 2009

Nuorten työllistämishankkeen tarkoituksena oli tarjota vastavalmistuneelle nuorelle mahdollisuus työllistyä palkkatuella kaupungin työtehtäviin. Hankkeen piirissä oli 467 nuorta.

Tsemppari – Nuorten Aikalisä

Tsemppari on suunnattu toisen asteen koulutuksen keskeyttäneille tai keskeyttämisaarassa olleille helsinkiläisille nuorille. Hankkeen tavoitteena on tukea nuoria suorittamaan loppuun oppilaitosmuotoinen ammatillinen tutkinto tai ohjata nuoria tarvittaessa muihin toimenpiteisiin. Vuonna 2009 hankkeeseen osallistui 134 nuorta.

- Lisätietoja: http://www.hel.fi/hki/terke/fi/Hankkeet/Tsemppari+Nuorten+Aikalis_+Helsingin+ammattillisissa+oppilaitoksissa

Tulevaisuustiski

Palvelu on tarkoitettu peruskoulunsa päättäneille 15–17-vuotiaille nuorille, jotka eivät ole saaneet koulutuspaikkaa tai työpaikkaa itselleen. Tulevaisuustiskiltä saa henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa koulutuspaikan etsinnässä. Tulevaisuustiskillä oli 276 asiakasta vuonna 2009.

Lisätietoja: <http://www.hel.fi/hki/ojev/fi/Palvelut/Tulevaisuustiski>

Espoo

Nuorisosiainkeskus tukee kesäsetelillä espoolaisia nuoria kesätyöpaikan saamiseksi. Kesäseteli on arvoltaan 250 euroa. Nuoren työllistävä yritys voi lunastaa kaupungilta vastaavan summan kesätyöjakson jälkeen.

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia ylläpitää nuorten työpajoja, jotka järjestävät koulutus-, työ- ja harjoittelupaikkoja pääsääntöisesti 17 - 24 -vuotiaille nuorille. Työssäoppimispaikkojen tarkoituksena on antaa nuorille valmiudet siirtyä avoimille työmarkkinoille tai ammatilliseen koulutukseen sekä kannustaa nuoria eteenpäin elämässään.

Eryytenä painopisteenä on ollut nuorten toisen asteen ammatillisen koulutuksen koulupudokkaiden kanssa tehtävä työ. Sivistystoimen hallinnoimassa Nitoja -hankkeessa on ollut vahvasti mukana myös aikuisten sosiaalipalvelut.

Aikuisten sosiaalipalveluissa on priorisoitu nuorten kanssa tehtävää työtä. Aikuissosiaalityössä on kaikilla alueilla erikseen nuorten tiimit, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä työllisyyspalveluiden ja

muiden verkostojen kanssa. Erityiseksi haasteeksi nuoret nousivat vuoden 2009 loppupuolella, jolloin alle 25-vuotiaiden työttömyys kasvoi nopeasti yli 1000 työttömään.

Vantaa

Muita työllistämisen palveluja Vantaalla olivat toimeentulotuen sijasta kesätyöllistäminen ja järjestötyöllistäminen.

Työhönvalmentajat tukevat työnhaussa vajaakuntoisia, pitkäaikaistyöttömiä ja vaikeasti työllistettäviä. Heistä kaksi on perehtynyt maahanmuuttajiin ja maahanmuuttajataustaisiin nuoriin: He etsivät työpaikkoja, toimivat työnantajan tukena, neuvovat ja ohjaavat työnhakuun liittyvissä kysymyksissä Maahanmuuttajien työnhakuklubissa Tikkurilan TE-toimistossa keskiviikkoisin.

Nuorisopalvelut

Vantaan nuorisopalveluiden työpajatoiminnassa oli 597 eri asiakasta vuonna 2009. Nuorisopalveluiden kuudessa eri työpajassa nuoret ovat työharjoittelussa. Työpajoilla nuoret tutustuvat eri ammatteihin ja koulutusvaihtoehtoihin, parantavat peruskoulun arvosanoja ja saavat tukea elämänhallintataidoissa. Vailla ammatillista koulutusta olevia nuoria ohjataan koulutukseen hakemisessa.

Eteenpäin opintiellä - peruskoulu päätökseen - hanke Menolippu käynnistyi esipilottina 1.8.2009 nuorten työpajatoiminnan hallinnoimana. Hankkeessa kehitetään toimintamallia niille nuorille, erityisesti maahanmuuttajataustaisille ja romaninuurille, jotka eivät ole saaneet peruskouluun suoritetuksi ja ovat ylittäneet oppivelvollisuusiän. ESR -hanke vuosille 2010–2013, yhteistyössä Oulun Ely-keskuksen, OKM:n, nuorisopalveluiden, sivistystoimen, aikuisopiston maahanmuuttajien koulutuksen, nuorisotutkimusverkoston ja TE-toimiston kanssa.

Nuorten asiakaskuntoutustyöryhmä käynnistyi keväällä 2010. Työryhmässä on mukana edustajat Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimesta, nuorisopalveluiden työpajatoiminnasta ja sivistystoimesta.

Näiden lisäksi työpajatoiminnassa on työpajojen etsivän työn hanke maahanmuuttajataustaisille 16–28-vuotiaille nuorille, jotka eivät ole mukana missään palveluissa. Osa näistä nuorista tulee työpajoille. Työpajatoiminnan etsivän työn hanke saa OKM:n avustusta.

Vantaan nuorten työpajatoiminnan kautta nuoria on työharjoittelussa kaupungin eri työpisteissä. Harjoittelun tavoitteena on tuetun oppisopimuskoulutuksen aloittaminen. Nuorisopalvelut hallinnoi nuorten tuettua oppisopimuskoulutushanketta, jonka tavoitteena on ammatillisen tutkinnon suorittaminen ja koulutuksen jälkeinen työllistyminen. Nuorisopalveluiden pajatoiminta tarjoaa koulutuksessa oleville nuorille ja työpaikkaohjaajille tarvittavaa tukea mm. opiskelujen etenemisessä ja psykososiaalista tukea.

Oppisopimuskoulutuksessa pyritään siihen, että samoihin työpisteisiin voidaan sijoittaa uusia opiskelijoita. Näin voidaan hyödyntää kokemusta ja kehittää toimintaa yhdessä työpisteiden kanssa. Nuorisopalvelut on saanut oppisopimuksen kehittämiseen Etelä-Suomen Ely-keskukselta kehittämisavustusta. Kehittäminen tapahtuu yhteistyössä Diakoniaopiston kanssa ja kehittämistyössä on mukana myös oppisopimuksessa opiskelevat nuoret.

Ammatillisen tutkinnon suorittaneita nuoria on Vantaan kaupungin eri yksiköissä palkkatuetussa työssä. Nuorten palkkatuen tarkoituksena on työkokemuksen saaminen tutkinnon suorittaneille, erityisesti niille nuorille, joiden työllistyminen on vaikeaa esim. erityisoppilaitoksessa suoritetun tutkinnon vuoksi. Tavoitteena on palkkatuen jälkeinen nuorten työllistyminen. Mikäli oppisopimusopiskelussa tai palkkatukityössä tulee ongelmia, nuori voidaan sijoittaa työpajalle.

Turku

Työllisyysmäärärahan käyttösuunnitelman 2009 mukaisesti seuraavat palvelut rahoitetaan työllisyysmäärärahasta:

- Tukityösuhteista aiheutuvat kustannukset, mm. tukityöllistäminen ja oppisopimuskoulutus kaupungin hallintokuntiin ja virastoihin
- Ilman valtion tukea tehtävät työllistämistoimet mm. nuorten Koho-harjoittelu
- Asiakaspalveluiden hankinta mm. kuntouttavan ostopalvelut, terveydenhuollon erityistason tutkimukset sekä yksilötason tutkimukset ja palvelut. Terveydenhuollon ostopalveluilla pyritään mm. nopeuttamaan asiakasprosessien etenemistä ja työllistävien palveluiden oikea-aikaista suuntaamista asiakkaille. Yksilötasolla terveydelliset selvitykset saattavat johtaa myös eläke-edellytysten kartoittamiseen ja asiakkaan saattamista näin esim. sosiaalitoimiston asiakkuudesta eläkkeelle ja perusterveydenhuollon asiakkuuteen.
- Kolmannen sektorin hankkeiden sekä Tsemppi-Talon osarahoitus:
 - MLL Työllisty järjestöön hankkeessa tarjotaan palkkatuetta työtä ja työmarkkina-toimenpiteitä sekä työllistyneiden jatkotyöllistymistä tukevia palveluita (mm. koulutusta työn ohessa, henkilökohtaista tukea ja ohjausta).
 - Nuorten Työtuki ry:n YTY- hanke tarjoaa urasuunnitteluapua, kansalaistaitojen ohjausta, terveystietoutta, maahanmuuttajien kielenopetusta sekä työelämään valmennusta ja työ-pajatoimintaa.
 - Turun seudun Mielenterveyspalveluyhdistys ry:n Tsemppiä työttömille hankkeen tavoitteena on työllistää asiakkaita yksityiselle sektorille yrityksiin.
 - Turun Taitotiimi ry:n Monitaito- hanke pyrkii työllistämään pitkäaikaistyöttömiä toteuttamaan yksilöllisesti räätälöityjä työtehtäviä.
 - Turun Seudun Työttömät ry: Väilyö-hanke tavoitteena on edistää asiakkaan työelämänvalmiuksia ja parantaa omaa elämänhallintaansa.
 - Varissuon työttömät VT ry:n Potkua työelämään hankkeen tavoitteena on asiakkaan lähtötilanteen kartoitus, työnhakuvalmiuksien parantaminen sekä tarjota asiakkaalle henkilökohtainen räätälöity tuki kohti työelämää.
 - Yhdessä yhdistys ry:n DANA-hankkeen tavoitteena on tarjota maahanmuuttajataustaisille työttömille työnhakijoille mahdollisuuden selvittää omia työllistymismahdollisuuksiaan sekä lisätä tietoa työmarkkinoilla toimimisesta.
 - Ungdomverkstaden Troja Nuorityöpaja tarjoaa nuorille ohjausta toimenpiteisiin esim. Trojan nuorisotyöpajaan tavoitteena löytää nuorelle työ-, harjoittelu- tai koulutuspaikka.
- Työllistämispalveluyksikkö rekrytoi toimeentulotuen opiskelija-asiakkaiden työllistämisen hoitavat henkilöt, mutta palkkamenot kohdistuvat sosiaalitoimen toimeentulotukimeneihin.

Sen lisäksi toimeentulotuen opiskelija-asiakkaita ohjattiin työllistämispalveluyksikköön ja sieltä työllistäviin tehtäviin.

Tampere

Työllisyyspoliittisten projektien tavoitteena on kehittää niitä asiakastyön menetelmiä ja uusia toimintamalleja, joilla turvataan osaavan työvoiman saatavuutta ja puretaan rakenteellista työttömyyttä. Erityisen haasteen muodostaa kehitettävien menetelmien valtavirtaistaminen projektien päättymisen jälkeen pysyviin työllisyysenhoidon rakenteisiin. Vuonna 2009 TYPAssa toimivat seuraavat projektit:

- Välke-projekti
- SYS-projekti
- Kestävät koulutus- ja uravalinnat –projekti
- Nuorten verkostotyöpaja –projekti
- Työmaa-projekti

Välke-projekti auttaa työllisyysenhoidon toimijoita kehittämään välityömarkkinoiden toimivuutta ja tuloksellisuutta useasta näkökulmasta:

- Välityömarkkinoiden palveluiden jäsentäminen ja välityömarkkinoiden toiminnan koordinointi
- Välityömarkkinoiden vaikuttavuuden parantaminen; erityisesti että palkkatuettu työ johtaa nykyistä varmemmin työllistymiseen avoimille työmarkkinoille
- Välityömarkkinoiden laajentumisen edistäminen uusille toimialoille ja uusiin tehtäviin, mikäli tarpeita projektin aikana todetaan

SYS-projektin tavoitteena on lisätä sosiaalisen yrittäjyyden työllisyysvaikutuksia ja kehittää uusia sosiaalisen yrittäjyyden malleja välityömarkkinoille – työttömyyden ja avoimilla työmarkkinoilla työskentelyn väliin. Lisäksi edistetään sosiaalisten näkökohtien huomioimista julkisissa hankinnoissa ja sosiaalisten vaikutusten osoittamista.

Kestävät koulutus- ja uravalinnat –projektin tavoitteena on tehostaa nuorten sujuvaa siirtymistä koulutettuna työelämään. Kohderyhmänä on tamperelaiset 17–29-vuotiaat koulutussuuntautuneet nuoret työttömät tai työttömyysuhanalaiset, jotka tarvitsevat tukea koulutus- ja uravalinnoissaan. Nuori voi olla vailla ammatillista koulutusta tai alanvaihtaja. Asiakkaaksi voi ohjata mm. koulutuksensa keskeyttäneitä tai ilman opiskelupaikkaa jääneitä nuoria. Projektiin ohjatun nuoren sosiaalisten ja terveydellisten valmiuksien tulee olla sellaiset, että hän voi hyödyntää projektin palveluja.

Nuorten verkostotyöpaja -projekti on 16 - 24-vuotiaille työttömille tamperelaisille nuorille tarkoitettu työharjoittelupaikka, jonka kautta joko koulutettu tai koulutusta vailla oleva nuori voi saada työkokemusta työharjoittelun kautta. Työharjoittelut toteutetaan Tampereen kaupungin omissa yksiköissä. Lisäksi harjoittelun aikana on yksilö- ja ryhmäohjausta.

TyöMaa -projekti edistää työperusteista maahanmuuttoa Tampereen kaupunkiseudulla rekrytointi-, koulutus- ja asettautumispalveluita kehittämällä. Toiminta kohdistuu paitsi työnantajiin, myös työn perusteella alueelle muuttaviin – tai alueelle jo muuttaneisiin – ulkomaalaisiin. Samanaikaisesti laaja-alaisen kehittämistoiminnan kanssa projektin tavoitteena on lisätä Tampereen kaupunkiseudun tunnettavuutta ja tehdä Tampereen seudusta ”haluttu maahanmuuttokohde”.

Vaikka tämänhetkinen rekrytointitarve on vähäinen, tulevien vuosien haasteet ikääntyvän työvoiman vuoksi pakottavat työnantajat harkitsemaan kansainvälistä rekrytointia yhtenä vaihtoehtona

toiminnan turvaamiseksi kaikissa suhdannetilanteissa. TyöMaa-projekti kehittää sekä rekrytointiin että asettautumiseen liittyviä palveluita työnantajien tarpeiden pohjalta.

Oulu

Nuorten aktivointitoimintamalli

Vuonna 2009 Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen ja kolmannen sektorin toimijan yhteistyönä lähdettiin pilotoimaan erityistä nuorten aktivointitoimintamallia. Tässä aktivointitoiminnalla tarkoitetaan kaikkia niitä koulutus- ja työelämävalmiuksia kehittäviä toimenpiteitä, joita työ- ja elinkeinohallinnolla ja sosiaalitoimella on käytettävissä. Näitä aktivointitoimintoja ovat mm. yhdistyksen tarjoama kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, työharjoittelu, työelämävalmennus sekä palkkatukityö. Niiden kautta parannetaan nuorten valmiuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille. Aktivointitoimintaa koskevalla yhteistyösopimuksella sovitaan täydentävästi 18–28 -vuotiaalle erityisen vaikeasti työllistettävälle nuorille suunnatuista yhdistyksen toiminnoista, jotka Oulun kaupunki osoittaa ns. starttipajatoimintaan. Edellä mainittuun aktivointitoimintaan sisällytetään nuoren yksilöllisten tarpeiden mukaan esimerkiksi yhdistyksen puitteissa järjestettävää lyhytkestoista opetusta. Vuonna 2009 toimintaan käytettiin 21 600 euroa.

Järjestöjen työllistämisen tukeminen

koetaan tärkeäksi vaikeimmin työllistyvien työllistämässä. Oulun kaupungin työllisyyden hoidon määrärahaa käytettiin 965 247 € järjestöjen työllistämisen tukemiseen. Määräraha on tarkoitettu vaikeasti työllistettävien ja alle 25-vuotiaiden työllistämiseen, eli puhutaan ns. palkkatuetun työn kuntalisästä, jonka suuruus vaihtelee 185 - 350 €/kk/hlö riippuen valtion palkkatuen osuudesta. Järjestöt työllistivät 2009 kaikkiaan 673 henkilöä. Kaupungin avustusta hakevia järjestöjä on vuosittain noin sata.

Kaupungin hallintokuntiin työllistettiin

vuonna 2009 palkkatuella 665 henkilöä. Pääosa palkkatuella työllistettävistä on vaikeasti työllistyviä, nuorten yhteiskuntatakuun piiriin kuuluvia sekä pitkäaikaistyöttömiä. Oppisopimuskoulutusta tuettiin myös työllisyysmäärärahoihin, kun kyseessä oli työttömän työnhakijan kouluttaminen. Lisäksi työllistämiseen varattua määrärahaa käytettiin nuorisosiankeskuksen hallinnoimien nuorten työpajojen nuorten palkkatukityöllistämiseen.

Arpeetti

on sosiaalitoimen järjestämää työllistämistoimintaa kaupungin eri hallintokunnissa. Asiakkaat ohjautuvat Arpeettiin pääosin aikuissosiaalityön, mutta myös lastensuojelun, työpajojen ja TE-toimiston kautta. Kriteerinä asiakkuudelle on toimeentulotukiasiakkuus. Pääsääntöisesti työllistetään 3 (-5) kuukauden työssäoloehdon omaavia henkilöitä ja opintoetuksia saamattomia opiskelijoita, jotka eivät saa sosiaalista luottoa. Työpaikat ovat kaupungin omissa hallintokunnissa ja ne neuvotellaan aina hakijakohtaisesti. Arpeettia hoitaa yksi ohjaaja, joka hoitaa lisäksi Oulun kaupungin kesätyökampanjaan liittyviä tehtäviä. Vuonna 2009 Arpeetin kautta työllistettiin yhteensä 80 henkilöä, joista 52 opiskelijaa, 6 pitkäaikaistyöttömiä ja 13 nuorta.

Soppari-toiminta

on lastensuojelun avohuollon tukitoimi, joka rahoitettiin vuonna 2009 työllisyyden hoitoon varattua määrärahasta. Soppari tarjoaa lastensuojelun 14–17 -vuotiaille avohuollon sekä sijaishuollon

asiakasnuorille kesän ajaksi mielekästä tekemistä, josta saa kokemusta erilaisista työyhteisöistä sekä pienen korvauksen. Soppari-jakso kestää 1 - 4 viikkoa.

Koululaisten ja opiskelijoiden kesätyökampanjalla

Oulun kaupunki työllisti 15- 16-vuotiaita 121 henkilöä sekä yhteensä 710 yli 17-vuotiasta opiskelijaa keskimäärin yhden kuukauden työjaksoihin. Toimeentulotukea hakeville opiskelijoille tarjottiin pääosin kahden kuukauden työsuhde. Kesätyöseteliä pilotoitiin ensi kerran kesällä 2008 kokeilu- luontoisesti ja vuonna 2009 käytäntöä jatkettiin. Kesätyösetelikampanjassa jaettiin oululaisille 15- 16-vuotiaille nuorille 3 080 (a' 280 euroa) kesätyöseteliä, joista palautui 1754 seteliä. Kesätyösetelin avulla yrityksiin työllistyi 1019 nuorta (58 %) ja yhdistyksiin/säätiöihin 735 nuorta (42 %).

Vanhustyön palvelusektorin tuettu oppisopimuskoulutus

Palkkatuella työllistämisen vaikuttavuuden lisäämiseksi ja työvoimatarpeen turvaamiseksi on vanhustyön palvelusektorilla vuonna 2008 käynnistetty Tuetun oppisopimuskoulutuksen hanke (709 235 €). Hanke kestää 31.5.2011 saakka. Projektin aikana koulutetaan oppisopimuksella lähihoitajiksi 24 alasta kiinnostunutta työtöntä. Oppisopimusopiskelijat työskentelevät vanhustyön palvelualueilla hoivahoito- ja kotona asumista tukevat palvelut -yksiköissä. Opiskelijoiden palkkustannuksiin saadaan palkkatuki koko opiskelun ajalta. Opiskelun hyväksytyksi läpikäyneelle tetaan toistaiseksi voimassa oleva työsuhde. Oppisopimusopiskelijoiden työskentelyä ja opiskelua tuetaan koordinaatiohankkeen puitteissa, jossa työskentelevä projektityöntekijä toimii opiskelijoiden tukena ja ohjaajana koko opiskelun ajan. Hankkeen kustannukset vuodelle 2009 olivat 515 000 euroa.

Nuorisoasiainkeskuksen työllistämistä edistävät palvelut vuonna 2009

Nuorten työpajatoiminta

Nuorten työpajoilla ohjataan ja tuetaan 17–24-vuotiaita oululaisia, työttömiä nuoria koulutukseen ja työelämään. Lisäksi heille tarjotaan tukea ja henkilökohtaista ohjausta eri elämänvaiheisiin liittyvissä tilanteissa ja ongelmissa. Vuonna 2009 työpajatoiminnassa oli yhteensä 185 asiakasta, joista miehiä 106 (57,3 %) ja naisia 79 (42,7 %).

Lähettävä taho oli pääasiallisesti Oulun seudun TE-toimisto (71,4 %). Muita työpajalle nuoria lähettäviä tahoja olivat Työvoiman palvelukeskus, Sosiaalitoimi, ammattiopistot, peruskoulut sekä muut tahot, kuten kriminaalihuoltolaitos. Ns. jälkiohjausta pajajakson jälkeen on annettu 12,4 %:lle nuorista koulutukseen ja työelämään hakeutumisen tukena. Työpajan ulkopuolisessa työelämään tutustumisessa on käynyt n. 62 % pajalla olleista nuorista.

Vaikuttavuutta työpajayhteistyöhön hanke (ESR- hanke)

Hankeessa tavoitteena kehittää työpajanuorille suunnatun tuetun oppisopimuksen mallia uusia työ-muotoja kehittämällä ja rakentamalla yhteyksiä yksityisiin yrityksiin. Nämä yritykset toimivat oppisopimustyönantajina, tarjoavat harjoittelupaikkoja tuettuja työssäoppimisen paikkoja työpajoilla työskenteleville nuorille. Tuetun oppisopimuskoulutuksen mallia kehitetään ja tukitoimenpiteitä täsmennetään. Lisäksi kokeillaan oppisopimusopiskelijoiden levähdys-/ työssäoppimisjaksoja työpajoilla oman oppisopimustyöpaikan ohella. Tällä pyritään vähentämään nuorten oppisopimusten keskeytyksiä, tarjoamalla yhtenä ohjauksen työmenetelmänä "aikalisä" ja interventio vaikeutuneeseen tilanteeseen.

Nuoria oli ohjauksessa 32. Osa heistä oli oppisopimusvalmennuksessa, osan kanssa oli yhteistyötä opintojen suorittamisessa, osa oli opiskeluvaihtojen selvittelyssä. Työllisyyttä tuettiin myös kehittämällä työnantajayhteistyötä ja oppisopimusvalmennukseen liittyviä käytäntöjä (ohjaus ja rahoituskuviot).

HomelikeOulu - OuluOmaksi - maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluiden kehittämishanke

Hanke kehittää maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjauksen ja neuvonnan palveluprosesseja ja sitä tukevaa asiakastiedotusta materiaaleineen. Se luo maahanmuuttajille suunnatun yritysneuvontapalvelun, työhönvalmennuksen mallin sekä maahanmuuttajien työpajatoimintamallin. Hankkeen aikana haetaan myös keinoja työmarkkinoiden ja maahanmuuttajien kohtaamisen parantamiseen. Vuonna 2009 hankkeella oli 28 asiakasta, joista miehiä oli 25 ja naisia 3. Kaikki ovat osallistuneet suomenkielen kurssille sekä matematiikan peruskurssille.

Wieteri-jakson jälkeen osa on sijoittunut koulutukseen ja yksi on työllistynyt. Arjenhallinta ja opiskeluvaihto ovat parantuneet, aikataulujen ja sääntöjen noudattaminen tullut tutuksi, tietoisuus eri koulutusmahdollisuuksista ja ammateista lisääntynyt, työelämän pelisäännöt on opiskeltu, ruuanlaittoa ja ruokaohjeiden lukua harjoiteltu ja nuoret ovat saaneet uusia kokemuksia eri liikuntalajeista ja kädentaidoista.

Etsivä nuorisotyö

Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat Oulun seudulla asuvat 15–17-vuotiaat nuoret, jotka ovat koulutuksen ja työelämän ulkopuolella tai vaarassa jäädä niiden ulkopuolelle ja syrjäytyä. Eri-tyyppisen huomion kohteena ovat peruskoulun jälkeen ilman jatko-opiskelupaikkaa olevat nuoret sekä toisen asteen opinnot keskeyttävät nuoret. Työskentelyn ideana on, että nuori ei jää ajalehtiin tyhjän päälle vaan hän saa tukea ja ohjausta yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti pysyvä palvelujärjestelmän ulottuvissa.

Vuonna 2009 etsivä nuorisotyö oli yhteydessä 102 nuoreen, joista 72 kanssa käynnistettiin tarkempi ohjaus- ja neuvontapalveluprosessi. Näistä nuorista 42 oli poikia. Eniten nuoria ohjautui etsivän nuorisotyön palveluihin peruskoulun kautta (26) ja seuraavaksi eniten ammatillisen koulutuksen kautta (12). Myös vanhempien yhteydenottojen kautta on tavoitettu nuoria.

Jatko-ohjauspolku on määritetty yksilöllisten lähtökohtien mukaisesti. Esimerkiksi nuorten työpajoilla on aloittanut yhdeksän nuorta. Yhdeksän nuorta on aloittanut opinnot ja kahdeksan nuorta puolestaan jatkanut keskeytymisvaarassa olevia opintoja. Lisäksi nuoria on ohjattu työkokeiluun ja TE -toimistoon asiakkuuteen.

Nuorisoasiainkeskuksen tukityöllistäminen

Nuorisoasiainkeskukseen on työllistetty vuosittain 15 henkilötyövuoden edestä palkkatuella henkilöitä pääasiassa kerho-ohjaajiksi aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä autonkuljettajaksi. Oulun kaupungin työllisyyden hoidon määrärahasta rahoitettiin vuonna 2009 kaupungin organisaation ulkopuolisten hallinnoimia hankkeita 125 000 eurolla. Osa hankkeiden kuntarahoitusosuuksista tuotettiin työpanoksena hankkeille, joiden arvo oli 40 000 euroa. Tällä rahalla palkattiin yksi ohjaaja, joka toimi yhteyshenkilönä kaupungin ja kaupungin osarahoittamien hankkeiden välillä. Tällä parannettiin asiakasohjausta sekä yhteistyötä kaupungin ja hankkeiden välillä. Avustusta myönnetään Ou-

lun kaupungissa toteutettaville työllisyshankkeille, jotka saavat joko kansainvälistä tai kansallista rahoitusta.

8 Työllistämispalvelujen kustannukset

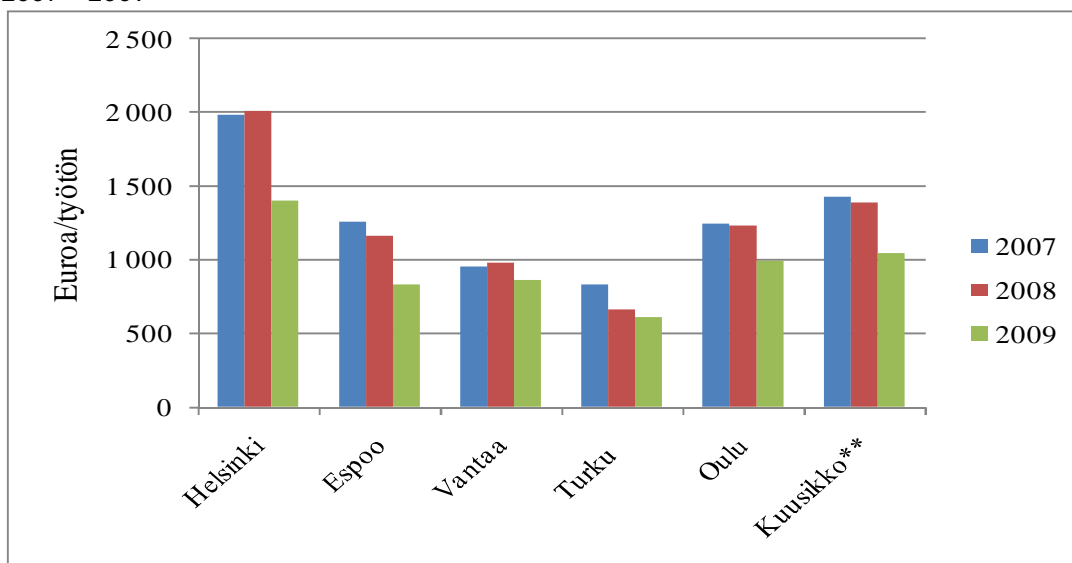
Taulukko 9. Kuntien työllisyyden hoidon bruttokustannukset (€) 2007 - 2009

Kaupunki	2007	2008	2009	Muutos % 2008-09
Helsinki	37 500 000	38 200 000	37 222 000	-2,6
Espoo	7 200 000	7 100 000	7 265 672	2,3
Vantaa	6 500 000	6 800 000	8 592 529	26,4
Turku	6 700 000	5 700 000	7 320 000	28,4
Tampere*	14 300 000			
Oulu	9 100 000	9 700 000	9 700 000	0,0
Kuusikko (ilman Tamperetta)	67 000 000	67 500 000	70 102 210	3,9

*Tampereelta ei ole saatavissa työllisyydenhoidon bruttokustannusten summaa

Taulukossa 9 on verrattu Kuusikkokaupunkien työllisyyden hoitoon varattujen määrärahojen muutoksia vuosina 2007 – 2009. Työllistämiseen käytetyt määrärahat ovat kasvaneet Kuusikossa huomattavasti vähemmän kuin työttömien määrä. Kuusikossa (ilman Tamperetta) vuonna 2009 työllisyyden hoitoon käytettiin 3,9 % enemmän määrärahoja kuin vuonna 2008 ja 4,6 % enemmän kuin vuonna 2007. Ainoastaan Helsingissä työllisyyden hoidon määrärahat vähenivät vuonna 2009. Vantaalla ja Turussa kasvua oli yli 25 %. Tosin Turussa määrärahat pienenevät miljoonalla vuonna 2008 ja vuoteen 2007 verrattuna kasvua oli 9,3 % vuonna 2009.

Kuvio 17. Kuntien työllisyyden hoidon bruttokustannukset, euroa joulukuussa työttömänä ollutta kohti 2007 – 2009

Kuviossa 17 on kuvattu työllisyyden hoitoon käytettyjä määrärahoja työtöntä kohti. Vertailussa on syytä ottaa huomioon, että vuosikustannuksia verrataan poikkileikkaustilanteessa, kunkin vuoden 31.12. työttömänä olleiden henkilöiden määrään eikä kaikkiin vuoden aikana työttömänä olleiden määrään. Käytetyt määrärahat työtöntä kohti laskivat vuonna 2009 kaikissa kuusikkokunnissa, keskimäärin 24,5 %. Pienin vähennys oli Turussa (-7,4 %) ja Vantaalla (-12,0 %). Eniten vähennystä oli Helsingissä (-30,1 %) ja Espoossa (-27,8 %). Kuntien väliset erot kaventuivat, mutta edelleen Helsingissä käytettiin noin 350 euroa työtöntä kohti enemmän rahaa työllisyyden hoitoon kuin Kuusikossa keskimäärin (1052 €/työtön). Yksi selittävä tekijä ainakin kuntouttavan työtoiminnan osalta on asiakkaiden pitempi keskimääräinen toimenpiteessä olon kesto.

Taulukko 10. Työvoiman palvelukeskusten sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillinen henkilöstö ja kunnan osuus palvelukeskuksen kustannuksista

Kaupunki	Sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillisen henkilöstön määrä			Kunnan osuus TYPin kustannuksista €		
	2008	2009	muutos 2008 – 09 henkilöä	2008	2009	muutos % 2008 - 09
Helsinki	43	44	1	3 178 886	2 784 556	-12,4
Espoo	16	13	-3	1 012 529	883 004	-12,8
Vantaa	11	11	0	746 043		
Turku	17	20	3	637 324	885 000	38,9
Tampere	11	12	1	493 393	576 268	16,8
Oulu	9,5	10,5	1	684 223	599 853	-12,3
Kuusikko	108	112	3	6 752 398		

Turussa Työvoiman palvelukeskuksen resurssit lisääntyivät 3 henkilöllä ja kustannukset 39 prosentilla vuonna 2009, mutta myös uudet aloittaneet asiakkuudet lisääntyivät 59 prosentilla. Oulussa kustannukset alenivat vaikka aloittaneiden asiakkaiden määrä kaksinkertaistui. Helsingissäkin uusia asiakkaita tuli kolmannes lisää ja kustannukset alenivat 12 %. Espoossa kustannukset laskivat saman verran, mutta ainoana Kuusikkokuntana siellä myös uusia asiakkaita oli hieman vähemmän kuin 2008 (-2,5 %). Tampereella uudet asiakkaat lisääntyivät viidenneksellä ja kustannukset kasvoivat hieman vähemmän.

9 Johtopäätökset

Taantuman seurauksena nuorisotyöttömyys lisääntyi nopeasti vuonna 2009. Kun talous kääntyy nousuun, paranee nuorten työllisyys yleensä ensimmäisenä. Kuitenkin edellisten laskukausien perusteella tiedetään, että jos työttömyyskausi pääsee pitkittymään, monen nuorekin pääsy vakiintuneelle työuralle ei ehkä toteudu koskaan.

On syytä kiinnittää huomiota varhaisiin tukitoimiin nuorten työllistymisen edistämiseksi. Monin paikoin sosiaalityön ja työvoimahallinnon yhteistyö on keskitetty pääosin työvoiman palvelukeskuksiin, mutta niiden kohderyhmänä ovat enemmän iäkkäämmät pitkäaikaistyöttömät kuin nuo-

ret. Aikuissosiaalityön ja TE-toimistojen suora asiakaskohtainen yhteistyö on usein vähäistä. Nuorten työttömien hyvä varhainen tuki edellyttää yhteistyön parantamista aikuissosiaalityön, TE-toimistojen sekä kunnallisten työllistämistoimintojen ja koulutuksen kesken.

Pitkäaikaistyöttömien määrässä ei taantumien alkuvaiheessa tapahdu suuria muutoksia, mutta yleensä siinä vaiheessa kun nuorisotyöttömyys jo kääntyy laskuun, pitkäaikaistyöttömien määrä alkaa kasvaa. Työmarkkinoiden rakennemuutoksen myötä jokainen taantuma poistaa työmarkkinoilta pysyvästi vähiten koulutettuja ja huonoimmilla työedellytyksillä varustettuja henkilöitä. Heistä varsinkin iäkkäämmillä on usein vaikeuksia kouluttautua sellaisiin uusiin ammatteihin, jotka turvaisivat pitempiaikaista työtä.

Pitkäaikaistyöttömyydellä on myös kauaskantoisia kansantaloudellisia vaikutuksia, sillä se alentaa merkittävästi elinikäistä työvuosien määrää. Enää ei ole edellytyksiä päästä lähellekään 1980-luvulla saavutettuja ikäluokittaisia työllisyysasteita. Henkilökohtaisella tasolla pitkäaikaistyöttömyys alentaa eläkekertymiä ja heikentää siten heidän tulevaa toimeentuloaan (Myrskylä 2010, 75).

Kuntien aktivointitoiminnassa kuntouttavalla työtoiminnalla on keskeinen asema. Sen laissa määriteltynä tavoitteena on parantaa henkilön elämänhallintaa ja luoda edellytyksiä työllistymiselle. Tutkimukset ja kokemukset osoittavat, että kuntouttava työtoiminta toimii harvoin väylänä avoimille työmarkkinoille. Monille ei ole kuntouttavan työtoiminnan jälkeen tarjota vaihtoehtoja, kun ei ole toimivia jatkopolkuja. Asiakkaat ovat kuitenkin yleisesti kokeneet kuntouttavan työtoiminnan elämänhallinnan ja henkisen hyvinvoinnin kannalta vaikuttavaksi. Esimerkiksi pääkaupunkiseudun kuntouttavan työtoiminnan seurantatutkimuksessa 83 % vastaajista oli sitä mieltä, että kuntouttava työtoiminta oli heille hyvä ratkaisu (Karjalainen & Karjalainen 2010).

Samat kysymykset koskevat laajemminkin välityömarkkinoita. Niiden on ajateltu olevan siirtymävaihe avoimille työmarkkinoille, mutta useimmille vaikeasti työllistyville ne eivät vielä kykene tarjoamaan polkua avoimille työmarkkinoille. Sosiaaliset yritykset on yksi esimerkki toiminnasta, joka tarjoaa mielekästä työtä vaikeastikin työllistyville, mutta niille tai muulle pitkäkestoiselle työtoiminnalle tarvitaan nykyistä vankempaa rahoituspohjaa. Osa vaikeasti työllistyvistä hyötyisi eniten pitkäkestoisesta työtoiminnasta, joka ylläpitää ja edistää työ- ja toimintakykyä, vaikka se ei johdaisikaan avoimille työmarkkinoille.

Kuntouttavaa työtoimintaa on tarpeen kehittää ja arvioida, millä tavoitteella ja mille kohderyhmille sitä suunnataan. Jos työtoimintaa halutaan suunnata voimakkaammin avoimille työmarkkinoille, on tarpeen miettiä kohderyhmän rajausta. Se edellyttäisi myös lisäpanosta työtehtävien monipuolistamiseen ja koulutuksen liittämistä työtoimintaan. Toisaalta kuntouttavassa työtoiminnassa on paljon pitkäaikaistyöttömiä, joilla ei ole ainakaan lähivuosina voimavaroja siirtyä avoimille työmarkkinoille. He hyötyisivät elämänhallintaa ja toimintakykyä ylläpitävästä työtoiminnasta, jossa voisi tehdä mielekästä työtä pitkäkestoisesti, vaikka se ei johdaisikaan avoimille työmarkkinoille.

Kuntouttavassa työtoiminnassa olevat kokevat tekevänsä työtä ja siitä pitää saada kohtuullisesti taloudellista palkkiota passiivityöttömyyteen verrattuna. Työtoimintaan osallistujalla pitää olla työterveydenhuoltoa vastaavat palvelut ja työtoiminnastakin pitäisi karttua eläke- ym. sosiaaliturvaetuudet. Eläkkeen karttuminen on perusteltua siinäkin mielessä, että pitkäaikaistyöttömillä on suuri riski joutua elinikäiseen köyhyyteen.

Työ- ja elinkeinoministeriön tuottavuusohjelma merkitsee lähivuosina huomattavaa henkilöstöresurssien vähenemistä TE-toimistoissa, jos ohjelma toteutetaan täysimääräisenä. Keskustelua on herättänyt myös TEM:n henkilöasiakkuusstrategian mukaisen asiakassegmentoinnin vaikutukset. Segmentoinnin tavoitteena on saada ohjattua asiakkaat tehokkaammin hänelle oikeisiin palveluihin. Varsinkin kolmas segmentti eli työmarkkinoille kuntoutuvat vaativat tiivistä henkilökohtaista palvelua, mikä on suuri haaste TE-toimistoille. Keskustelua on käyty myös segmentoinnin ulkopuolelle jäävistä työvoimapalvelun asiakkaista, joita on kuntouttamallakin vaikea työllistää avoimille työmarkkinoille.

Painopiste vaikeasti työllistettävien palvelujen osalta on yhä enemmän siirtymässä kunnille. Samaan aikaan kun pitkäaikaistyöttömyyden helpottaminen vaatisi lisää rahaa, on kuntien taloudellinen tilanne heikentynyt ja talousarvioita on sopeutettu. Osa kaupungeista on saanut lisämäärärahaa työllistämiseen vuodelle 2010, mutta niissäkään resursseja ei ole vahvistettu tarpeen kasvua vastaavasti. Siitä huolimatta kunnilla on käytössään laaja palveluvalikoima niin nuorille kuin iäkkäämmillekin pitkäaikaistyöttömille. Tärkeätä on, että kunnissa aikuissosiaalityö ja muut hallintokunnat ja TE-toimistot kykenevät yhdistämään voimavaransa asiakaspalvelussa.

Lähteet

Borg, Pekka & Ylimentalo, Eero (2010) Kuuden suurimman kaupungin toimeentulotuki 2009. Kuusikko-työryhmän julkaisusarja 4/2010. Luettu 16.11.2010

http://www.kuusikkokunnat.fi/SIRA_Files/downloads/Toimeentulotukiraportti_2009.pdf

Henkilöasiakkuusstrategia. Loppuraportti. Työ- ja elinkeinoministeriö 30.6.2009. Luettu 16.11.2010.

http://www.tem.fi/files/25121/Loppuraportti_TEM_henkiloasiakkuusstrategia_FI_170709_.pdf

Hämäläinen, Kari & Tuomala, Juha & Ylikännö, Minna (2009). Työmarkkinatuen aktivoimien vaikutukset. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja Työ ja yrittäjyys 7/2009. Luettu 16.11.2010.

http://www.tem.fi/index.phtml?97983_o=2&C=97983&s=2684&xmid=4104

Karjalainen, Jarno & Karjalainen, Vappu (2010) Kuntouttava työtoiminta – tutkimus. PowerPoint esitys. Luettu 16.11.2010.

<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/2de32ea5-9956-40fd-b084-de287624c6f3>

Karjalainen, Vappu & Saikku, Peppi & Pasuri, Auvo & Seppälä, Anja (2008). Mitä on aktiivinen sosiaalipolitiikka kunnissa? Stakes raportteja 20/2008.

http://www.stakes.fi/FI/Julkaisut/verkkajulkaisut/raportteja08/VR20_2008.htm

Kela. Tilastot aiheittain. Luettu 16.11.2010.

<http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/281204131805MV?OpenDocument>

Myrskylä, Pekka (2010) Taantuma ja työttömyys. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 57/2010. Luettu 16.11.2010.

http://www.tem.fi/files/27778/TEM_57_2010_netti.pdf

Nuoret miehet työelämään - mitä palveluja ja toimenpiteitä tarvitaan TE-toimistoissa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 34/2009. Luettu 16.11.2010.

http://www.tem.fi/files/23982/TEM_34_2009_tyo_ja_yrittajyys.pdf

Parpo, Antti (2007) Työllistymisen esteet. Stakesin raportteja 11/2007. Luettu 16.11.2010.

<http://www.stakes.fi/verkkajulkaisut/raportit/R11-2007-VERKKO.pdf>

Tuomala, Juha (2010) The threat effect of mandatory programme participation in Finland - A study of activation reform of the labour market support system. VATT Working Papers 12. 2010. Luettu 16.11.2010.

http://www.vatt.fi/file/vatt_publication_pdf/wp12.pdf

Työmarkkinatuki uudistuksen seurantasivusto. Kuntaliitto, Työ- ja elinkeinoministeriö, Kela. Luettu 16.11.2010.

<http://www2.te-keskus.fi/new/var/TTS/Etu.html>

KUUSIKKOKUNTIEN TYÖLLISTÄMISHANKKEET 2009

Kunta: Helsinki

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiakkaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoituksesta € ⁴	Muut rahoittajat, osuus €
AmiPaja 2006- bar- bro.haakana@amiedu.fi	Vaikeasti työllistyvät helsinkiläiset aikuiset mukaan lukien kotoutuskoulutuksen päättäneet maahanmuuttajat.	Toteuttaa ravitsemis-, hoiva-, kasvatusta ja puhdistusalojen ammatillista valmennusta sekä ohjattua työskentelyä työpaikoilla. Lisätä toiminnan avulla kohderyhmän mahdollisuuksia sijoittua avoimille työmarkkinoille. Lisäksi hankkeen avulla työnantajilla on mahdollisuus saada tarvittavaa työvoimaa työvoimapolu-aloille.	Ami-säätiö, Uudenmaan ELY-keskus ja Helsingin kaupungin henkilöstökeskus	188	15 % 90 855 €	85 % 514 842 €
Askel - Askelia kohti työelämää, Helsingin osahanke 2008–2011 ilkka.oksman@hel.fi	Vaikeasti työllistyvät helsinkiläiset	Uusien toimintakäytäntöjen ja toimivien palveluohjausverkostojen kehittäminen erityisen vaikeasti työllistyvien henkilöiden kuntoutuksen ja työllisyyden edistämiseksi	Sosiaalinen ja taloudellinen tuki, THL, Espoon ja Vantaan kaupungit, Diakoniammattikorkeakoulu, Vates-säätiö	Kehittämishankkeessa ei toteuteta asiakkaisiin kohdistuvia toimenpiteitä	20 % 33 779,80 € (vuosille 2008 -2011)	80 % 135 119,20 € (vuosille 2008 -2011)
Chili, Tieto ja sosiaalinen integraatio työ- ja oppimisen näkyjen mahdollistajana 2009-2011 else.kruskopf@hel.fi	Vaikeasti työllistyvät työikäiset maahanmuuttajanaiset, jotka jäävät normaalin kieli- ja kotoutuskoulutuksen ulkopuolelle	Työmarkkinoiden ulkopuolella olevien maahanmuuttajanaisten sosiaalinen vahvistuminen ja kotoutumisen edistäminen	Sosiaaliviraston kehittämisspalvelut, lapsiperheiden vastuualue, Maahanmuuttoyksikkö ja Itäinen sosiaaliasema sekä mm. Monika-Naiset Liitto ry, Diak, Helsingin työväenopisto, Suomen mielenterveysseura, Mannerheimin Lastensuojeluliitto	109		753 974 €, josta ESR- ja valtion rahoitusosuus on 640 878 €

⁴ Budjetoidut määrärahat

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiakkaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoituksesta €	Muut rahoittajat, osuus €
Kesätyöprojekti 1998- Sosiaalivirasto Työhönohjaus, PL 8680 00099 Helsingin kaupunki	Toimeentulotukea hakevat mielellään alle 25-vuotiaat opiskelijat, joilla ei ole kesätyöpaikkaa	Tarjota kesätyöpaikka kaupungin virastossa toimeentulotuen asiakkuuden sijasta. Lisäksi nuoret saavat työkokemusta.	Työhönohjausyksikkö ja sosiaaliasemat	150	100 % 329 000 € (toteutuneet menot)	0 %
Kotihoidon tukiryhmät 2006- Sosiaalivirasto Työhönkuntoutus Koti- ja laitospalvelut, PL 8640 00099 Helsingin kaupunki	Työhönkuntoutusyksikön koti- ja laitospalveluissa lähinnä kuntouttavassa työtoiminnassa olevat henkilöt	Kuntouttaa työhön kuntouttavassa työtoiminnassa olevia asiakkaita sekä edistää vähävaraisten vanhusten kotona selviytymistä.	Työhönkuntoutuksen koti- ja laitospalvelut, terveyskeskus	162	Hankkeella ei ole erillistä rahaseurainta	Valtionkorvaus toteutuneista toimintapäivistä 10,09
Nuorten työllistämishanke 2009 taina.hartikainen@hel.fi	Alle 30-vuotiaat työtömät ja ammattikoulutetut nuoret, jotka eivät ole tutkinnon suorittamisen jälkeen työllistyneet	Tarjota vastavalmistuneelle nuorelle mahdollisuus työllistyä kaupungin työtehtäviin Toteutettu palkkatuetun työn erillisrahoituksena.	Henkilöstökeskus, Helsingin TE-toimisto ja työpaikkoja tarjoavat virastot ja liikelaitokset	467	2,5 miljoonaa euroa	n. 550 000 euroa valtion työllistämistukea
Somalialaisten naisten pienryhmätoiminta 2009- pirkko.nyholm@hel.fi	Palkkatuetussa työssä olevat somalialaiset naiset	Asiakkaat tutustuvat suomalaiseen työkuulttuuriin ja työelämään eri menetelmien avulla	Sosiaaliviraston Työhönohjausyksikkö	18	ei erillistä rahoitusta	
Sosiaaliasemien asiakkaiden työllistymisen edistäminen (SAATE) 2008-2009 anne.kuvaja@hel.fi	OR7 /OP5 – työvoimapolitiittisen lausunnon saaneet 25-55-vuotiaat toimeentulotuen asiakkaat	Kohderyhmän asiakkaiden työllistymisen ja /tai kuntoutumisen edistäminen palveluohjauksen, työvalmennuksen ja ryhmätoiminnan avulla	Mm. TE-toimistot, työhönkuntoutus, talous- ja velkaneuvontayksikkö, A-klinikat, terveyskeskus, työnantajayhteistyö	256 (yhteensä vv. 2008-2009)	100 % työllisyysmäärärahoja 400 000 €	0 %

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiakkaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoituksesta €	Muut rahoittajat, osuus €
Talent Studio 2009- Sosiaalivirasto TyöhönohjausyksikköPL 8680 00099 Helsingin kaupunki Puh. 040 334 0328	Työhönohjausyksikön työvalmentajien ja työvoimasuunnittelijoiden asiakkaat. Lisäksi työnantajat	Asiakkaiden työllistyminen avoimille työmarkkinoille modernia digitaalista teknologiaa hyödyntävän työnhakuvalmennuksen avulla	Työhönohjausyksikkö, eri työnantajat	Studio avattiin joulukuussa 2009	pienhanke- rahoitus 6000 €	
Tsemppari – Nuorten Aikalisä Helsingin ammatillisissa oppilaitoksissa 2008- marjukka.viiala@hel.fi	Toisen asteen koulutuksen keskeyttäneet ja keskeyttämisvaarassa olevat helsinkiläiset nuoret	Tukea nuoria suorittamaan oppilaitosmuotoinen ammatillinen tutkinto ja mikäli opinnot keskeytyvät tukea ja ohjata nuoria tarvittavin muin toimenpitein. Hankkeessa luodaan toimintamallia. Työttömyyden varhainen ennaltaehkäisy.	Vastuuvirastona opetusvirasto ja kumppaneina terveyskeskus, sosiaalivirasto, nuorisoasiainkeskus, henkilöstökeskus	134 nuorta ja pilottikoulunkoko henkilöstö n. 130	100 % työllisyysmäärärahoja n. 95 000 €	0 %
Tulevaisuustiski 2008- Henkilöstökeskus, Nuorten neuvonta- ja ohjauspalvelu, PL 4502, 00099 Helsingin kaupunki	Peruskoulun ja toisen asteen tason nivelvaiheessa ilman opiskelupaikkaa olevat helsinkiläiset nuoret	Tukea ja ohjata nuoria koulutukseen ja tarvittavien palvelujen piiriin. Ennaltaehkäistä työttömyyttä mahdollisimman varhain.	Vastuuvirastona henkilöstökeskus ja kumppaneina opetusvirasto, nuorisoasiainkeskus, terveyskeskus ja sosiaalivirasto	259 päivystysasiakasta ja 17 muuta asiakkuutta	100 % n. 100 000 € (käynnistynyt 1.8.2009)	0 %
Työtä, tietoa ja työvoimaa 2008-2010 ulla.korhonen@hel.fi	Itähelsinkiläiset työttömät maahanmuuttajat Yritykset	Työnhakija-asiakkaiden työllistyminen ja työllistymisedellytysten paraneminen Maahanmuuttajien työvalmennuksen mallintaminen Yhteistyön kehittäminen julkisen hallinnon ja yritysten kanssa	TE-toimistot, sosiaaliaseeman toimipisteet, Itä-Helsingin yrittäjät, Työhönohjaus-yksikkö, maahanmuuttajajärjestöt, Taitoprofiilit oy, Edupoli	376 (v. 2008-2009) + neuvontatyön asiakkaita 350	15 % n. 71 000 € (v. 2009)	n. 400 000 € ESR-rahoitusta

Kunta: Espoo

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiakkaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoituksesta €	Muut rahoittajat, osuus €
Espon Diakoniasäätiö Hannele Liesmäki	Kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelu	Tarjota tuettua ja ohjattua työtoimintaa pajaympäristössä	TE-toimisto, rahoittaa palkkatukea	42	340 000	102 600
Työ ja toiminta ry Kari Honkanen	Kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelu	Tarjota tuettua ja ohjattua työtoimintaa pajaympäristössä	TE-toimisto, rahoittaa palkkatukea	57	340 000	102 600
Omnia / nuorten työpajat Lisbet Salomonsson-Manninen	Nuoret, alle 25-vuotiaat	Nuorten työpajat järjestävät koulutus-, työ- ja harjoittelupaikkoja pääsääntöisesti 17- 24-vuotiaille nuorille. Työssäoppimispaikkojen tarkoituksena on antaa nuorille valmiudet siirtyä avoimille työmarkkinoille tai ammatilliseen koulutukseen sekä kannustaa nuoria eteenpäin elämässään.	TE-toimisto rahoittaa oppisopimusopiskelijoita	158	1 224 000	320 000
Kesäsetelit Juha Humalajoki	Espon kaupunki maksaa 250 euroa työnantajalle, joka palkkaa espoolaisen nuoren töihin	Työnantajan on maksettava nuorelle palkkaa siten, että käteen jäävän nettopalkan on oltava vähintään 300 €.	Alueen yritykset	450	112 500	0
Sektori Juha Humalajoki	Espoolaiset työttömät, joilla palkkatukioikeus	Tavoitteena on työllistää pitkäaikaistyöttömiä erilaisiin sosiaali- ja terveysalan järjestöihin.	Espon kaupunki, Espon TE-toimisto ja espoolaiset potilasjärjestöt	73	25 740	114850
<i>Audentes</i> <i>Kaj Järvisalo</i>	Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevat	Valmentaa asiakkaita avoimille työmarkkinoille	Espon kaupunki, TE-toimisto ja Espon mielenterveysyhdistys	50	27 450	122350
Kummeli Hannele Liesmäki	Pitkäaikaistyöttömät	Kummeli-hanke on työ- ja työhönvalmennuksen kehittämishanke.	Espon kaupunki, TE-toimisto ja Espon Diakoniasäätiö	100	41 200	166500

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiakkaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoituksesta €	Muut rahoittajat, osuus €
Työllistämisen Espoolisä	Espoolaiset työttömät, joilla palkkatukioikeus	Kaupunki tukee yhdessä Espoon työ- ja elinkeinotoimiston kanssa espoolaisia kolmannen sektorin toimijoita sekä työllisyshankkeita espoolaisten työttömien palkkaamiseksi	Espoon kaupunki / työllisysspalvelut	118	260 000	
Työvoiman palvelukeskus Aira Ikonen	Työttömät, jotka hyötyvät moniammatillisesta palvelusta			300	1 140 000	1 066 000
Työhönvalmennuskeskus Reima Kapanen	Espoolaiset nuoret (alle 30v) ja perheelliset tai henkilöt, joilla vaikeuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille.	Työhönvalmennuskeskus tarjoaa moniammatillista palvelua vaikeassa työmarkkina-asetuksessa oleville henkilöille. Tavoitteena on valmentaa asiakas avoimille työmarkkinoille.		100	1 274 000	
Kierrätyskeskus	Vaikeassa työmarkkina-asetuksessa olevat espoolaiset	Tarjota tuettuja työharjoittelua, työelämävalmennus sekä palkkatukipaikkoja työttömille	Espoon kaupunki, TE-toimisto	82	130 000	91 000
Askel	Työhön kuntoutettavia lastensuojeluperheiden asiakkaita	Hankkeessa luodaan integroitua palvelukonaisuuksia sosiaalipalveluihin ja välityömarkkinoille. Edistetään asiakkaiden kannalta paremmin toimivia, oikea-aikaisia ja vaikuttavuudeltaan uudelle tasolle tähtäviä yhteen sovitettuja kuntouttavia sosiaalipalveluja.	THL (hallinnoija), Diakoniammattikorkeakoulu, Vates, Helsingin ja Vantaan kaupungin työllisyysyksiköt		30 000	

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiakkaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoituksesta €	Muut rahoittajat, osuus €
Espinno	Espoolaiset työttömät	Hyvinvointipalvelujen avustavien tehtävien kartoitus, analysointi, kriteerien, ohjauksen ja tuen tarpeiden arviointi kuudessa Espoon kaupungin vanhuspalvelujen palvelutalossa ja laitoshoidossa sekä päiväkodissa	THL (hallinnoija), Diakonia-ammattikorkeakoulu, Espoon kaupunki (kunta-osuus, ei henkilöstöä/erillistä omaa osaprojektia), Kymenlaakson erityishuollon kuntayhtymä, Lappeenrannan kaupunki, Laurea-ammattikorkeakoulu		40 000	

Kunta: Vantaa

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiakkaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoituksesta €	Muut rahoittajat, osuus €
Nuorten työpajat yhteensä 597 nuorta Työpajatoiminnassa v. 2009	16- 25-vuotiaat, joilta puuttuu toisen asteen koulutus ja jotka ovat työttömiä työnhakijoita	Koulutukseen ohjaaminen, ammattitutkinnon omaaville työharjoittelun kautta työhaun tukeminen ja työllistyminen, elämäntalouden tukeminen, peruskouluarvosanojen parantaminen, pk:n loppuun suorittaminen	nuorisopalvelut, te-toimisto, sivistystoimi, sosiaali- ja terveystoimi, Laurea, Amiedu, OKM, Ely, TPY,	422	1 046 000 (kulut yht 1 194 000) ei sisällä oppisopimus eikä palkkatuen palkkakustannuksia	148 000
Nuorten tuettu oppisopimushanke	alle 25-vuotiaat vantaalaiset työttömät nuoret	ammattillisen tutkinnon suorittaminen ja työllistyminen	nuorisopalvelut, te-toimisto, oppisopimustoimisto, kaupungin työpisteet, Diakoniaopisto	48		

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiakkaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoituksesta €	Muut rahoittajat, osuus €
Vantaan TARMO - työpajatoimintaa ja motivaatiota -projekti	vaikeasti työllistettävät	Hankkeen keskeisenä tavoitteena on alentaa työttömyyttä ja puuttua Vantaalla esiintyviin työttömyyden erityisongelmiin: pitkäaikaistyöttömyyteen, toistuvaistyöttömyyteen ja työhallinnon toimenpiteiltä työttömäksi jäämiseen. Tarmo-projektin toinen keskeinen tehtävä on luoda Vantaalle toimivat väli- ja siirtymätyömarkkinat	TE-toimisto, kunta, yritykset			
Askel	asiakasprosessit	Hankkeessa luodaan integroituja palvelukonaisuuksia sosiaalipalveluihin ja välityömarkkinoille. Edistetään asiakkaiden kannalta paremmin toimivia, oikea-aikaisia ja vaikuttavuudeltaan uudelle tasolle tähtäviä yhteen sovitettuja kuntouttavia sosiaalipalveluja.	THL (hallinnoija), Diakonia-ammattikorkeakoulu, Vates, Helsingin ja Vantaan kaupungin työllisyysyksiköt		30 000	
Pitkäaikaistyöttömien terveydenhuoltohanke eli PTT-hanke	pitkäaikaistyöttömät	T:n tavoitteena on kehittää toimiva yhteistyömalli eli prosessi, jolla kyetään joustavasti ja oikea-aikaisesti tarttumaan pitkäaikaistyöttömien terveydellisiin ja sosiaalisiin ongelmiin.	THL			
Nuorten tuettu palkkatuki	alle 25-vuotiaat vantaalaiset työttömät nuoret	työkokemuksen saaminen tutkinnon suorittaneille, erityisesti niille nuorille joiden työllistyminen on vaikeaa esim. erityisoppilaitoksessa suoritetun tutkinnon vuoksi	nuorisopalvelut, te-toimisto, kaupungin työpisteet	106		
Työpajojen etsivän työn projekti	16-28-vuotiaat maahanmuuttajataustaiset nuoret	elämänhallinnan tukeminen, koulutukseen ja työllistymiseen ohjaus	nuorisopalvelut, sosiaali- ja terveystoimi, te-toimisto, aikuisopisto, sivistystoimi, maahanmuuttajakoordinaattorit, kriminaalihuoltoyhdistys	77	6 000 (kulut yht 57 000)	51 000
Nivelvaiheyhteistyö	15-17-vuotiaat, vailla	tukea nuoria löytämään elämäntilanteeseen	nuorisopalvelut, sosiaali-	42 nuorta		

Kipinä -projekti	toisen asteen koulutuspaikkaa jääneet	parhaiten sopiva koulutuspaikka tai tukimuoto	ja terveystoimi, sivistystoimi, Ammattiopisto-Varia	työpajoilla		
Kesäohjaamo	alle 25-vuotiaille nuorille	Vaille toisen asteen koulutuspaikkaa jääneiden nuorten jälkiohjaus koulutukseen	Sivistystoimi, nuorisopalvelut, Varia, te-toimisto	131		
Nuorten kesätyöllistämisen	koululaiset ja opiskelijat	kokemuksen saaminen työelämästä	nuorisopalvelut, kaupungin eri yksiköt	25 nupa/ n. 450 kapunkitasoisesti		

Kunta: Turku

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiakaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoituksesta €	Muut rahoittajat, osuus €
MLL työllisty järjestöön info.varsinais-suomi@mll.fi	vaikeasti työllistyvät	parantaa työllistettyjen siirtymää välityömarkkinoilta avoimille markkinoille	TE-keskus	30	10 450€	82 200€
Tsemppiä työttömille- uusi vaihe ari.ropanen@tsemppi.fi	vaikeasti työllistyvät, yli 500 pv, mielen-terveyskuntoutujat.	saada pitkäkestoisia ja pysyviä työpaikkoja yksityisiltä markkinoilta.	TE-keskus	20	30 412,50€	100 500€
Varissuon työttömät ry varis-suon.tyottomat@gmail.com	vaikeasti työllistyvät	edistää asiakkaan aktiivisuutta työmarkkinoilla.	TE-keskus	75	16 000€	66 350€
Nuorten työtuki YTY-hanke jyrki.heinonen@nuortentyotuki.fi	vaikeasti työllistyvät	sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisy, parempaan elämänhallintaan motivointi	TE-keskus, RAY	80-100	23 375€	76 125€
Yhdessä yhdistys/ TOGETHER ASSOCIATION DANA-hanke vera@yhdessa.org	vaikeastityöllistyvät maahanmuuttajat, ensisijaisesti naiset	parantaa pitkäaikaistyöttömien ja vaikeasti työllistyvien maahanmuuttajien, etenkin vähän koulutettujen naisten, pääsyä työelämään	TE-keskus	74	11 198€	65 849€

TST Taitotiimi/ Monitai- to pir- jo.lehtonen@tstry.com	vaikeastityöllistyvät	työnhakijan oman osaamisen tunnistaminen ja työn- hakuvalmiuksien lisääntyminen.	TE-keskus	30-40	12 925€	73 775€
TST ry Välityö-hanke ola- vi.nummela@tstry.com	vaikeastityöllistyvät	tavoitteena on tarjota matalan kynnyksen harjoittelu- ja työllistymispaikkoja	TE-keskus	35	26 450€	114 350€
TST ry Ruokala toiminta olavi.nummela@tstry.fi	vaikeastityöllistyvät	tarjota työttömille mahdollisuus edulliseen ruokailuun ja harjoittelu- sekä työllistymispaikkoja	omarahoitus	70	30 000€	0
Turun Seudun Mielen- terveyspalveluyhdistys ry Tsemppi- talo ari.ropanen@tsemppi.fi	mielenterveyskun- toutajat	Talo tarjoaa toimintakykyä ylläpitävää ja kuntouttavaa toimintaa, työtoimintaa sekä mahdollisuudet sosiaali- seen kanssakäymiseen ja kodin ulkopuoliseen toiminta- taan	RAY	5000	100 000€	100 000€

OULU

Kaupungin työllistämishankkeet ja ESR-yhteistyöhankkeet:

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiak- kaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoit- uksesta €	Muut rahoit- tajat, osuus €
Lähihoitajien tuettu oppisopimuskoulutus 31.5.2008-31.5.2011	Vaikeasti työllistyvät, pitkäaikaistyöttömät ja nuoret	Hankkeen tavoitteena on kouluttaa 24 työtöntä henki- löö lähihoitajaksi vanhustyöhön tuetun oppisopimus- koulutuksen avulla. Hankkeessa edistetään koulutuk- seen osallistuvien työttömien henkilöiden työmarkki- navalmiuksia ja parannetaan heidän työllistymistään avoimille työmarkkinoille. Osallistujille tarjotaan mah- dollisuus tutkintoon ja työllistymiseen, koulutuksen hyväksytysti suorittaneille tarjotaan toistaiseksi voi- massa oleva työsuhte vanhustyöhön. Koulutettavien henkilöiden työllistyminen paranee pysyvästi ja van- hustyö saa tarvitsemaansa työvoimaa.	Vastuutaho: Mielen- terveys- ja sosiaali- palvelut & Vanhus- työ Oulun seudun työ- ja elinkeinotoimisto	24	Oulun kau- punkki Työllii- syysmäärä- raha 50%	Pohjois- Pohjanmaan ELY-keskus (työllisyyspo- liittinen avustus 50%)

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiak- kaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoit- uksesta €	Muut rahoit- tajat, osuus €
Oulun seudun välityö- markkinat - hanke 6.5.2008-31.12.2010 Vastuutaho:Oulun kau- punki, sote	Kunnat, te-toimisto, kolmas sektori ja muut välityömarkki- natoimijat	Hankkeen tavoitteena on luoda seutukunnallinen so- siaalisen työllistämisen toimintakonsepti, johon kun- nat sitoutuvat. Toimintamallin kehittämistyössä hu- mioidaan PARAS-hankkeen mukaiset ratkaisut kuntien päätöksenteossa.	Oulun seudun kun- nant Oulun seudun TE- toimisto Oulun seudun kol- mannen sektorin toimijat, projektit, koulutusorganisaati- ot ja elinkeinoelämä	---	Oulun seutu (kuntarahoit- us) 20%	Pohjois- Pohjanmaan ELY -keskus (ESR, TL 2) rahoitus- osuus enin- tään 80%
Wieteri -toiminta, osa- hanke Homelike Oulu - Oulu omaksi - maa- hanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut 1.5.2008 - 30.4.2011 Keskushallinto Nuorisoasiainkeskus Sosiaali- ja terveystoimi Oulunseutu Yrityspal- velut	Maahanmuuttajat	Hankkeessa kehitetään maahanmuuttajien alkuvai- heen ohjauksen ja neuvonnan palveluprosesseja ja si- tä tukevaa asiakastiedotusta materiaaleineen. Hank- keessa luodaan maahanmuuttajille suunnattu yritys- neuvontapalvelu, työhönvalmennuksen malli sekä maahanmuuttajanuorten työpajatoimintamalli. Hank- keen aikana haetaan myös keinoja työmarkkinoiden ja maahanmuuttajien kohtaamisen parantamiseen.			Oulun kau- punki 30 %	Pohjois- Pohjanmaan ELY-keskus (ESR, TL 2) 70 %
Vaikuttavuutta työpa- jayhteistyöhön 1.8.2008-31.7.2011 Nuorisoasiainkeskus	Nuoret	Työpajanuorille suunnatun tuetun oppisopimusmallin edelleen kehittäminen tukitoimia täsmentämällä ja rakentamalla yhteyksiä työnantajiin - oppisopimusopiskelijoiden työssäoppimis- ja leväh- dysjaksot työpajoilla sekä työelämävalmennuksen hyödyntäminen -oppisopimusopiskelijoiden ja yritysten työpaikkaoh- jaajien kouluttaminen yhteisesti -ammattiosaamisen näyttöjen vastaanottaminen työ- pajoilla	Oulun seudun am- mattiopiston Aikuis- ja työpaikkakoulu- tuspalvelut Yritykset Oulun kaupungin hallintokunnat		Oulun kau- punki	Länsi- Suomen lää- nihallitus

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiak- kaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoi- tuksesta €	Muut rahoit- tajat, osuus €
Koulutusten nivel- vaiheen ohjaus 15–17 - vuotiaille nuorille 1.11.2009-31.12.2010 Nuorisoasiainkeskus Sosiaalikehitys Oy		-työ- ja yksilövalmentajien työelämäjaksojen järjestä- minen työpaikoilla ja oppilaitoksissa. Valtakunnallisen hankkeen tavoitteena on kehittää nuorten palveluita siten että: - opitaan asettamaan selkeitä tavoitteita paikallisesti - kyetään selkeyttämään kokonaisvastuun kantamista nuorista - osataan puuttua ongelmien syihin seurauksien sijasta - sitoudutaan nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen riittävän pitkäkestoisesti - pystytään sopimaan toiminnan jatkuvuudesta irralli- sen hankkeen sijaan - opitaan seuraamaan ja arvioimaan toiminnan vaikut- tavuutta Paikalliset tavoitteet: 1. Toisen asteen koulutuksen ulkopuolelle jääneet 15- 17-vuotiaat nuoret sijoittuvat koulutukseen tai suun- nitelmalliseen toimenpiteeseen. 2. Nuorille luodaan katkeamaton palveluketju koulu- tukseen ja tarvittaviin suunnitelmallisiin toimenpitei- siin ohjaamiseksi. 3. Oulun seudulla toimii koordinoitu, ammattitaitoi- nen ohjausverkosto, joka vastaa 15-17-vuotiaiden nuorten koulupudokkaiden eteenpäin ohjauksesta.			Oulun kau- punkki	Lapin läänin- hallitus
Oulun kaupungin yh- teisötoiminnan palve- lukonseptin kehittämi- nen ja sosiaalinen yrit- täjäyys -PALKE -hanke 1.6. - 31.12.2009 Vastuutaho: Keskushal-	Asukasyhdistykset	a) Selvitetään asukastupatoiminnan kokonaisuus pal- veluntuotannon ja työllistämisen näkökulmastayhdis- tustoimintaan. b) Selvitetään nykytoiminnan taloudel- lisiä vaikutuksia julkisen ja kolmannen sektorin näkö- kulmasta. c) Esitetään suositus asukastupatoiminnan kolmannen sektorin tuottamien palvelutoimintojen eriyttämiseksi yritystoimintaan ja yhdistystoimintaan.	Kolmannen sektorin kumppanuusverkos- ton toimijat kuten asukasyhdistykset, Oulun työ- ja elinkei- notoimisto, Oulun kaupungin sosiaali-		Oulun kau- punkki 50 %	Pohjois- Pohjanmaan ELY-keskus 50 % (työlli- syyspoliitti- nen avustus)

linto, yhteisötoiminta		d) Selvitetään toimijatahot, joiden kanssa lähdetään viemään yritystoiminnan käynnistämistä eteenpäin. e) Tarkistetaan ja määritellään Oulun kaupungin sisäinen yhteistyö ja roolit jatkokehittämisen suhteen. f) Valmistellaan tarvittaessa jatkohanke, jolla mahdollistetaan yritystoiminnan jatkokehittäminen ja käynnistäminen.	ja terveystoimi, Oulun kaupungin vanhustyö, työllistämiseen liittyvät kehittämishankkeet, Ouluseutu Yrityspalvelut.			
Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiakaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoituksesta €	Muut rahoittajat, osuus €
DRAIVI Primus 6.5.2008-5.5.2011	Hankkeen varsinaisena kohderyhmänä ovat Oulun seudun yritykset, joilla on tarve organisaation osaamisen kehittämiseen ja uusiin osaajiin. Välillisenä kohderyhmänä ovat oppilaitoksien kautta opetushenkilöstö ja opiskelijat.	Hankkeen tuloksena syntyy pysyviä toimintamalleja yritysten ja oppilaitosten väliseen yhteistyöhön yritysten osaamisen ja osaajien turvaamiseksi. Hankkeen myötä yritysten edustajilla ja opiskelijoilla on enemmän kohtaamismahdollisuuksia ja oppilaitoksille saadaan vakiintuneet kontaktit yrityksiin ja muihin työnantajatahoihin.	Yhteistyökumppaneina DRAIVI Primus-hankkeessa ovat: Ammattiopisto Luovi, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Oulun seudun ammattiopisto, Oulun yliopisto, Oulun kauppakamari, Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät, Oulun seudun työvoimatoimisto, Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta, Oulun yliopiston ylioppilaskunta, Oulun seudun ammattikorkeakoulun Alumnit ry ja Taloudellinen Tiedotustoimisto (TAT).		Oulun kaupunki 25 %	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (ESR, TL3) 72 % Yksityinen (osallistumismaksut) 3 %

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiak- kaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoit- uksesta €	Muut rahoit- tajat, osuus €
RÄTY - Räätelöityä työ- voimaa yrityksiin 1.9.2008-31.8.2011 Vastuutaho: Ouluseutu yrityspalvelut (yrityske- hitysyhtiö) ODL säätiö ja Nuorten Ystävät ry	Vaikeasti työllistyvät, pitkäaikaistyöttömät ja nuoret Yritykset	Seudullinen projekti, jonka avulla helpotetaan työvoi- man rekrytoimista, tuetaan työllistymistä ja mallinne- taan työpoolin toimintaa etsimällä aktiivisesti työpaik- koja vaikeasti työllistyville mm. koulutusten, oppiso- pimusten, kuntoutusten ja valmennusten menetelmiä käyttäen. Projektissa etsitään yrityksiä, joilla on tarve saada lisä- työvoimaa. Työvoiman tarvetta kartoitetaan myös jul- kisella sektorilla. Osatoteuttajien toimesta etsitään sopivia henkilöitä, joita voidaan työllistää kyseisiin tehtäviin tukitoimenpiteiden kautta. Yritykset profiloi- tuvat sekä potentiaalisina työnantajina että työpoolin mahdollisina osakkaina.			Oulun seutu (kuntarahoit- tus) 14 %	Pohjois- Pohjanmaan ELY-keskus (ESR, TL 2) 82 % Yksityinen (ODL 50 % ja Nuorten Ys- tävät 50 %) 4 %
Etsivän työn hanke 11.8.2008-31.7.2010	Hankkeen ensisijai- sena kohderyhmänä ovat Oulun seudulla asuvat 15–17- vuotiaat nuoret, jot- ka ovat koulutuksen ja työelämän ulko- puolella tai vaarassa jäädä niiden ulko- puolelle ja syrjäytyä. Eriyisen huomion kohteena ovat pe- ruskoulun jälkeen il- man jatko- opiskelupaikkaa ole- vat nuoret sekä toi- sen asteen opinnot keskeyttävät nuoret.	Hankkeen tavoitteena on luoda seudullinen toiminta- malli, jolla kohderyhmän nuoret ohjautuvat suoraan oppilaitoksista kotikuntansa vastuuhjaajalle. Jokai- seen seudun kuntaan on nimetty vastuuhjaaja, joka tavoitettuaan nuoren käynnistää neuvontapalvelupro- sessin. Työskentelyn ideana on, että nuori ei jää aje- lehtimaan tyhjän päälle vaan hän saa tukea ja ohjau- sta yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti pysyen palvelu- järjestelmän ulottuvissa. Seudullinen vastuuhjaajien verkosto luo hyvät edellytykset välittää ajankohtaista tietoa sekä vaihtaa kokemuksia hyvistä käytänteistä. Lisäksi hankkeen tavoitteena on hioa toimivia käytän- töjä oppilaitosten ja muiden yhteistyötahojen kanssa ja terävöittää nivelvaiheen ohjausta moniammatillista yhteistyötä hyödyntäen.	Keskeisiä yhteistyö- tahoja ovat oppilai- tokset, työpajat, kolmannen sektorin toimijat, seurakun- nat, TE-toimisto sekä kuntien sosiaali-, terveys-, opetus- ja nuorisotoimet.		Oulun seutu	Hankkeen päärahoitta- ja on ope- tusministeriö

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiak- kaiden määrä 2009	Kunnan osuus rahoit- uksesta €	Muut rahoit- tajat, osuus €
Veeran Verstas - Nuorten harjoitteluyritys luovaan yhteisöyrittäjyyteen 1.12.2008-30.10.2011 Vastuutaho: Kansan Siivistystyönliitto ry	17- 25 -vuotiaat nuoret	Veeran Verstaan tavoitteena on nuorten tukeminen ja ohjaaminen koulutuksen ja työelämän nivelkohdassa. Veeran Verstas on työttömille 17–25-vuotiaille nuorille tarkoitettu käsitaiteiden työpaja, joka toimii vaihtoehtoisena ja täydentävänä työpajana nuorten ammatillisen uraohjauksen kentällä. Yhteisöyrittäjyyden ohjausmenetelmien mallin rakentaminen nuorten työpajatoimintaan, jonka kautta tarjotaan nuorille mahdollisuus harjoitella sisäistä ja ulkoista yrittäjyyttä yhtenä uravaihtoehtona siirtyessään työelämään. Projektissa kehitetään osuuskuntamuotoinen yhteisöyrittämisen harjoitteluyritys, joka luo pysyviä taloudellisia rakenteita pajatoimintaan.			Oulun kaupunki maksettu kuntarahoitus (työllisyysmääräraha) (10,81 %)	ESR, TL2 (89,19 %)
TUIKKU -projekti 1.6.2008-31.3.2011 Vastuutaho: Oulun Diakonissalaitoksen säätiö	Työttömät yksinhuoltajaperheet	Luoda toimiva palvelukoordinoinnin toimintamalli huomioimaan yksinhuoltajaperheiden erityisvaatimukset työllistymisen edistämiseksi. Projektin aikana Tuikku palvelee yhteensä noin 106 yksinhuoltajaa.			Oulun kaupunki kuntarahoitus (työllisyysmääräraha) (6,5 %)	ESR, TL 2 (93,5 %)
Sihti-jatkohanke 1.9.2009-31.8.2012 Vastuutaho: Oulun Diakonissalaitoksen säätiö	Vaikeasti työllistyvät ja pitkäaikaistyöttömät	Rakentaa ja pilotoida vaikeasti työllistyville kohderyhmille SIHTI-palveluohjausmalli yhteistyössä työhallinnon, sosiaali- ja terveystoimen, Oulun Diakonissalaitoksen Säätiön sekä alueen työnantajien kanssa.			Oulun kaupunki kuntarahoitus (työllisyysmääräraha) (15 %)	ESR, TL 2 (85 %)
Työelämä tutuksi ja töihin -hanke 1.12.2008-31.5.2011 Vastuutaho: Nuorten Ystävät ry	Nuoret	Rakentaa toimintamalli, jonka avulla ohjataan syrjäytyneitä tai syrjäytymisuhan alla olevia nuoria yksilöllisen tuen avulla työelämään. Projektin otetaan mukaan kolmessa ryhmässä yhteensä 100 osallistujaa.			Oulun kaupunki kuntarahoitus (työllisyysmääräraha) (12,5%)	ESR, TL 2 (87,5 %)

Hankkeen nimi	Kohderyhmät	Tärkeimmät tavoitteet	Yhteistyökumppanit	Asiak- kaiden määrä	Kunnan osuus rahoit- uksesta €	Muut rahoit- tajat, osuus €
REKI - reilua kierrätystä -hanke 1.12.2008- 30.6.2011 Vastuutaho: Nuorten Ystävät ry	Sosiaaliset yritykset Puolustusvoimat Välityömarkkinatoi- mijat	Sosiaalisten yritysten, puolustusvoimien sekä yritys- sektorin kumppanuuksien synnyttäminen, jonka myö- tä lisätään työpaikkoja sekä osaamista ja liiketoimin- taa sosiaalisissa yrityksissä. Tällä parannetaan väli- työmarkkinoiden toimivuutta ja selkiytetään sosiaalis- ten yritysten yhteistoimintaa ja roolia välityömarkki- noilla. Projektin tavoitteena on saada aikaan 23 uutta työpaikkaa.			Oulun kau- punki kuntarahoi- tus (työllii- syyismäärä- raha) (15 %)	ESR, TI 2 (85 %)
Naisten koulu - jatkokohanke 1.8.2009- 31.12.2011 Vastuutaho: Oulun seu- dun Setlementti ry	Projektin ensisijaise- na kohderyhmänä ovat oululaiset työt- tömät ja peruskoulu- tusta tai ammatillista koulutusta vailla ole- vat maahanmuutta- janaiset, joiden työl- listyminen on erit- tään vaikeaa. Projektin toissijaise- na kohderyhmänä ovat erilaiset työor- ganisaatiot ja - yhteisöt, joihin pro- jektin avulla juurru- tetaan monimuotoi- suusajattelua.	1. Naisten koulu -toimintakokonaisuuden kehittämi- nen ja toteuttaminen: asiakkaiden aktivointisuunni- telmat, lähiopetusta kolmena sekä kuntouttavaa työ- toimintaa kahtena päivänä viikossa, kolmenkym- menenkuuden (36) viikon ajan, kaksi asiakasryhmää, 12 hlöä/ryhmä. 2. Opetus-, ohjaus ja valmennuskokonaisuuden kehittä- minen 3. Kuntouttavan työtoiminnan organisointi ja toteutus setlementissä 3. Kuntouttavan työtoiminnan ja välityömarkkinoiden kehittäminen aktiivisessa paikallisessa verkostotyössä maahanmuuttajanaisten tarpeisiin. 4. Kulttuurimentoritoiminnan kehittäminen ja valta- kunnallinen levitys. 5. Naisten koulu -toimintamallin kehittäminen, arvi- ointi ja levitys.			kuntarahoi- tus (työllii- syyismäärä- raha) (12,5 %)	ESR (87,5 %)

KUUSIKON KUNTIEN JA KOKO SUOMEN TYÖTTÖMYYS TIETOJA JOULUKUUSSA 2003–2009

Liitetaulukko 1

KUUSIKON KUNTIEN JA KOKO SUOMEN TYÖTTÖMYYS TIETOJA JOULUKUUSSA 2003 - 2009

JOULU- KUUKU	Helsinki	Muutos henkilöä	Muutos %	Espoo	Muutos henkilöä	Muutos %	Vantaa	Muutos henkilöä	Muutos %	Turku	Muutos henkilöä	Muutos %	Tampere	Muutos henkilöä	Muutos %	Oulu	Muutos henkilöä	Muutos %	Kuusikko	Muutos henkilöä	Muutos %	Koko maa	Muutos henkilöä	Muutos %
TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT 12/2003 - 12/2009																								
2003	28 733	1 698	6,3	8 004	547	7,3	8 225	487	6,3	11 492	-36	-0,3	14 938	678	4,8				71 392	3 374	5,0	305 294	1 208	0,4
2004	28 633	-100	-0,3	8 058	54	0,7	8 564	339	4,1	11 539	47	0,4	14 278	-660	-4,4	8 526			79 598			300 894	-4 400	-1,4
2005	27 180	-1 453	-5,1	7 656	-402	-5,0	8 177	-387	-4,5	9 842	-1 697	-14,7	13 362	-916	-6,4	8 627	101	1,2	74 844	-4 754	-6,0	282 433	-18 461	-6,1
2006	23 796	-3 384	-12,5	6 956	-700	-9,1	7 443	-734	-9,0	8 855	-987	-10,0	11 714	-1 648	-12,3	7 739	-888	-10,3	66 503	-8 341	-11,1	246 661	-35 772	-12,7
2007	18 921	-4 875	-20,5	5 713	-1 243	-17,9	6 782	-661	-8,9	8 044	-811	-9,2	11 421	-293	-2,5	7 352	-387	-5,0	58 233	-8 270	-12,4	218 958	-27 703	-11,2
2008	18 966	45	0,2	6 110	397	6,9	6 932	150	2,2	8 584	540	6,7	12 570	1 149	10,1	7 861	509	6,9	61 023	2 790	4,8	233 809	14 851	6,8
2009	26 438	7 472	39,4	8 657	2 547	41,7	9 952	3 020	43,6	11 909	3 325	38,7	16 815	4 245	33,8	9 704	1 843	23,4	83 475	22 452	36,8	300 601	66 792	28,6
TYÖTTÖMYYSASTE I. työttömiä työnhakijoita työvoimasta (%) JOULUKUUSSA 2003 - 2009																								
2003	9,4			6,7			8,1			13,2			14,7						10,0			11,9		
2004	9,4			6,7			8,4			13,4			13,9			13,6			10,2			11,9		
2005	9,0			6,3			8,0			11,4			12,9			13,5			9,6			11,1		
2006	7,9			5,7			7,3			10,2			11,2			12,1			8,5			9,5		
2007	6,3			4,6			6,6			9,3			10,9			11,4			7,4			8,4		
2008	6,2			4,8			6,6			9,9			11,8			12,1			7,7			8,8		
2009	8,6			6,7			9,3			13,6			15,6			14,3			10,3			9,8		
Työttömistä työnhakijoista yli vuoden työttömänä olleet (pitkäaikaistyöttömät) kunnittain 12/2003 - 12/2009																								
2003	8 548	89	1,1	2 194	90	4,3	2 148	245	12,9	2 832	-680	-19,4	4 176	164	4,1				19 898	-92	-0,5	72 149	-2 926	-3,9
2004	9 119	571	6,7	2 375	181	8,2	2 424	276	12,8	3 170	338	11,9	4 128	-48	-1,1	1 975			23 191			75 733	3 584	5,0
2005	8 418	-701	-7,7	2 159	-216	-9,1	2 405	-19	-0,8	2 637	-533	-16,8	3 788	-340	-8,2	2 007	32	1,6	21 414	-1 777	-7,7	70 400	-5 333	-7,0
2006	6 647	-1 771	-21,0	1 971	-188	-8,7	2 176	-229	-9,5	1 953	-684	-25,9	3 284	-504	-13,3	1 586	-421	-21,0	17 617	-3 797	-17,7	58 942	-11 458	-16,3
2007	4 481	-2 166	-32,6	1 549	-422	-21,4	1 898	-278	-12,8	1 756	-197	-10,1	2 809	-475	-14,5	1 361	-225	-14,2	13 854	-3 763	-21,4	47 679	-11 263	-19,1
2008	3 379	-1 102	-24,6	1 141	-408	-26,3	1 659	-239	-12,6	1 556	-200	-11,4	2 891	82	2,9	1 411	50	3,7	12 037	-1 817	-13,1	41 835	-5 844	-12,3
2009	3 969	590	17,5	1 390	249	21,8	1 780	121	7,3	2 322	766	49,2	3 578	687	23,8	1 769	358	25,4	14 808	2 771	23,0	47 340	5 505	13,2
Pitkäaikaistyöttömyys työvoimasta %																								
2003	2,8			1,8			2,1			3,3			4,1									2,8		
2004	3,0			2,0			2,4			3,7			4,0			3,1			3,0			3,0		
2005	2,8			1,8			2,4			3,1			3,7			3,1			2,7			2,8		
2006	2,2			1,6			2,1			2,3			3,1			2,5			2,2			2,3		
2007	1,5			1,2			1,8			2,0			2,7			2,1			1,8			1,8		
2008	1,1			0,9			1,6			1,8			2,7			2,2			1,5			1,6		
2009	1,3			1,1			1,7			2,6			3,3			2,6			1,8			1,8		
Pitkäaikaistyöttömyys työttömistä työnhakijoista %																								
2003	29,7			27,4			26,1			24,6			28,0						27,9			23,6		
2004	31,8			29,5			28,3			27,5			28,9			23,2			29,1			25,2		
2005	31,0			28,2			29,4			26,8			28,3			23,3			28,6			24,9		
2006	27,9			28,3			29,2			22,1			28,0			20,5			26,5			23,9		
2007	23,7			27,1			28,0			21,8			24,6			18,5			23,8			21,8		
2008	17,8			18,7			23,9			18,1			23,0			17,9			19,7			17,9		
2009	15,0			16,1			17,9			19,5			21,3			18,2			17,7			15,7		

Alle 25 -vuotiaat työttömät (nuorisotyöttömät) kunnittain 12/2003 - 12/2009																						
2003	2 238	39	1,8	650	12	1,9	801	60	8,1	1 621	-107	-6,2	2 031	102	5,3	1 658	7 341	106	1,5	36 312	317	0,9
2004	2 198	-40	-1,8	669	19	2,9	795	-6	-0,7	1 532	-89	-5,5	1 872	-159	-7,8	1 658	8 724			34 815	-1 497	-4,1
2005	1 826	-372	-16,9	611	-58	-8,7	750	-45	-5,7	1 078	-454	-29,6	1 660	-212	-11,3	1 592	7 517	-1 207	-13,8	30 791	-4 024	-11,6
2006	1 544	-282	-15,4	564	-47	-7,7	657	-93	-12,4	918	-160	-14,8	1 321	-339	-20,4	1 453	6 457	-1 060	-14,1	25 726	-5 065	-16,4
2007	1 053	-491	-31,8	402	-162	-28,7	568	-89	-13,5	764	-154	-16,8	1 267	-54	-4,1	1 327	5 381	-1 076	-16,7	21 857	-3 869	-15,0
2008	1 293	240	22,8	571	169	42,0	713	145	25,5	1 044	280	36,6	1 631	364	28,7	1 463	6 715	1 334	24,8	25 795	3 938	18,0
2009	2 292	999	77,3	938	367	64,3	1 289	576	80,8	1 568	524	50,2	2 464	833	51,1	1 699	10 250	3 535	52,6	37 172	11 377	44,1
Nuorisotyöttömyys työvoimasta %																						
2003	0,7			0,5			0,8			1,9			2,0							1,4		
2004	0,7			0,6			0,8			1,8			1,8			2,6	1,1			1,4		
2005	0,6			0,5			0,7			1,3			1,6			2,5	1,0			1,2		
2006	0,5			0,5			0,6			1,1			1,3			2,3	0,8			1,0		
2007	0,3			0,3			0,6			0,9			1,2			2,1	0,7			0,8		
2008	0,4			0,5			0,7			1,2			1,5			2,2	0,8			1,0		
2009	0,7			0,7			1,2			1,8			2,3			2,5	1,3			1,4		
Nuorisotyöttömyys työttömistä työnhakijoista %																						
2003	7,8			8,1			9,7			14,1			13,6				10,3			11,9		
2 004	7,7			8,3			9,3			13,3			13,1			19,4	11,0			11,6		
2005	6,7			8,0			9,2			11,0			12,4			18,5	10,0			10,9		
2006	6,5			8,1			8,8			10,4			11,3			18,8	9,7			10,4		
2007	5,6			7,0			8,4			9,5			11,1			18,0	9,2			10,0		
2008	6,8			9,3			10,3			12,2			13,0			18,6	11,0			11,0		
2009	8,7			10,8			13,0			13,2			14,7			17,5	12,3			12,4		
Työvoima																						
2003	306 884	-3 863	-1,2	119 492	-4 791	-3,9	101 230	-4 770	-4,5	87 103	6 488	8,0	101 825	3 480	3,5		716 534			2 565 496	10 151	0,4
2004	305 196	-1 688	-0,6	120 811	1 319	1,1	101 598	368	0,4	86 324	-779	-0,9	102 760	935	0,9	62 811	779 500			2 528 521	-36 975	-1,4
2005	302 668	-2 528	-0,8	121 423	612	0,5	102 284	686	0,7	85 993	-331	-0,4	103 235	475	0,5	63 726	779 329	-171	0,0	2 544 441	15 920	0,6
2006	302 896	228	0,1	123 040	1 617	1,3	102 638	354	0,3	86 736	743	0,9	104 747	1 512	1,5	64 208	784 265	4 936	0,6	2 596 432	51 990	2,0
2007	301 670	-1 226	-0,4	124 330	1 290	1,0	102 645	7	0,0	86 123	-613	-0,7	104 944	197	0,2	64 545	784 257	-8	0,0	2 606 643	10 211	0,4
2008	303 882	2 212	0,6	126 101	1 771	1,4	104 286	1 641	1,6	86 960	837	1,0	106 364	1 420	1,4	65 215	792 808	8 551	1,1	2 646 000	39 357	1,5
2009	308 861	4 979	1,6	128 602	2 501	2,0	106 510	2 224	2,1	87 733	773	0,9	108 078	1 714	1,6	67 632	807 416	14 608	1,8	2 678 000	32 000	1,2

Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriö, Uudenmaan, Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen ELY-keskukset.

Liitetaulukko 2

Työmarkkinatukea vähintään 500 päivää saaneet ja aktiivitoimissa olevat kunnittain 2003–2009

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Helsinki	TMT 500 pv	9814	10763	108800	9771	8492	7287	6583
	Aktiivitoimissa	1268	1342	1354	1762	2138	2102	1567
	% aktiivitoimissa	12,9	12,5	12,4	18,0	25,2	28,8	23,8
Espoo	TMT 500 pv	2406	2610	2636	2355	2047	1729	1615
	Aktiivitoimissa	323	355	375	442	470	475	366
	% aktiivitoimissa	13,4	13,6	14,2	18,8	22,9	27,5	22,7
Vantaa	TMT 500 pv	2092	2376	2515	2405	2287	2131	2118
	Aktiivitoimissa	306	385	354	423	526	522	444
	% aktiivitoimissa	14,6	16,2	14,1	17,6	23,0	24,5	21,0
Turku	TMT 500 pv	4606	4617	4239	3681	3272	2928	2875
	Aktiivitoimissa	842	926	907	1085	1114	973	749
	% aktiivitoimissa	18,3	20,1	21,4	29,5	34,0	33,2	26,1
Tampere	TMT 500 pv	4888	5083	4879	4410	4183	3875	3901
	Aktiivitoimissa	711	829	873	983	1110	882	665
	% aktiivitoimissa	14,5	16,3	17,9	22,3	26,5	22,8	17,0
Oulu	TMT 500 pv	2628	2685	2639	2400	2305	2240	2189
	Aktiivitoimissa	439	499	514	665	780	757	685
	% aktiivitoimissa	16,7	18,6	19,5	27,7	33,8	33,8	31,3
Kuusikko	TMT 500 pv	26434	28134	27788	25022	22586	20190	19281
	Aktiivitoimissa	3889	4336	4377	5360	6138	5712	4476
	% aktiivitoimissa	14,7	15,4	15,8	21,4	27,2	28,3	23,2

Lähde: työmarkkinatukiudistuksen seurantasivusto

Liitetaulukko 3

Työvoiman palvelukeskuksen päättyneet asiakkuudet työttömyyden päättymisen syy mukaan vuonna 2009

	Työllistynyt	TE-toimistoon	Koulutus	Palkkatuki	Eläke	Kuntoutus/Sairaus	Muu työvoiman ulkopuol.	Oma pyyntö	Tilanne ei muuttunut	Kuollut	Muuttanut	Ei tavoitettu/ei tietoa	Muu syy	Yhteensä
Helsinki	152	102	53	10	113	52	48	86	329	36	35	128	38	1182
Espoo	30	23	7	2	34	11	10	13	65	7	7	17	17	243
Vantaa	31	20	7	5	37	8	7	25	52	7	12	36	5	252
Turku	47	89	14	10	44	43	19	44	146	13	22	41	12	544
Tampere	63	59	19	11	8	34	5	36	108	1	8	16	34	402
Oulu	33	67	73	5	28	77	16	16	87	4	34	53	49	542
Kuusikko	356	360	173	43	264	225	105	220	787	68	118	291	155	3165

Työvoiman palvelukeskuksen päättyneet asiakkuudet työttömyyden päättymisen syy mukaan vuonna 2008

	Työllistynyt	TE-toimistoon	Koulutus	Palkkatuki		Kuntoutus/Sairaus	Muu työvoiman ulkopuol.	Oma pyyntö	Tilanne ei muuttunut	Kuollut	Muuttanut	Ei tavoitettu/ei tietoa	Muu syy	Yhteensä
Helsinki	198	77	32	6	116	31	63	158	157	43	21	1	43	946
Espoo	65	18	6	1	43	8	18	22	47	6	9	1	18	262
Vantaa	74	30	5	3	41	4	12	43	82	8	23	5	13	343
Turku	45	60	14	5	23	31	27	75	130	10	22	0	37	479
Tampere	75	54	18	7	7	43	12	47	111	1	14	0	26	415
Oulu	39	59	30	2	48	24	20	30	79	4	23	0	37	395
Kuusikko	496	298	105	24	278	141	152	375	606	72	112	7	174	2840

Lähde: Typpi-tilasto

Liitetaulukko 4

Työmarkkinatuen lakkautuslausunnot vuonna 2009

ikä	Helsinki	Muutos %	Espoo	Muutos %	Vantaa	Muutos %	Turku	Muutos %	Tampere	Muutos %	Oulu	Muutos %	Kuusikko	Muutos %
alle 20	1168	8,4	279	7,9	401	11,1	381	10,6	382	9,7	286	13,3	2897	9,4
20-24	3902	27,9	997	28,3	1131	31,2	1335	37,0	1499	38,1	951	44,1	9815	31,8
25-34	3569	25,6	862	24,4	846	23,3	909	25,2	947	24,0	430	20,0	7563	24,5
35-49	3705	26,5	935	26,5	815	22,5	658	18,2	726	18,4	338	15,7	7177	23,3
50 ja yli	1620	11,6	455	12,9	435	12,0	327	9,1	384	9,8	150	7,0	3371	10,9
Yhteensä	13964	100	3528	100	3628	100	3610	100	3938	100	2155	100	30823	100

Lähde: TEM

Liitetaulukko 5

Kuntouttavaan työtoimintaan vuoden aikana osallistuneiden asiakkaiden määrä 2004 – 2009 ja muutosprosentti edellisestä vuodesta

Vuosi	Helsinki	%	Espoo	%	Vantaa	%	Turku	%	Tampere	%	Oulu	%	Kuusikko	%
2004	263		56		142		72		76		49		658	
2005	444	68,8	106	89,3	195	37,3	106	47,2	129	69,7	114	132,7	1094	66,3
2006	646	45,5	222	109,4	162	-16,9	169	59,4	138	7,0	133	16,7	1470	34,4
2007	819	26,8	193	-13,1	172	6,2	163	-3,6	173	25,4	128	-3,8	1648	12,1
2008	911	11,2	233	20,7	196	14,0	292	79,1	150	-13,3	128	0,0	1910	15,9
2009	1 083	18,9	193	-17,2	283	44,4	288	-1,4	283	88,7	182	42,2	2 312	21,0

Lähde: Typpi-tilasto

Aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen asiantuntijaryhmän yhteystiedot 2010

Leila Palviainen, puheenjohtaja
Helsingin sosiaalivirasto, Aikuisten palvelut
Sosiaalinen ja taloudellinen tuki
PL 7333, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Toinen linja 4 A, 11. krs
Puh. 09 310 58283
Fax 09 310 43717
E-mail: leila.palviainen@hel.fi

Anne Qvist
Helsingin sosiaalivirasto, Aikuisten palvelut
Johdon tuki
PL 7333, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Toinen linja 4 A, 11. krs
Puh. 09 310 74090, 050 4345978
Fax 09 310 43717
E-mail: etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Kuvaja
Helsingin sosiaalivirasto, Aikuisten palvelut
Johdon tuki
PL 7333, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Puh. 050 347 1513
E-mail: etunimi.sukunimi@hel.fi

Anne Leppänen (tiedonkeruuvastaava)
Helsingin sosiaalivirasto, Tietohallinto
PL 7001, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Vironkatu 2, 5. kerros
Puh. 09 310 46829, 040 3346144
Fax +358 9 310 43183
E-mail: etunimi.sukunimi@hel.fi

Marja Heikkinen (vara)
Helsingin sosiaalivirasto, Aikuisten palvelut
Johdon tuki
PL 7333 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Puh. 09 310 42303, 050 514 3616
E-mail: etunimi.sukunimi@hel.fi

Elina Niemelä (vara)
Helsingin sosiaalivirasto, Tietohallinto
PL 7011, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Vironkatu 2, 5. kerros
Puh. 09 310 46829, 040 334 4640

Fax +358 9 310 43183
E-mail: elina.paula.niemela@hel.fi

Tua Ekblad (tiedonkeruuvastaava)
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Hallintopalvelut/Talousohjaus
PL 208, 02070 ESPOON KAUPUNKI
Käyntiosoite: Kirkkojärventie 6 B, 7. krs h. 710
Puh. 09 8162 3949, 050 357 0914
Fax 09 8162 3130
E-mail: etunimi.sukunimi@espo.fi

Tapio Nieminen
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Aikuisten sosiaalipalvelut, aluepäällikkö
PL 60210, 02070 ESPOON KAUPUNKI
Puh. 09 8163 5201, 050 3286764
Fax 09 8165 7098
E-mail: etunimi.e.sukunimi@espo.fi

Marja Dahl
Espoon sosiaali- ja terveystoimi
Työllisyyspalvelujen palvelukeskus
PL 60210, 02070 ESPOON KAUPUNKI
Käyntiosoite: Läkkipätkäkuja 2
Puh. 09 816 57060, 050 3062416
Fax 09 816 57098
E-mail: etunimi.sukunimi@espo.fi

Leena Kaijala (tiedonkeruuvastaava)
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Perhepalvelut
Peltolantie 2 D, 3. krs, 01300 VANTAA
Puh. 09 839 22566, 040 830 9073
Fax 09 839 24389
E-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Henna Kaukonen
Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Perhepalvelut/Aikuissosiaalityö
Korson sosiaaliasema, Naalipolku 6
01450 VANTAA
Puh. 09 839 32369, 040 5396228
Fax 09 839 32587
E-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Anu Tirkkonen (työllistämisasiat)
Vapaa-ajan ja asukaspalveluiden toimiala Asukaspalvelut työllisyysyksikkö
Talvikkitie 37
01300 VANTAA
Puh. 09 8392 5088, 040 547 3944
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Katja Syvärinen (työllistämisasiat, vara)
Vapaa-ajan ja asukaspalveluiden toimiala
Asematie 10 A
01300 VANTAA
Puh. 0400 773 203
E-mail: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Timo Ruohola
Tampereen kaupunki
Aikuisten sosiaalipalvelut /Toimeentuloturva
Hatanpäänkatu 3 J
33900 TAMPERE
Puh. +358 3 565 79252, +358 50 5511774
Fax +358 3 565 70239
E-mail: etunimi.sukunimi@tampere.fi

Ari Maijanen (tiedonkeruuvastaava) Tampereen Hyvinvointipalvelut
Kehittämiskeskus/tietohuolto
PL 98, 33201 TAMPERE
Käyntiosoite: Satamakatu 17 B, 3. krs
E-mail: etunimi.sukunimi@tampere.fi

Maritta Närhi
Tampereen kaupunki, tilaajaryhmä
PL 487, 33101 TAMPERE
Käyntiosoite: Aleksis Kiven katu 14-16 C
Puh. 050 320 6325
E-mail: etunimi.sukunimi@tampere.fi

Tuija Rajala
Tampereen Hyvinvointipalvelut
Yleinen sosiaalityö
Hervannan sosiaaliasema, Lindforsinkatu 8
33720 TAMPERE
Puh. 050 596 7528
Fax 03 5657 2414
E-mail: etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lotta Lammi (työllistämisasiat)
Tampereen kaupunki
Työllisyydenhoidon palveluyksikkö
Hammareninkatu 8 B 2. krs
33100 TAMPERE
P. 040 8004954, (sis) 32587

email: etunimi.sukunimi@tampere.fi
Ritva-Liisa Riitakorpi (tiedonkeruuvastaava)
Turun sosiaalikeskus/Itäinen sosiaalitoimisto
PL 364, 20101 TURKU
Puh. 02 262 6111 (keskus)
Fax 02 262 6447
E-mail: etunimi.sukunimi@turku.fi

Jaana Hakamäki (vara)
Turun sosiaalikeskus/Avohuollon sosiaalityö
PL 364, 20101 TURKU
Puh. 02 262 6111 (keskus)
Fax 02 262 6447
E-mail: etunimi.sukunimi@turku.fi

Mirjam Jarhio (vara)
Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi
Tutkimus- ja kehitysyksikkö
PL 670, 20101 TURKU
Puh. 02 -2626 111
E-mail: etunimi.sukunimi@turku.fi

Inkeri Huuhka
Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi
Työllistymispalveluyksikkö
Linnankatu 55 J 3.krs
20100 Turku
Puh. 044 907 3430
E-mail: etunimi.sukunimi@turku.fi

Raimo Ojanlatva
Aikuis- ja perhesosiaalityö
Mielenterveys- ja sosiaalipalvelut
Oulun sosiaali- ja terveystoimi
PL 33, 90015 OULUN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Mäkelininkatu 33 A
Puh. 044 7034753
E-mail: etunimi.sukunimi@ouka.fi

Arja Heikkinen
Mielenterveys- ja sosiaalipalvelut
Oulun sosiaali- ja terveystoimi
PL 33, 90015 OULUN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Mäkelininkatu 33 A
Puh. 044 7034034
E-mail: etunimi.sukunimi@ouka.fi

Esa Yritys (toimeentulotuki, vara)
Mielenterveys- ja sosiaalipalvelut
Oulun sosiaali- ja terveystoimi
PL 33, 90015 OULUN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Mäkelininkatu 33 A, 3. krs.
Puh. 044 703 6901

E-mail: etunimi.sukunimi@ouka.fi

Nina Kinnunen (työllistämisasiat, vara)
Palveluesimies
Oulun työvoiman palvelukeskus
Mielenterveys- ja sosiaalipalvelut
Oulun sosiaali- ja terveystoimi
Torikatu 34-40, 90100 OULU
Puh. 044 703 4899
E-mail: etunimi.sukunimi@ouka.fi

Pekka Borg, sihteeri
Helsingin sosiaalivirasto
Hake/Kehittämispalvelut
PL 8502, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Puh. 09 310 43728, 050 3063674
Fax 09 310 42310
E-mail: etunimi.sukunimi@hel.fi

Eero Ylimentalo, sihteeri
Helsingin sosiaalivirasto
Hake/Kehittämispalvelut
PL 8502, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Puh. 09 310 24588, 040 1597441
Fax 09 310 42310
E-mail: etunimi.sukunimi@hel.fi